EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Mart 1988, Sayı:6

Burjuva kamptaki dalaşma

Köklü iktisadi ve siyasi sorunlara geçici çözümler bulma çabasındaki sermaye cephesi, kendi bünyesinde doğan yeni sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Bunalımın baskısı, diktatörlüğün bünyesinde yaşanan çürümüşlük ve kokuşmuşluktan kesitler döküyor ortaya. Ortalık skandallarla çalkalanıyor.

Bakan yolsuzlukları üzerine tartışmalar, son haftalarda yerini, faşist devletin kilit mevkilerini paylaşmış ve sürekli bir rekabet ve güç edinme çabasında olan klikler arası mücadelenin açığa çıkan bazı sonuçlarına bıraktı. Ortaya dökülen kirli çamaşırlar, yıllardır emekçilere ve devrimcilere zulmün her türlüsünü uygulayan ve yöneten kişi ve kuruluşların ahlaksızlıklarını, yolsuzluklarını, mafya babalarıyla çıkara dayalı kirli ilişkilerini sergiliyor. Sistemli bir propagandayla, yığınlara hep "şerefli" diye sunulmuş kişi ve kuruluşların "şeref"i, burjuva kampın kendi içinde tartışma konusu olabiliyor.

Bunlar sermaye cephesinin yaşadığı bunalımın uç noktalarıdır, ama anlamlıdır. Yıllardır karşılıklı şantaj ve pazarlıklarla, birbirlerinin kirli çamaşırlarını gizlemeyi başaran ordu, polis ve MİT içinde mevzilenmiş faşist klikler, bugün artık bunda başarısız kalıyorlar.

Daha yalnızca bir ay önce, bir milletvekili Kürt ulusal sorununa ucundan kıyısından dokundu diye, azgın ve sistemli bir şovenist kampanyaya girişenler, Diyarbakır Cezaevinde siyasal tutukluların başlattığı direniş karşısında "Kürt sorunu"nu kendileri tartışmak ve Kürt savaşçılarının taleplerine tavizler vermek zorunda kalıyorlar.

Bu da, sermaye cephesinin istikrarsızlığına bir diğer, ama anlamlı bir örnek.

Tam da bu aynı günlerde, sermayenin yedek atı reformist harekette, bunalım tepe noktasına varıyor. SHP Genel Başkanı İnönü bir anda parti başkanlığı, parti üyeliği ve parlamento üyeliğinden istifa ediyor. Bunu partinin öteki bazı yöneticilerinin istifası izliyor. Ancak yoğun girişimler sonucu istifalar kısmen geri alınarak, parti içi bunalımı bütün boyutlarıyla yaşaması şimdilik engellenebiliyor.

Biz hep belirttik; Türkiye, köklü ve proleter çözümlere ihtiyaç duyan bir ülke. Bu, nesnel zorunluluklardan kaynaklanıyor. Bu nedenledir ki, işçi sınıfı komünist öncüsünden yoksun ve devrimci hareket dağınık olduğu halde, bin türlü demagoji ve vaatle yüklü reformist hareket, bir türlü işçi sınıfı ve emekçiler nezdinde ciddi ve inandırıcı bir alternatif olmayı başaramıyor. Bu durum, onu kısır iç sorunlar ve çekişmelerde uç ifadelerini bulan sürekli bir bunalımın içine sokuyor.

Revizyonist parti ve gruplar burjuva politik arenada meşrulaşmak ve güç olmak doğrultusunda ilerlemeler sağladıkları ölçüde, daha çok teşhir oluyor, devrimci hareketten gitgide daha çok tecrit oluyorlar.

İşçi sendikalarının başında sermaye uşaklığı rolünü üstlenmiş sendika bürokrasisi, ciddi açmazlarla karşı karşıya bulunuyor. İşçiler arasında inandırıcılığını gün geçtikçe daha çok kaybediyor, işçi tabanından tecrit oluyor. Sermayenin sürekli iktisadi saldırıları ve siyasal baskılar karşısında, işçileri söz ve vaatlerle oyalama olanakları hayli daraldığı için, artık göstermelik ve yatıştırıcı eylem programları ilan etmek zorunluluğu duyuyor.

Bazı güncel kesitler sunduğumuz burjuva politika cephesinin bu duru-

mu, komünistlerin görev ve sorumluluklarını artırmaktadır. Burjuva politik güç ve alternatiflerin inandırıcılığını yitirdiği, iç çekişme ve dalaşmalarla yıprandığı koşullar, yığınlar arasında devrim fikrini, devrimci ve proleter bir çözüm alternatifini yaymanın, mücadeleyi geliştirmenin daha elverişli bir ortamını oluşturmaktadır.

Bugün sermayenin işçilere ve emekçilere yönelik iktisadi saldırısı yoğun politik baskı ve tehditler eşliğinde sürmektedir. Bilgiçlik taslayan bazı darkafalıların iddialarının aksine, işçi sınıfı bu saldırılar karşısında sessiz ve yılgın değildir. İşçiler içinde mücadele isteği ve eğilimi sürekli güç kazanıyor, yayılıyor. Sendika patronlarının eylem tartışmaları ve planları, tabanın bu baskısı karşısında insiyatifi kaybetmemek, mücadele isteği ve eğilimini geri ve yasal biçimler içinde ve bazı iktisadi ödünlerle eritmek kaygısı ve hesabından geliyor. İşçiler daha şimdiden, sendika yöneticilerinin oyalama ve engellemelerini aşarak, kendi insiyatifleriyle, henüz çok geri biçimlere bürünse de, çeşitli direniş örnekleri sergiliyorlar. İşten atmalar, düşük ücretler, sendikal baskılar, çeşitli keyfilikler vb. işçileri kendiliğinden küçük fabrika direnişlerine itiyor. Bu direnişler, sınıfın yaşadığı büyük hoşnutsuzluk ve öfkenin dışa vuran küçük belirtileridir yalnızca.

Fakat işçiler geri bilincin, örgütsüzlüğün, örgütlü ve bilinçli bir birlik ve dayanışmadan yoksunluğun, kısaca komünist bir önderlikten yoksunluğun acısını çekiyorlar, sorunlarını yaşıyorlar. Bu durum, devrimci geçinen sendika yöneticilerinin ihanetiyle de birleşince, NETAŞ örneğinde olduğu gibi, dönemin ilk mücadele örneklerini sergilemiş bazı fabrikalarda, zaman zaman şaşkınlığa ve geri davranışlara yolaçıyor. Bilinç geriliği ve önderlik boşluğunun yarattığı bu tür durumlar, devrimci işçilerin insiyatifiyle, komünistlerin çaba ve faaliyetleriyle önlenebilir ancak.

Halihazırda işçi direnişleri, ücret artışı, çalışma koşulları, iş güvencesi, sendika seçme özgürlüğü vb. talepler etrafında, kısaca iktisadi bir temel üzerinde gerçekleşiyor.

Revizyonist-reformist mihraklar ve sendika yönetimleri de, işçi hareketini bu dar, kısır ve uzun vadede sonuçsuz zeminde tutmak için çalışıyorlar.

Komünistler, kuşkusuz bu iktisadi taleplere ve harekete kayıtsız kalamazlar. Fakat onların tarihsel misyonu, bu dar zemini parçalamak, işçilerin dikkatini genel toplumsal ve siyasal sorunlara çekmek, bilinçleri bu yönde geliştirmek, işçi hareketinin siyasal gelişimini kolaylaştırıp, hızlandırmaktır. İktisadi mücadelenin kendisinden de bizzat bu hedef doğrultusunda yararlanmaktır.

Bizim için vazgeçilmez temel sorun, işçi sınıfını iktidar mücadelesine yöneltmek, işçi hareketine iktidar perspektifi kazandırmak, her fırsatı, her olanağı, her eylemi, işçilere bu bilinci bu perspektifi kazandırmak için değerlendirmektir.

Proletaryanın ileri kesimini, ileri ve militan işçileri ihtilalci mücadele çizgisine ve komünizme kazanmak, işçi hareketinin geleceğinin biricik güvencesidir. İşçi hareketinin geleceği ise, Türkiye devriminin geleceği demektir.

EKİM

İSTANBUL

AYRIMLAR NETLEŞİYOR

12 Eylül karşı-devrim dönemi, devrimci hareket içinde büyük bir siyasal ve örgütsel güç kaybı ve değer erezyonu yarattı. Bunun ciddi, aydınlatıcı ve ilerletici bir değerlendirmesini yapmak, sınıfın davasına bağlı tüm gerçek devrimcilerin önünde bir görev olarak duruyordu. Bizler, küçük-burjuva anlayış ve alışkanlıklarda ayak direyerek, eski sözde partilerini umutsuzca savunanların engellemelerini aştık, bu sorumluluğun gereklerini yerine getirmeye çalıştık.

Leninist yönelişimizi kamuoyuna duyuran Nisan 1987 tarihli bildiriden bu yana yaklaşık on ay geçti. Bu kısa süre içerisinde atılan bir çok ciddi adımın kuşkusuz en önemlisi, EKİM'in çıkışıdır. Gazetemiz EKİM'in yayın hayatına girmesi, ucuz, ölçüsüz ve seviyesiz söz ve davranışlarıyla yönelişimizi karalamaya çalışanlara iyi bir cevap, sert bir şamar oldu.

(Devamı s.40'da)

Legalizm cereyanı ve illegalite

H.FIRAT

Günümüz Türkiye'sinde, legalizm, bazı devrimci grupların da kapılmış bulunduğu güçlü bir cereyandır.

Burjuva yasalcılığının kölesi olmak, kendine burjuva siyasal ve hukuksal çerçevede yer açmak için çırpınmak, örgütlenmesini ve faaliyetini bu çerçevede var etmeyi ve yürütmeyi değişmez temel amaç ve hedef haline getirmek, bu doğrultuda burjuvaziden sürekli icazet dilenmek- bütün bunlar revizyonist hareketin tüm varyasyonları için değişmez ortak özelliklerdir. Revizyonist hareketin kendi ideolojik siyasal konumunda, tutarsızlığın değil, tersine, tutarlılığın göstergeleridir.

Revizyonist teorik temele, liberal-reformist program ve politikalara uygun düşen örgütlenme ve faaliyet, legal örgütlenme ve faaliyet olabilir ancak. Program ve politikalarıyla burjuva kampa geçen ya da zaten o kampta bulunanların, örgütsel varlıklarına ve siyasal faaliyetlerine burjuva siyasal-hukuksal çerçeveyi esas almalarının yadırganacak yanı yoktur. Legalizm, reformizmin varoluş biçimidir. Tarihte -örneğin Çarlık Rusyası'nda- ve günümüzde -örneğin yakın dönem Türkiyesi'nde-, liberal akım ve partilerin illegalitede kalmak zorunda bırakıldıkları durumlar olmuştur. Fakat böylesi durumlar, barışçıl reformlara ve uysal muhalefete bile tahammülsüzlük despotik ve keyfi diktatörlük rejimlerinde ve yalnızca belirli geçici dönemler için yaşanmıştır. Devrimci gelişmenin doğurduğu tehdit karşısında egemen sınıfların yeni güç ve destek arayışları ile, reformist-liberal akımların kendilerini düzene ve siyasal rejime uydurmada attıkları yeni adımlar, genellikle, bu anormal durumu gidermiş, bu tür akımlar "özgürlük"lerine kavuşmuş, legaliteye çıkmışlardır.

Yıllardır "TKP'ye özgürlük" diye yırtınanlar, burjuva düzenin istikrarını sağlamayı program tezi haline getirerek, programlarında yalnızca süs olarak duran Marksist sözleri de ayıklayarak, gerici burjuva parlamentosunu en üstün siyasal otorite ilan edip kutsayarak, bin türlü yolla burjuvaziye yılışıp yaltaklanarak, bu sözde özgürlüğü kazanma yoluna girmişlerdir. Bunun özgürlüğe değil, sermaye düzenine ve burjuva legalitesine köleliğe atılmış bir adım olduğunu söylemeye gerek bile yok. Kaldı ki, bu tür parti ve akımlar, yasalar karşısında, yani kelimenin salt hukuksal anlamında illegal bir konumda olsalar bile, fiilen ve çok büyük ölçüde açıkta olmuş, legal bir çerçevede faaliyet göstermişlerdir. Çarlık döneminin Rus Kadet partisi ve bizim revizyonist-liberal partilerimiz örneklerinde olduğu gibi.

Kısaca, günümüzün revizyonist parti ve grupları, mevcut toplumsal ve siyasal rejimin genel çerçevesini aşan bir teorik temele, programa ve taktik çizgiye sahip olmadıklarına göre, onlardan burjuva legalitesini, burjuva siyasal ve hukuksal çerçeveyi aşan bir örgütlenme ve faaliyet beklemek anlamsızdır, işin doğasına aykırıdır.

Oysa devrimci proletarya hareketi için, devrimci komünizm için durum bütünüyle farklıdır. Devrimci proletarya, uzlaşmaz ve tavizsiz bir sınıf mücadeleleriyle burjuva iktidarını devirmeyi ve sermaye düzenini yıkmayı, yeni bir siyasal ve toplumsal bir düzeni, proletarya diktatörlüğünü ve sosyalizmi kurmayı, tüm siyasal faaliyetinin merkezine aldığına göre, onun siyasal sınıf örgütlenmesini ve faaliyetini burjuva legalitesinin sınırlarına sığdırmak olanaksızdır. Bu dar, bu iğreti alana kendini sığdırmaya kalkmak bir yana, örgütlenmesini ve faaliyetini bu alanın ötesinde, illegal bir temel üzerinde kurmak ve yürütmek, legal olanakları ancak ve yalnızca bu temel üzerinde, bu temele tabi olarak değerlendirmek, devrimci komünizm için temel ilkesel bir sorundur. Bu, işin doğası gereğidir.

Genel tarihsel tecrübe ve bir çok trajedik örnek, burjuva legalitesinden yararlanma imkanları ne olursa olsun, her gerçek proletarya partisinin, örgütlenmesinde ve faaliyetinde illegaliteyi temel alması gerektiğini yeterli açıklıkta göstermiştir. Buna aykırı davranan partiler, ya karşı-devrim dönemlerinde yıkılıp dağılmışlar, ya da II.Enternasyonal örneğinde görüldüğü gibi, burjuva legalitesi tarafından ehlileştirilmiş, zamanla başlangıçtaki devrimci program terkedilerek bu partiler sosyal devrim partileri olmaktan çıkmış, oportünist birer sosyal reform partileri haline gelmişlerdir. Le-

nin'in deyişiyle, yasallık oportünizmi beslemiş ve egemen kılmıştır.

Toparlarsak, illegalite keyfi bir tercih sorunu olmadığı gibi, sınırlı, dar bir örgütsel sorun da değildir. İllegalite, sonuçları kendini örgütsel planda ve pratik faaliyette gösteren temel bir teorik-siyasal sorundur. Şu veya bu akımın, grubun ya da partinin, mevcut toplumsal ve siyasal düzen karşısındaki durumu ve konumuyla, teorik ve taktik temeliyle sıkı sıkıya ilişkili bir sorundur.

*

Mevcut düzen karşısında devrimci bir konumda olan her partinin, her zaman ve her koşul altında kendi devrimci program ve taktiğinde tavizsiz olabilmesinin, örgütsel varlığını ve siyasal faaliyetini her zaman ve her koşul altında kesintisiz olarak koruyup sürdürebilmesinin teminatı, bu partinin, örgütlenmesini ve faaliyetini düşmanın izni, bilgisi ve denetimi dışında, illegal bir temel üzerinde kurmuş olmasındadır.

Lenin'in, legalizm oportünizmi besler şeklindeki sözleri, legalizm ile reformizm arasındaki ilişkinin tek yönlü olmadığını, bu ikisinin birbirlerini karşılıklı ve sürekli geliştirip güçlendirdikleri gerçeğini anlatır. Yalnızca siyasal reformizm legalizme yol açmaz; burjuva legalitesinin cazibesi de, siyasal reformizmi besler.

Marksizm yaftasıyla ortaya çıkan revizyonist ve liberal partiler ve akımlar, komünistleri ve devrimcileri, sürekli olarak, illegaliteyi fetişleştirmekle, "yeraltı"na köle olmakla, legalitenin olanakları ve kolaylıkları dururken illegalitenin yoksunluklarına ve güçlüklerine boş yere katlanmakla suçlarlar. Böylelikle onlar, illegaliteyi keyfi ve akıllıca olmayan bir tercih sorunu gibi gösterip, nesnel zorunluluğunu karartmaya çalışırlar. Burjuva legalitesinin köleliklerini gizlemeye, onu mazur göstermeye çabalarlar. Revizyonistlerin ve Marksist geçinen liberallerin illegaliteyi suçlamaları, ideolojik siyasi konumlarının olduğu kadar, legalitenin rahat, huzurlu, nimetleri geniş, riski az ortamından kopamamakta ifadesini bulan burjuva aydın konumlarının da ifadesidir.

Öte yandan, komünistler için sorun, legalite ile illegaliteyi karşı karşıya koymak, ya da birinden birini tercih etmek değil, bu ikisi arasındaki ilişkiyi doğru ele almaktır.

Proletaryanın tarihsel tecrübesinin, özellikle Rusya tecrübesinin gösterdiği gibi, legalite ile illegaliteyi karşı karşıya koymak, sağ ve "sol" tasfiyeciliğin tutumudur. Birbirlerinin tersyüz edilmiş biçimleri olan tasfiyeciliğin bu iki türü, zıt yaklaşımlardan hareketle aynı sonuca, illegal sınıf partisinin tasfiyesi sonucuna varırlar. Sağ tasfiyecilik bunu legaliteye taparak, illegal örgütü ve faaliyeti reddederek yapar. "Sol" tasfiyecilik aynı şeyi, legal olanakları küçümseyip reddederek, böylece illegal örgütü, geniş kitleleri etkileme ve kendini koruyup geliştirme araç ve olanaklarından yoksun bırakarak yapar.

Bu iki tasfiyeci eğilim karşısında, Leninizm, sorunu yeterli açıklıkta formüle etmiş ve devrimci pratik bunu sürekli olarak doğrulamıştır.

Komünistler için sorun, legal olanakları küçümsemek, legal olanakları illegal örgütlenmenin karşısına koymak değil, illegal bir örgütsel yapı ve faaliyet temeli üzerinde, tüm legal olanaklardan, legal biçim, yöntem ve araçlardan yeterince ve akıllıca yararlanmaktır. Legal olanakları, illegal örgütlenmeye ve faaliyete tabi olarak, illegal örgütlenme ve faaliyetin hizmetinde kullanabilmektir. Zira bu yapılamadan, illegal bir örgütü korumak, geliştirip pekiştirmek, kitleler içindeki etkinliği yayıp güçlendirmek olanaksızdır.

*

Varolan güçlü legalist cereyana bazı devrimci grupların da kapılmış bulundukları daha önce belirtilmişti.

Küçük-burjuva sosyalizmi, yirmi yıllık tarihinin temel bir özelliğini bir kez daha sergilemekte, bir kez daha teorik ufuksuzluğunun, siyasal dargörüşlülüğünün, örgütsel-pratik çalışmada sabır ve sebat yoksunluğunun, kolayından ve hızlı güç toplama eğiliminin sonuçlarını yaşamakta, burjuva yasalcılığının tuzağına düşmektedir.

Güç toplamada kolay yol, yolların en yararsızı ve değersizidir. Zira sonuçsuzdur, bedeli ağır faturası yüklüdür. 1970'lerin ortalarında illegaliteyi sözde esas alarak yola çıkanlar, hızla burjuva legalitesinin cazibesine kapıldılar, tuzağına düştüler. İllegal örgütlenme ve faaliyette kayda değer adımlar atılmadan girişilen legal çalışma, özellikle legal yayın eksenli faaliyet, varolan sınırlı illegal potansiyeli de açığa çıkardı, deşifre etti. Legal olanaklar ve araçlar, illegal örgütlenme ve faaliyetin hizmetinde ve ona tabi olarak kullanılamadı; onu geliştirip pekiştiren değil, zayıflatıp tahrip eden bir işlev gördü. Legal faaliyet alanına böyle zamansız, ölçüsüz ve ilkesiz girenler, bununla büyük güçler toparlamayı umuyorlardı. Bunda bir dö-

nem başarılı da oldular. Fakat bu kolay başarı çok geçmeden, diktatörlük tarafından ağır bir fatura olarak ödetildi. Geniş kitleleri harekete geçirmekle övünen, kolay başarıdan başı dönen örgütler, gevşek ve düşman saldırısına açık yapılar olarak hızla ve peşpeşe çöktüler. İçlerinden bir kısmı, en dar bir örgütlenmeyi ve sınırlı bir faaliyeti bile sürdüremez duruma düştüler yıllarca.

Son birkaç yıldır toparlanma çabaları yaşanıyor. Fakat bu çabalar yenilginin, kolay yıkımın her açıdan toplu bir değerlendirmesi ve dersleri üzerinde yükselmediği için, bir bakıma geçmiş tekrarlanıyor. Bu tekrarlayış, kendini en kaba fakat en tehlikeli şekilde legal olanakların kullanılması alanında, pratik sonuçları açısından bu en hayati alanda gösteriyor. Öyle anlaşılıyor ki, bir çok kimse, yaşanan kolay yıkımları karşı-devrim döneminin olağan sonuçlarından saymaktadır. Fakat böyleleri, yalnızca kendi ahmaklıklarını, başka ülkelerin tarihsel tecrübeleri bir yana, kendi öz ve güncel tecrübelerinden bile sonuçlar çıkarmadaki yetersizliklerini ya da yeteneksizliklerini sergiliyorlar.

Kuşkusuz bu legalist davranış yalnızca geçmişten öğrenmedeki yetersizlik ya da yeteneksizlikle izah edilemez. Sol hareketin köklü legalist geleneği biliniyor. Devrimci demokrasi bu gelenekte önemli gedikler açtı ama, sonuçlarıyla da görüldüğü gibi, onu aşamadı. 12 Eylül karşı-devrim dönemi bunu göstermekle kalmadı, yoğun baskısı, terörü ve işkencesiyle özellikle küçük-burjuva kesimlerde belirli bir yılgınlık yarattı. İllegaliteden kaçış, yalnızca legal olana ilgi eğilimine yolaçtı bu. Örgütlerin birçok eski hızlı kadrosu, belirgin bir şekilde illegal örgütten ve ilişkilerden, ihtilalci mücadele çizgisinden geri durmaya, onu bir yük ve risk saymaya başladılar.

Revizyonist ve liberal sol akımlar, 12 Eylülün yarattığı ortamı iyi değerlendirdiler. Bundan Marksizm-Leninizmin devrimci ilkelerine ve devrim fikrine ideolojik bir saldırı için en geniş şekilde yararlandılar. Leninizmin açıkça tartışma konusu edildiği, Troçkizmin savunulduğu, Stalin'e düşmanlığın moda olduğu, devrim fikrinin açıktan yerildiği bu dönem, legalizmin teorize edildiği, illegalitenin "fetişizm" olarak suçlanıp mahkum edildiği bir dönem oldu aynı zamanda.

Bütün bunlar, geçmişten öğrenmedeki yeteneksizlik, siyasal ufuksuzluk ve tutarsızlık, hızlı ve kolayından güç toplama küçük-burjuva eğilimi vb. ile de birleşince, devrimci demokrasi kesiminde bir "legale hücum" davranışına yolaçtı. Bu cereyanın gücüne bir örnek verilebilir: 12 Eylül sonrasında uğradıkları şok ve bunun yolaçtığı paniğin etkisiyle, legal olanakları bir kalemde "faşizmin kötü niyetli tuzağı" ilan edenler, bugün yeniden başa, gerisin geri 1976'ya dönüyorlar; bir süredir bütün umutlarını, eski yorgun çevreyi toparlayacak legal bir yayın organına bağlamış bulunuyorlar.

Sorun, legal olanaklardan yararlanıp yararlanmamak değildir. EKİM'in daha ilk sayısında belirtilmişti: "Komünistler, legal olanakları ihtilalci proletarya hareketinin çok yönlü gelişimi için kullanma gereğini ve görevini reddetmeyi bir an bile akıllarından geçirmezler." Fakat bütün sorun, bunun nasıl ve ne temelde yapılacağıdır. Legal olanakları illegal örgütlenme ve faaliyetin hizmetinde, ona tabi olarak kullanabilmenin önkoşulu, böyle bir örgütlenme ve faaliyete sahip olabilmektir. İllegal bir temelin, illegal bir örgütlenme ve faaliyetin olmadığı koşullarda, legal olanaklar ve araçlar, hangi örgütlenme ve faaliyetin nefes boruları, kitleler içindeki "müstahkem mevkileri" olacaktır? Örgütlenme ve toparlanmanın kendisini legal yayın eksenine oturtmak, ona dayandırmak, varolan illegal potansiyel ve olanakları da açığa çıkarıp tehlikeye sokar. '70'lerin ortasında olan buydu, '80'lerin ikinci yarısında olan budur. Güç toplama ve yığınları daha kolay etkileme isteğinde ifadesini bulan bir iyi niyetin ürünü de olsa, bu eğilim tehlikeli ve tasfiyeci bir eğilimdir. Bugün açıkça görüldüğü gibi, legal yayın organları, yalnızca propaganda-ajitasyon değil, genel toparlanma ve faaliyetin de ekseni oluyor. İllegal bir temel ve araçlardan yoksunluk koşullarında başka türlü de olamazdı.

*

"Güçlü bir illegal Parti Merkezleri örgütü, sistemli olarak çıkan illegal yayınlar ve en önemlisi yerel hücreler, özellikle de doğrudan doğruya işçilerin arasından gelen ve kitlelerle sıkı temas içinde yaşayan öncü üyelerin yönettiği fabrika hücreleri: Devrimci ve Sosyal-Demokrat işçi hareketinin her türlü zorluğu göğüsleyebilecek sağlamlıktaki çekirdeğini işte bu temel üzerinde inşa ettik. Bu illegal çekirdek gerek Duma aracılığıyla, gerekse sendikalar, kooperatifler ve kültür ve eğitim kuruluşları içinde kendi duyargalarını ve etkisini eskisiyle kıyaslanamayacak ölçüde yayacaktır."

Bunları Lenin, 1905 yenilgisi sonrasında, 1908'de, karşı-devrimin yeni koşullarında partiyi yeniden inşa etme çabasını değerlendirirken yazıyor.

Komünistler bugün zorlu ve kapsamlı teorik-siyasal sorunların yanısıra ; devrimci işçi hareketinin, "her türlü zorluğu göğüsleyebilecek sağlamlıktaki çekirdeğini", Leninist tipte bir işçi sınıfı partisini inşa etmek göreviyle karşı karşıyalar.

İllegal bir sınıf örgütü inşa etmek, direnç ve sabır isteyen, inatçılık ve kararlılık isteyen, olağanüstü gayret, titizlik ve fedakarlık gerektiren hayli zorlu bir görevdir. Legalizmin cazibesine kapılmak. legal olanakların hızlı ve kolay başarılarına yönelmek, aynı zamanda sabır ve kararlılık gerektiren bu zorlu görevden kaçışın da ifadesidir. Küçük-burjuva sabırsızlığını ve kolaycılığını anlatır.

İllegal bir örgütü adım adım kurup geliştirmek görevinin üstesinden ancak sınıf bilinçli işçilere dayanılarak, onların katılımı sağlanarak gelinebilir. Kentin ve kırın küçük-burjuva tabakaları içinde yaratılmış örgütler temeli üzerinde yükselen yarı-legal küçük-burjuva sınıf partilerine, komünist sınıf partisi yaftası asmak dönemi bugün acı ve sonuçsuz bir tecrübe olarak geride kalmış bulunuyor. Önümüzde gerçekten sınıfa, sınıf bilinçli işçilere dayanan, fabrikalarda yaratılmış illegal çekirdekler (hücreler) temeli üzerinde yükselen Leninist tipte bir sınıf partisi inşa etmek görevi duruyor.

Henüz bu onurlu görevin başlangıç evresindeyiz; güçlerimiz sınırlı, olanaklarımız oldukça dar ve kısıtlıdır. Fakat bu gerçeğin kendisi bize, güç ve olanaklarımızı en iyi, en akıllı, en hesaplı ve en titiz bir şekilde kullanma sorumluluğu yüklüyor. Bu güç ve olanakları en iyi şekilde planlamalı, ve temel fabrikalara yöneltmeliyiz. Hedefimiz, ilk elden illegal fabrika çevreleri yaratarak, bunların içinden komünist partisinin temel örgütleri olacak fabrika hücreleri çıkarmaktır.

Hareketin, siyasal faaliyetin sürekliliği ancak örgütle mümkündür. Örgütün sürekliliği siyasal faaliyetin sürekliliğinin teminatıdır. Örgütsel süreklilik ise, her şeyden önce düşmanın engellemelerini ve saldırılarını boşa çıkarabilmededir. İllegalite sorunu, gizliliğin gerekleri bu nedenle hayati önemdedir.

Öte yandan, unutulmamalıdır, illegal örgütlenme ve faaliyetin temellerini atmada sağlayacağımız her gerçek ilerleme, bize, bir dizi legal olanak, araç, biçim ve yöntemi en iyi, en çeşitli ve en doğru şekilde kullanma koşulları sağlayacaktır. Bu koşullar doğduğu ölçüde de, illegal örgütlenme ve faaliyeti daha da geliştirmek, pekiştirmek, yaymak, illegal örgütlerimizin kitleler içindeki güç ve etkilerini artırmak olanaklı olacaktır.

ANKARA:

ÖĞRETMENLERİN SORUNLARI

Ankara'da (...) ilkokul öğretmeniyim (...)

İlk gözlemim, zor ve sıkıntılı yılların ardından öğretmenlerin eski konumlarında olmadıkları, yılgınlık, korku ve yozlaşmanın yaygın olduğudur. Aydınların bu durumu çok şaşırttı beni. Geçmişte küçük-burjuva bir grubun içindeydim. Oradaki arkadaşların gericileştiğini, yozlaştığını, hatta soysuzlaştığını gördüm.

Ne olmuştu bu aydınlara? Burjuvazi kendisi için tehlikeli gördüğü öğretmenleri 1402 ile görevden almıştı, sürmüştü, başlarına gerici-yobaz öğretmenleri amir olarak atamıştı, mahkemeler de devre dışı bırakılıp, öğretmeni müdür veya muhtarlar yargılar olmuştu- örnekler artırılabilir, ama bütün bunlar bizi yıldıramaz diyorduk... Şu an görev yaptığım bölgede öğretmenlerle ilişki kurmanın yolu içki masasından geçiyor. Siyaset konuşma da ne konuşursan konuş, eğer zorlarsan en yakın arkadaşın dahi "suç işliyorsun" diyor, bir de 1402'liksen tamam uzak dur!

Bu duruma nasıl gelindi. TÖS gibi bir sendikacılık deneyimi, TÖB-DER gibi bir örgüt deneyimi geçirmiş, boykotlar yapmış öğretmenler kitlesi bu hale nasıl geldi. Halbuki, gözlemime göre, şu an en rahat öğretmenler arasında çalışılabilir. Çünkü devamlı birliktelik, sohbet olanakları, yakın okullardaki öğretmenlerin biraraya gelebildiği toplantılar, velilerle yapılacak işbirliği çalışmaların zemini olabilirdi. Ama olmadı.

Hareketin bu kadar kolay çöküşünde, ülkemizde bugüne kadar toplumun diğer kesimlerinin devrimci eylemini de ardına alan, ona destek veren bağımsız sosyalist bir işçi hareketinin olmamasının büyük payı olduğuna inanıyorum. EKİM hareketi bu görevi üstlendiğini açıklıyor, bunu başaracağına inanıyorum. Bağımsız bir sınıf hareketi içerisinde öğretmenlerin yerlerini alacağı günler için çalışıyoruz.

Aydın işçi sınıfına hizmet ettiği ölçüde görevini yapar, "nemelazım"cı tutumu yozlaşmaya, sermaye düzeniyle kaynaşmaya yolaçıyor. Hele bir de örgütsüzse, her taraftan darbe yiyor. Bu

(Devamı s.10'da)

İSTANBUL

ALTINYILDIZ'DA DİRENİŞ

Altınyıldız, 3500 civarında işçinin çalıştığı, Şevket Yılmaz başkanlığındaki Teksif sendikasının örgütlü olduğu bir dokuma fabrikası. Deneyimli ve mücadeleci işçileri, bağrında taşıyan Altınyıldız'da son on gündür zaman zaman iş durdurma ve yemek boykotları yapılıyor.

Grup sözleşmesine bağlı olarak 70-80 bin TL. dolayında ücret alan Altınyıldız işçileri patlamaya hazır barut fıçısı gibiydi. Eylül '88'de yapılacak sözleşmeye kalmadı, istemler ve izlenecek tutum daha şimdiden tartışılmaya başlanmıştı.

Bu durumda işveren sadece ustalarına ve teknik elemanlarına (dokumacılar vs.) sözleşme dışı ek ücret uygulaması getirdi. Böylelikle hem ustabaşı ve teknik elemanları susturacak, hem de işçiler arasında ayrım yaratacaktı. Ayrıca eski ustaların saat ücreti 650 TL civarındayken, yeni alınan ustalara 950 TL saat ücreti veriliyordu. Böylece 15 yıllık eski ustalar gözden çıkarılıyordu.

İşçilerle ustalar, eskilerle yeniler arasında yaratılan bu farklılık tüm usta ve işçilerce tepkiyle karşılandı. 12 Şubatta gündüz vardiyasında iş 2 saat bırakıldı. İş bırakma eylemine tüm işçiler katıldı. Böylece Altınyıldız işçileriyle patronu arasında varolan gerginlik eyleme dönüşmüş oldu.

15 Şubat pazartesinden bugüne kadar, Altınyıldız işçileri polis kordonunda çalışmakta ve mücadelelerini sürdürmektedir.

Hatta başında gündüz vardiyası işçilerinin toplantıkları alanda fabrika müdürüyle işçilerin sevdikleri, önder olarak gördükleri bir dokuma ustası arasında sert tartışmalar oldu. İşçiler haksızlıklara son verilmesini, bütün ustalara ve işçilere zam verilmesini isterken fabrika müdürü yasadan, adaletten, vatan-milletten dem vuruyordu. Uzayan tartışma sonucunda sabrı taşan usta "saçmalamayın" dedi. Koskoca Altınyıldız müdürü, hele de işçilerin önündeki bir tartışmada "saçmalamayı" "gururuna" yediremedi ve bu arkadaşı işverene hakaretten tazminatsız olarak işten attı. Ne var ki, her zaman her şey işverenin dediği gibi olmuyor. İşçilerin anında üretimi durdurarak ustalarının geri alınmasını istediler. İşveren kapıkullarını (polisi) devreye soktu. Baskı ve tehditler işçileri yıldıramayınca atılan ustanın tazminatı ödendi. Fakat geri alınmadı.

Altınyıldız işçilerinin eylemleri yemek boykotu ve iş yavaşlatma eylemleriyle halen sürüyor. Fabrika içinde ve çevresinde işçi sayısı kadar polis yığılmış durumda. Fakat mücadele durmuyor.

Bu arada Teksif baş temsilcisi "eğer hakkımızı arayacaksak yasal yollardan arayalım" diyerek işçileri yatıştırmaya çalışırken işçilerin cevabı sert oldu: "Biz şimdiye kadar hiç kanun yapmadık, başkalarının kanunlarına da uymak zorunda değiliz" diye bağıran usta karşısında temsilcisinin nefesi kesildi.

Altınyıldız işçileri günlük basına haber verip destek istediler. Fakat bugüne kadar direnişleriyle ilgili haberlere yer verilmedi. (*) Fakat EKİM, hiçbir burjuva sınır tanımadan Altınyıldız işçilerinin mücadelesini destekleyecektir. (İlerki saylarda aynı sayfalarda yayınlanmak üzere Altınyıldız işçilerinin mücadele günlüğünü göndereceğiz.)

Bir Ekim okuru
24 Şubat 1988

(*)EKİM'in notu: Haberin yazılmış olduğu gün, Cumhuriyet'te olay çok kısa olarak yer aldı.

İŞTEN ATMALAR...

(Baştarafı s.8'de)

İşçi sınıfının gözünde ise fabrikadaki (üretim alanındaki) sınıf mücadelesine katkıda bulunmuş ve saygınlığı olan (çalışan çalışmayan) tüm işçilerdir.

İşten atılma ve sonrasında aç sefil kalma korkusu sınıf bilinçli işçilerin bir çoğunu aktif mücadeleden alıkoymaktadır. Aslolan kitlesel mücadelenin başladığı yerde, kişisel kaygıların bitmesidir. Bugün için Türkiye devrimci hareketinin proleter sosyalizm mücadelesine katılan her devrimciye yeri geldiğinde destek sağlayabilecek birikimi vardır. Bu birikim işçi yığınlarının devrimci fedakarlığında ve enerjisinde saklıdır. İşçi önderleri, yeterki proletarya hareketinin yılmaz savaşçıları olabilsinler.

Fabrikalarda çalışan veya çeşitli nedenlerle çalışamayan işçilerin birliği + tüm fabrikalardaki işçilerin birlik ve dayanışması + işçilerin en üst birliği olan siyasal öncüsünün (partisinin) çatısı altında birlik ve mücadelesi. ... İşte her bağımsız işçi hareketinin güvencesi.

Yaşasın işçi sınıfının birlik ve dayanışma mücadelesi!

Yaşasın sosyalizm!

İşten atılmalar karşısındaki tutum

K.YAYLA

"Hiyerarşik ve organik bir bütün teşkil eden dünya kapitalist ekonomisinin (sisteminin) bir parçası olan Türkiye, emperyalizme bağımlı, sanayileşmesini tamamlamamış orta derecede gelişmiş kapitalist bir ülkedir" diye başlıyordu Platform Taslağımız. (Ekim, sayı 3, s.14) Ve bu tespit nesnel bir gerçeğin ifadesiydi.

Dünya kapitalist sistemindeki tüm çelişkiler daha şiddetli bir tarzda Türkiye'de yansıyor. Yakın geçmişde ve içinde bulunduğumuz dönemde dünya kapitalizmi 1930'lardan bu yana en derin bunalımı yaşıyor. Ve doğal olarak kapitalist buhran, organik bir parçası hiyerarşik olarak alt sıralarda yer alan Türkiye kapitalizmini daha derinden etkileyecektir. Ekonomik bunalımın yarattığı siyasal istikrarsızlık ve toplumsal gerilim Türkiye'de çarpıcı bir biçimde yaşanıyor.

Kapitalist ekonominin en belirgin özelliklerinden biri plansız ve aşırı üretimin, yeterli pazar bulunmadığı için tüketilememesidir. Bu durum kapitalist üretimin süreci olan yatırılan sermayenin, satılabilir mala (meta) dönüşmesi, metanın pazarlanarak yeniden sermayeye dönüşmesini engelleyecektir. Kapitalist bunalımın toplumsal yaşamdaki en belirgin sonuçları işgücünün değerinin düşürülmesi ve işten çıkarmaların yaygınlaşmasıdır.

Türkiye'deki işçi ücretleri traji-komik bir öykü konusu olmuştur. Günümüzde 70-80 bin TL dolayında olan ortalama işçi ücretinin alım değeri, ciddi gazetelerde değil, mizah dergilerinde tartışılmaktadır. Örneğin Almanya'da çalışan bir işçinin ortalama günlük ücretinin (100 mark civarında) Türkiye'de çalışan bir işçinin aylık ücretine (70-80 bin) eşit olduğu mizah konusu olarak gazetelere yansıyordu.

Kapitalist bunalımın kaçınılmaz sonuçlarından biri de toplu veya sürekli işten çıkarmalardır. Türkiye'de işten çıkarmaların belli başlı nedenleri şunlardır:

1) İşyerlerinde bir kaç toplu sözleşme dönemi çalışarak aylık ücreti yükselen ve kıdem tazminatı tavanı artan eski işçilerin atılarak yerine asgari ücretle (bugün net 50.594 TL) işçi almak veya hiç işçi almayarak aynı işi daha az sayıda işçiye yaptırmak.

2) Stokların eritilmesi amacıyla üretimin yavaşlatılması veya durdurulması.

3) İşyerlerindeki ekonomik ve politik mücadelenin yükselmesi ve üretimi tehdit eder duruma gelmesi halinde sınıf bilinçli işçilerin tespit ve tecrit edilme çabası.

Özellikle sosyalist bilinçli işçiler açısından belli bir fabrikada uzun süre çalışma ve mücadele etme garantisi yoktur. Proletaryanın sosyalist savaşçıları ne kadar bilinçli ve illegal mücadele ilkelerine bağlı olsalar da, fabrikalarda yaşam onları şu veya bu biçimde açığa çıkarabilir ve bu durum işten atılmalarıyla sonuçlanabilir.

İşçi sınıfının politik öncüsüne sahip olmadığı bugünkü koşullarda tek tek fabrikalarda yükselen mücadele, bir çok öncü işçinin atılmasıyla sonuçlanabiliyor. Mücadele birikiminin ortaya çıkardığı işçi önderlerinin uzaklaştırılmasının ardından, baskılar yoğunlaşmakta ve daha ağır koşullarda başlanılan yere geliniyor.

Meseleye sosyalist perspektifle yaklaştığımızda işçi önderleri, sadece fabrika çatısı altında çalışan işçilerden olacaktır diye bir kayıt yoktur. İşten atılmış veya mücadelenin belli bir aşamasından bilinçli olarak çıkmış işçiler de eğer çalışanlar nezdinde değer taşıyorlarsa, o fabrikadaki mücadelenin parçasıdırlar. Günümüzde yaşanan ise işten atılan veya çıkan işçilerin tazminatlarını alıncaya kadar fabrikaya uğramaları, bir müddet daha eski arkadaşlarıyla görüşmeleri ve süreç içinde tüm bağlarını koparmalarıdır. Sorun halen çalışmakta olan ve işten atılan (veya ayrılan) işçiler arasında karşılıklı iletişimdir. İşten atılanlar vermiş oldukları mücadelenin sürmesi ve gelişmesi doğrultusunda (dışardan) çaba sarfetme kaygusu gütmezlerse, çalışmakta olan veya yeni giren işçiler tarafından unutulan ve bir takım anılar bırakan kimseler durumuna düşerler. Aynı olgunun tersi de geçerlidir. Fabrikada çalışan işçiler kendi bağırlarından çıkardıkları önderlerine işyerinde veya atılırsa dışarda sahip çıkmazsa, atılan işçiler geriye yönelik faaliyet yürütmek isteminden uzaklaşırlar.

Kapitalistin gözünde işçi o anda üretim faaliyeti içinde olan bir nesneden ibarettir. Burjuva yasalarına göre sendikalar sadece o anda çalışan işçileri üye olarak kabul edebilirler. İşten atılmayla birlikte sendikal destek de biter. Hatta sendikaya bile sokulmaz. İşsizliğe karşı herhangi bir sosyal güvencenin olmadığı ülkemizde işten atılmak resmen açlığa ve sefalete mahkum edilmek demektir.

(Devamı s.7'de)

İSTANBUL

SENDİKALARI GERÇEK MÜCADELE ÖRGÜTLERİ HALİNE GETİRMELİYİZ

Her geçen gün artan hayat pahallılığı işçilerin, zaten sıfıra yakın olan alım gücünü tamamen ortadan kaldırmakta ve bu durum da nesnel olarak, işçileri patronlarına karşı savaşmaya itmektedir. 1987 yılı içinde gelişen ve giderek yaygınlaşan grev dalgası bunun somut göstergesidir.

İşçi sınıfı hayatın dayatması karşısında mücadeleye atılıyor. Fakat mücadele, sınıfın siyasal öncüsünün (partisinin) örgütlenmesinden ve yönlendirilmesinden yoksun olduğu koşullarda ya kolayca yeniliyor, ya da ufak tefek kazanımlarla bir sonraki bunalıma kadar oyalanılıyor.

1987 yılı içinde ismini en fazla duyuran grev, 93 gün süren Netaş grevi oldu. Gerek ülke içinde , gerekse uluslararası kamuoyunda ilgi uyandıran ve destek bulan Netaş grevi, ne var ki bu coşkunun gerektirdiği başarıyı sağlayamadan sona erdi. Yaklaşık 1500 işçinin başarıyla sürdürdüğü bu grev, özellikle de işyerinde yetkili olan Otomobil-İş Sendikasının reformist-revizyonist yönetimi yüzünden dökülmeye yüz tuttu. İşçiler daha grev sürecinde yavaş yavaş sendikaya başkaldırmaya başladılar. Otomobil-İş, işçilerle daha düzenli ilişkiler kurup, sorunlara ortak çözümler arayacağına, çözümü işverenle uzlaşmakta buldu ve resmen grevi sattı.

93 günlük grev boyunca, sendika tarafından işçilere yirmişer bin lira para dağıtıldı. Fakat Netaş işçileri bu gülünç rakamdan kat kat fazla maddi yardım almayı haketmişti. Grevin son günlerinde uluslararası işçi sınıfının desteğinden oluşan 50 milyon lira tutarındaki paranın 25 milyonu Otomobil-İş Genel Merkezine gönderildi. Diğer 25 milyonda yirmişer bin lira olarak dağıtılan paradır. Netaş grevi sadece yurtdışından değil, yurt içinden de yoğun maddi ve manevi bir destek görmüştü. Fakat görülen odur ki, bunların hiçbiri doğrudan işçilere yansımamıştır.

Grevin bitiminden sonra Netaş'ta işten atma kampanyası başlatıldı. Grev boyunca işçilerin kendiliğinden kabaran tepkisinin dizginlenmesi için elinden geleni yapan reformist-revizyonist sendika yönetimi, her saldırıya göğüs gererek direnen bu işçilere, kimsenin işten atılmayacağına dair güvence de verdiler. Ancak toplu sözleşme imzalandıktan sonra, grevde aktif rol oynayan işçi temsilcileri başta olmak üzere, aşama aşama toplan 490 kişi işten atıldı.

Netaş'ın bürokrat patronları bugün, grev sırasında işçilerle Otomobil-İş arasında çıkan çelişkiyi derinleştirmeye çalışıyorlar. Sendikadan istifa eden her işçiye şefler tarafından 5000 lira para veriliyor. Bunu kabul etmeyen, işten atılacaklar listesine alınıyor. Netaş patronlarının hesabı, işçilerin topyekün örgütlü oldukları Otomobil-İş Sendikasını yetkisiz kılmak, ve yerine patronun yedek gücü olabilecek Türk-Metal Sendikasını geçirmektir.

Öte yandan Netaş işçileri de sendika yönetimine tepkilerini, sendikadan gruplar halinde istifa ederek göstermeye başladılar. Ve şu anda Otomobil-İş Sendikası barajın altına düşmek üzere. Türk Metal Sendikası da bu durumdan yararlanmak için faaliyetini hızlandırdı.

Fakat Netaş işçileri bu oyuna gelmeyecektir. Sendikalar işçilerin yerine onların haklarını savunan örgütler değil, işçilerin mücadele örgütleri oldukları sürece başarılı olabilirler. İşçilerin tek güvencesi üretimden aldıkları güç ve kendi öz mücadeleleridir. Reformist-revizyonist sendika yöneticileri sözlerini tutmadılar diye işçiler sendikalarından istifa etmekle tam da burjuvazinin hesaplarına uygun davranmış olacaklardır. Bugün yapılacak olan, işçilerin sendikalarına daha sıkı sarılarak gerçek mücadele önderlerini yönetime seçmeleri ve mücadelenin daha etkin bir aracı haline getirmeleridir. Eğer Netaş işçilerinin Otomobil-İş'ten soracakları bir hesap varsa, bunu kendileri yapacaklar ve sendikalarını daha da güçlendirerek patrona karşı daha büyük mücadeleler örgütleyeceklerdir.

NETAŞ'TA SON GELİŞMELER

Grevden sonra Netaş işçileri her cuma akşamı, bir grup işçinin işine son verildiğini öğrenerek haftayı kapatıyorlardı. Ve 5 Şubat 1988 günü de 49 kişinin işine son verilmişti. Fabrika personel müdürü sendika baştemsilcisini çağırarak toplu tenkisat (işten atma) olduğunu açıkladı. Bunu işçilere haber vermek temsilciye düşüyordu. Ama bu sefer durum farklıydı. İşçiler boyun eğmeyeceklerdi. Olayı duyar duymaz (saat 2 civarında) işçiler işi bırakarak yemekhanede toplandılar. Ve akşam olunca pazartesi günü işbaşı yapmama kararı alarak dağıldılar.

8 Şubat pazartesi günü yemekhanede yeniden toplanıldı ve toplantıya fabrikadaki 1200 işçiden 60'ı hariç tamamı katıldı. 2 SHP milletvekili de işçileri desteklemek amacıyla yemekhaneye girdi. Anında polis saldırısıyla karşılaşacaklarını bilen işçiler, yemekhane girişine sandalye ve masalardan barikatlar kurdu. Pazartesi günü yeterli gücü olmayan polis saldırıyı göze alamadı ve yemekhanenin etrafında bekledi.

9 Şubat Salı günü çevik kuvvet birliklerinden de destek alan polis, önce valiliğin bir kararını okudu ve saldırı hazırlıklarına başladı. Bu arada işçiler arasında direnip direnmemek konusunda tartışmalar oldu. Her şeye rağmen teslim olmamak gerektiğini savunanlar vardı. Fakat sendika temsilcileri teslimiyetten yanaydı ve onların tavrı etkili oldu.

Baştemsilci işçilere hitaben; kendilerinin patrona karşı eylem yaptıklarını, güvenlik kuvvetleri ile herhangi bir sorunları olmadığını söyleyerek, işçileri yemekhaneden ayrılmaya ve topluca sendikaya gitmeye çağırdı. Bunun üzerine işçiler yemekhaneden sendikaya kadar pasif bir şekilde yürüdüler ve oradan dağıldılar.

10 Şubat çarşamba günü Otomobil-İş'in işyeri temsilcilerine (9 kişiye) yasadışı direniş örgütlemek gerekçesiyle işten çıkış kağıdı imzalattırıldı. "Hiç değilse" tazminatlarını almak için iş mahkemesine başvurdular. Bunlardan biri de işe geri dönmek istemiyle dava açtı.

Netaş'tan atılan işçilerin haklarını arayabilmek için sendikaya gitmesi bile işveren tarafından engelleniyor. Sendika şubesi fabrikaya yakın olduğu için, işçiler sendikaya giderken, işveren tarafından takip ettiriliyor ve "güvenlik güçlerine" haber verilerek oradan uzaklaştırılıyorlar. Ayrıca Netaş işçilerinin hemen hepsinin örgütlü olduğu Otomobil-İş Ümraniye şubesine karşı patron ve polis tarafından provokasyonlar tertiplenmeye çalışılmaktadır.

10 Şubat çarşamba günü sendika yakınlarına "insanlık onuru işkenceyi yenecek" yazılı bir pankart asılmış ve bunu bahane eden düzen güçleri sendikayı basarak, o an içeride bulunan sendika yöneticileri ve üye işçileri (11 kişiyi) karakola görürerek bir gece bekletmişlerdir.

Bugün için Otomobil-İş, işyeri temsilcisi atayacak işçi bulma zorluğu bile çekmektedirler. Çünkü Netaş'ta sendika temsilcisi olmak, işten atılmayı, tutuklanmayı, işkenceyi peşinen kabullenmek olarak görülüyor.

Netaş'ın bürokrat patronları işçilere daha nice oyunlar oynayacaklar. Onların amacı ne Netaş'ı korumak, geliştirmek ne de "çalışma barışını" sağlamak. Onlar kendi aralarında ayrı bir şirket kurarak Netaş'a karşı ihalelere girmekte ve kazanmaktadırlar. Netaş'taki işçi atılmaları ve diğer provokasyonların bir nedeni de bu olmakta; işyerinin zayıf düşmesi ve böylece şu an Netaş yöneticisi olan bürokrat-burjuvaların kurduğu şirketin iş imkanlarının artması hesaplanmaktadır.

93 günlük grevi başarıyla sürdüren, grev sonrasında da sayısız oyunlarla karşı karşıya gelen, 490 arkadaşının işten atılmasını gören Netaş işçilerini ilerde daha çetin mücadeleler bekliyor.

Yaşasın Netaş İşçilerinin Direnişi!

Kahrolsun Faşist Diktatörlük, Yaşasın Özgürlük ve Sosyalizm!

M.TAŞÇI-A.SEDAT

ÖĞRETMENLERİN...

(Baştarafı s.6'da)

durumda bir de susuyorsa tamamen aşağılanıyor.

Bizi bu duruma getirenlere "utanın" deyip, kendi sorunlarımıza, ülkemizin, sömürülen ve ezilen insanlarımızın sorunlarına kayıtsız mı kalacağız. Elbette hayır.

Öğretmenlerin birarada bulundukları yerler vardır. Biz devrimci öğretmenler, öğretmenlerin topluca bulundukları bu gibi yerlerden uzak durdukça, buraları gericiler istedikleri gibi şekillendirmekte, öğretmenleri etkileri altına alıp suskunlaştırmaktadırlar. Örneğin İlksan seçimleri. Devrimci öğretmenler öğretmenlere gidebilir ve buralarda gericilerin at oynatmalarına engel olabilirler. Öğretmenler okullardaki saflarını sıklaştırabilir, toplantılarda biraraya gelip görüş alışverişinde bulunabilirler.

Evet kötü bir dönem geçirdik, insanların yüreğine korku salındı, mesleklerinden atıldılar, açlığa mahkum edildiler. Ama sınırları ne kadar daraltılmış olursa olsun, kullanabileceğimiz bir alan daima vardır. Bugün nasıl örgütlenelim? sorusunun yanıtını bulamıyoruz. Çünkü yatıp uyuyup birden ortaya çıkıldığında şaşırıyoruz. Örgütlenmenin bir bedeli olmalı ve bu bedeli ödeyip örgütlenme mücadelesinin ileri bir adımı olan sendika hakkını almaya yönelmeliyiz.

Ağzımıza kilidi, kollarımıza kelepçeyi kendimiz vurursak onu başkaları açamaz.

Sendika hakkı için mücadelemizde, EKİM'in yanımızda olacağına inanıyoruz.

O.UMUT
17 Şubat 1988

Zorunlu bir cevap-1

A.AZAD

TKİH, TDKP, TKP-ML Hareketi, TİKB üye ve taraftarlarına tartışma metinleri olarak sunulan ve hareketimizin ilk temel belgeleri olan "Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış" ve "Platform Taslağı" başlıklı metinlerin yayınlanmasının (Mayıs 1987) üzerinden dokuz ayı aşkın bir süre geçti.

Son 30 yıllık sol hareketin ana çizgileriyle değerlendirilmesi, özellikle de, popülist hareketin bir cenahının (TDKP, TKİH, TKP-ML Hareketi) eleştirisi temelinde, proleter sosyalist bir yönelimin programatik ve taktik temeli olarak kaleme alınmış sözkonusu metinler TKİH saflarında tartışıldı.

Popülist çerçevenin ve kendi dar grup ufkunun dışına çıkabilen, eskinin mirası alışkanlıklara, önyargılara, küçük-burjuva darkafalılığına, kibri ve bireyciliğine prim vermeyen, biçimsel, suni, ayrıntı sorunları kendine ayakbağı edinmeyen TKİH kadro ve taraftarları tarafından benimsendi, benimsenmeye devam ediyor.

Ancak 'sonradan görme' ve bu özelliğini her eyleminde tekrar kanıtlayan bir yöneticimiz, çevresine aldığı bir grup arkadaşla -ki, sözkonusu yöneticimiz hariç, bazı yersiz "yöntem" itirazları dışında, bu arkadaşların hemen tümü başlangıçta yönelimimize desteklerini bildirmişti- eski çizginin doğruluğuna ve meşruluğuna inanç tazeleyerek ve bizim için artık ömrünü doldurmuş hükümsüz bir yapının, TKİH'in adına sığınarak yönelimimizi zedelemeye çalışıyor.

"Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış" adlı metinde, ayrıntılardan kaçınılarak, benzerleriyle birlikte TKİH (*) çizgisi, evrimi ve neyi ifade ettiği de en genel hatlarıyla verilmişti. Zira bu örgütlerin gerek ideolojik evrimleri, temel çizgi ve programları, gerek toplumsal konumları ve pratikleri bakımından aralarında ciddi hiçbir fark yoktu. Bu nedenle de, bizce bu kadarı yeterliydi, ve biz, bu sorun üzerinde daha fazla durmayı düşünmüyor, böyle bir şeyi yararsız buluyorduk. Ancak birilerinin bu çizgiye ve isme sığınmakta ısrarlı göründükleri anlaşılınca, üzerinde durmamız istenildi. Biz de bu işi isteksizce, ama yine de küçük-burjuva sosyalizmine karşı ideolojik mücadeleye hizmet edeceği ümidiyle üzerimize aldık.

Sözkonusu yöneticimiz düşüncelerini yazılı hale getirmiş bulunuyor. Bu iyi. Ancak biz onun görüşlerini ele almadan önce, bu bölümde THKP-C/ML- TKİH hareketinin çizgisini ve evrimini vermeye çalışacağız. Zira karşımıza çıkarılan liberalleştirilmiş haliyle eski çizgi, eski mirastır. (Liberalleştirilmiş hali diyoruz, zira örneğin, eskiler eklektik de olsa, hedefledikleri iktidarı proletarya diktatörlüğünün bir biçimi olarak tanımlıyorlardı. Şimdilerde ise özü burjuva olan demokratik cumhuriyet savunulmaya başlandı.)

Biz yine ayrıntıları ve dar anlamıyla taktikleri ve örgütsel çizgiyi -ki, bu alanlarda durum tek kelimeyle faciaydı- geçerek, bu akımın temel çizgisini, programını ve evrimini daha genişçe izlemeye çalışacağız. Okuyucuya şunu hemen bildirmek isteriz ki, daha sonraki bölümlerdeki tartışmalara zemin teşkil etmesi için, hareketin evrimini, belirli dönüm noktalarını esas alarak, temel belgelerinden aktarmalar veya özetlemeler yaparak, şimdilik sadece kısa yorumlarla yetineceğiz.

BİR DEĞERLENDİRME

TKİH kadro ve militanlarına hitaben kaleme aldığım 29 Ağustos 1987 tarihli yazıda şu değerlendirme yapılmıştı:

"Hareketin (TKİH) '79 öncesi evriminin bellibaşlı ana çizgileri, TDKP ve TKP/ML Hareketi ile birlikte 'Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış' başlıklı metinde verilmiştir. Sonrası için şöyle söyleniyordu: 'Maoculu-

(*) 1984'e kadar THKP-C/ML; Mayıs 1984'de Örgüt 1.Genel Toplantısı kararıyla isim değişikliğine gidilerek TKİH adını aldı.

ğun eleştirisi, teoride Marksizme, pratikte işçi sınıfına belirli bir yönelişi yaratmakla birlikte, sorunun özüne inilmedi ve gösterilen çaba, hareketi, küçük-burjuva demokrasisinin en tutarlı ifadesi olmaktan öteye götüremedi. Fakat her şeye rağmen, küçük-burjuva devrimciliğinin ileriye doğru evriminin sınırlarını ortaya koyması anlamında, olumlu bir gelişmeydi. Ve bu, proleter sosyalist bir yönelişin potansiyel olanaklarının birikmesi anlamını taşıyordu' Örgütün Mayıs 1984 I.Genel Toplantı kararları da, Marksizme az çok bir yönelme çabasından, ancak 1979'dan, yani Maocu teorinin eleştirisinden sonra sözedilebileceğine haklı olarak işaret ediyor.

"Bu noktadan sonra, devrimci demokrasi ufkuyla sınırlı çerçevenin dışına çıkılmaksızın, popülist hareketin ulusal ve uluslararası tarihsel kökleri kavranıp esaslı bir eleştiriye tabi tutulmaksızın, yani bir sistemden ve tarih bilincinden yoksun olarak, bazı adımlar atıldı.

"Örneğin;

"Zayıf kalmış ve örgüte yeterince maledilmemiş olsa da, hakim üretim biçiminin kapitalizm, temel çelişmenin emek-sermaye çelişmesi olduğu, ("yarı-sömürge, yarı-feodal" kavramlarının terkedilmesi), proletaryanın sosyalist görevleri ve bunların demokratik görevlerle içiçeliği vurgusu -ama tabi demokratik devrimde!- devrimin özünün toprak devrimi olmadığı, küçük-köylülüğe yaklaşım, işçi sınıfının temel güç ve anti-kapitalist bir sınıf olduğu vurgusu gibi teorik ve programatik alanda bazı ilerlemeler(*)

(...)

"Ancak, daha önce de belirtildiği gibi, bütün bu adımlar bir sistemden yoksun olarak, eski popülist geleneğin, tarihi, felsefi, teorik sınıfsal köklerine ve pratiğine vurmaksızın, tersine o sistem içinde kalınarak, o sistemi parçalamaksızın ama orasından burasından gedikler açarak, törpüleyerek, ve çoğu da zaten toplumsal, siyasal, entellektüel-kültürel ilerleme tarafından dayatılan bazı olguların adını koyarak, tarihi ve teorik olarak saçma 'dönüştürme' anlayışıyla atılmış adımlardır. (Ki, benzer gelişmeler, farklı zamanlarda, ama şu veya bu şekilde diğer örgütlerde de yaşanmıştır.) Bu nedenle fazla bir şey ifade etmezler. Örgütümüz de, bu niteliği ile, tarihsel kökleri 1960'lara dayanan ve evrimleşerek devrimci küçük-burjuva popülizminin Marksizme ve işçi sınıfına en yakın kesimini oluşturan hareketin (TDKP, TKİH, TKP-ML Hareketi, TİKB) bir parçası olmuştur ve öyledir. Sözkonusu teorik ve pratik sistem içerisinde, tek tek sorunlarda ve ayrıntılarda olumlu ve olumsuz bazı farklılıkların olması bir nitelik değişikliği yaratamazdı, yaratmamıştır.

"Onun teorik-siyasi ufku ve programı da, ... kapitalist bir ülkede, sermaye düzeninin, sermaye sınıfının açık ve çıplak egemenliğinin hüküm sürdüğü, ücretli emeğin yaygın ve geniş çaplı sömürüsünün iktisadi hayata damgasını vuran başlıca olgu olduğu, temel çelişmenin emek-sermaye çelişkisi olduğu ve diğer çelişkilerin çözümünü kendisine bağladığı bir toplumda, burjuvazinin tarihsel olarak çözümlemediği bazı sorunları -ve hatta tarihsel olarak çözümlediği bazı sorunları da- kendine program edinen demokratik devrimcilik, ya da sosyalist istemlerin demokratik devrim istemleri olarak sunulması, sosyalist ve anti-kapitalist perspektife bağlanmamış demokratlıkla sınırlı bir anti-faşizm, yurtseverlikle sınırlı, hatta milliyetçilikle karışık bir anti-emperyalizm olmuştur; ve bunun pratiğini yapmıştır.

"1979'dan sonra sınıfa belirli bir yönelim sağlanmakla birlikte -şüphesiz demokratik devrim ufkuyla!- sınıf temeline oturulamamıştır. (Türkiye koşullarında sözkonusu ufukla oturulsa da farketmezdi. Zira işçi sınıfı içinde sosyalizmin değil, küçük-burjuva demokrasisinin temsilcisi olunurdu)"

(...)

"Bu bakımdan, olumlu ve olumsuz farklılıklarıyla, benzerleri gibi, THKP-

---

(*)Aslında ciddi bir ilerlemeden sözedilemez. Zira, hiçbir açıklama yapılmadan, eski görüşlerin sessizce terkedilmesi biçiminde oportünistçe ve tutrekçe atılmış bazı adımların bir kısmı da satır aralarında ya da örgütün ideolojik işleriyle görevli yazarlarının kafasında kalmıştır. "Örgüte maledilmedi" derken bunu anlatmak istemiştik. Örneğin, yazarlar 1980'de artık "yarı-feodal" tanımlamasını terkedip, kullanmadıkları halde, MK üyesi sözkonusu yöneticimizin kaleme aldığı 1.Genel Toplantı kararlarında (1984), Türkiye yarı-feodal bir ülke olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle yöneticimiz, "bu da nereden çıktı?" şeklindeki sorumuzu tuhaf karşılamış, şaşırmıştı. Haksız da değildi, zira belli ki haberi yoktu... Çizginin asıl kurucusu ise, bu durumdan, bazı kavramları "Partizancıları bile güldürecek bir şekilde kullanmaya başladıkları"ndan şikayet ediyordu. Oysa, bu bizim örgüt gerçeğimizdi. Yazarların kafasında veya satır aralarında sessizce değiştirilen şeyleri MK üyeleri bile farkedemiyordu. Sorun birilerinin "geri kalmış"lığı değildi.

C/ML- TKİH'in tarihi de, devrimci demokrasinin ileri temsilcilerinden biri olarak, küçük-burjuva popülist bir teori ve pratiğin tarihidir."

Biz TKİH'i kısaca böyle değerlendirmiştik. Buna şunu da eklemek gerekiyor: Bu örgütün tarihi, aynı zamanda önderliğinin sürekli değişimi ve tasfiye tarihidir. THKP-C kuşağından gelme örgütün kurucuları 1977'de hemen toptan TİKP-Aydınlık grubuna iltihak etti. Aslında THKP-C/ML bu anlamda son bulmuş, kendisinden eser kalmamıştı. Onu devam ettirenler tamamen yeni kuşak, '74 sonrası kuşak oldu. Onlar bile tereddütlüydü; örneğin TDKP yöneticilerinin sekter, kibirli tutumu olmasaydı, bu grubun varlığı daha o zaman son bulabilirdi. Sonraki önderliğin yarısı da 1984'de tasfiye edildi. Ancak her gelen bir öncekinin kurduğu ya da geliştirdiği çizgiyi oradan buradan rötuşlarla "esasen doğru" ilan edip sürdürdü; temel çizgi ve program ise özünde hep aynı kaldı.

Bu değerlendirme hiç bir ciddi boşluk taşımaz ve tanımlamalar yakıştırma değildir. Bunu bizzat örgütün resmi belgelerine dayanarak göstereceğiz.

1975: BUGÜNKÜ TKİH'İN TEMELLERİ NASIL ATILMIŞTI?

1975 başlarında şekillenen THKP-C/ML hareketi, 1971'den devraldığı popülist devrim programını- anlayışını koruyarak, iki ana tema üzerine kuruldu: Maceracılığın reddi ve modern revizyonizme tavır. Şüphesiz bunlar bir ilerlemeyi ifade ediyordu. Ancak kısır ve yüzeysel kaldı. "Öncü savaşı"nın yerine "devrim kitlelerin eseri olacaktır", "kitlelerle birleşme" sloganları geçirildi. Modern revizyonizme karşı mücadele de, esasen, Sovyetler Birliği'ne karşı siyasi tutumla (sosyal-emperyalist deyip dememe) sınırlı kaldı. Hareket, sadece Marksist teoriden değil, genel olarak ciddi bir birikimden de yoksundu. THKP-C'nin anti-emperyalist demokratik devrim platformunu veri kabul ediyordu. Ve bütün diğer benzerleri gibi, "enternasyonal Marksist-Leninist çizgi" olarak nitelenen Çin revizyonizminin ve Mao Zedung Düşüncesinin derin etkisi altında şekillendi. Aralık 1976'da yayınına başlanan Halkın Yolu gazetesi, ilk sayısıyla birlikte yayınladığı program niteliğindeki örgüt platformu, uluslararası bölümde "üç dünya teorisi"nin etkisi altındaydı; Türkiye ve Türkiye devrimine ilişkin bölümü ise, Mao Zedung'un "yeni demokratik devrim teorisi"ne dayanıyor, buna ilişkin Çin formülleri hemen olduğu gibi aktarılıyordu. Yani program, Türkiye gerçeğinin, tarihi, iktisadi, toplumsal, siyasal verilerinden çıkmıyor; tersine, "yeni demokratik devrim" tezi kesin bir veri kabul edilip, bilindiği ve incelendiği kadarıyla tarihi, toplumsal, siyasal olgular zorlanarak ona uydurulmaya çalışılıyordu.

Platformun özünü veren pasajları aktarıyoruz:

"Türkiye emperyalizme bağımlı geri bir tarım ülkesidir."

"Özellikle son yıllarda ülkemizde meta üretimi çok yaygınlaşmış, ve onun içinde kapitalist üretim hakim hale gelmiştir. Ancak ne genel olarak kapitalist üretimin gelişmesi, ne de emperyalizmin uzantısı bir tekelci kapitalizm -kapitalizmin özgürce gelişmesinin önündeki kapitalizm- ("kapitalizmin özgürce gelişmesinin önündeki kapitalizm"!?) öncesi engelleri tasfiye etmemiş, geniş köylü kitleleri üzerindeki yarı-feodal boyunduruğu kırmamış, Türkiye'yi geri bir tarım ülkesi olmaktan çıkarmamıştır."

"Ülkemizde üretici güçlerin özgürce gelişmesinin önündeki engel, gelişmiş kapitalist ülkelerden farklı olarak genelinde kapitalizm değil, emperyalist sömürü ve tahakküm, emperyalizmin uzantısı tekelci kapitalizm ve yarı-feodal boyunduruktur. Meta üretiminin ve kapitalist üretimin şehirde ve kırda önemli ölçüde gelişmiş olması bu gerçeği değiştirmez. Tam tersine bu gelişmedir ki yarı-sömürge yarı-feodal yapının kırılması şartlarını daha da olgunlaştırmış, temel çelişmeyi daha da keskinleştirmiş, devrimci demokratik güçleri ve bu güçlerin mücadelesini çok genişletmiş, geniş köylü kitlelerine ve genel olarak halka bu mücadelelerinde daha da güçlü bir önder, milyonluk bir proletarya kazandırmıştır."

"Ülkenin dünya çapında can çekişen kapitalizme bağımlılığının bir sonucu olan yarı-sömürge yarı-feodal yapısı sürdüğü sürece çözülmesi gereken temel çelişme (üretici güçlerle üretici güçlerin özgürce gelişmesini önleyen geri mülkiyet ilişkileri arasındaki çelişme), emperyalizmle Türk ve Kürt ulusları, emperyalizmin uzantısı tekelci burjuvazi, feodal toprak ağaları ve tefecilerle çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki mücadelede yansıyan, üretici güçlerle üretici güçlerin özgürce gelişmesini önleyen yarı-sömürge yarı-feodal yapı arasındaki çelişmedir."

"... Türkiye proletaryasının önündeki devrimci adım... sosyalizme ulaşmak için önce emperyalizm, emperyalizmin uzantısı tekelci kapitalizm ve feodalizmin tasfiye edileceği demokratik halk devrimini zafere ulaştırmak(tır)."

"Ülkemizde demokratik devrim mücadelesi yüzyıldır sürmektedir."

"... yarı-sömürge, yarı-feodal yapı ancak proleterya önderliğinde, işçi-köylü ittifakı temelinde yürütülecek yeni tipte bir Demokratik Halk Devrimiyle kırılabilir. ...Bu devrimin önder gücü proletaryadır. ... temel güçler proletarya, köylülük ve şehir küçük-burjuvazisidir. Milli burjuvazi yalpalayan bir sınıftır. Proletarya milli burjuvaziyi devrim saflarına kazanmak için mücadele eder ve milli burjuvazinin emperyalizmle ve feodalizmle uzlaşma ve devrimi baltalama eğilimlerini sürekli teşhir eder."

"Demokratik Halk Devriminin özü toprak devrimidir."

"...toprak devrimi temeli üzerinde ele alınmayan silahlı iktidar mücadelesi hiçbir sonuç verme(z) ..."

"...devrimin yolu uzun süreli halk savaşıdır."

"Demokratik halk devrimi eski tipte değil, yeni tipte bir burjuva demokratik devrimdir. (...) Halkın demokratik diktatörlüğü proletarya diktatörlüğü değildir. Ancak işçi sınıfı önderliğinde, işçi-köylü ittifakı temelinde yükselen demokratik halk diktatörlüğü proletarya diktatörlüğünün bir biçimidir ve durmaksızın sosyalizme, proletarya diktatörlüğüne götürür." (*)

"Devrimci proletarya, emperyalizme, feodalizme ve emperyalizmin uzantısı tekelci burjuvaziye karşı olan ve devrimde çıkarları bulunan tüm öteki sınıf ve tabakaları yurtsever anti-faşist halk cephesinde (abç) birleştirir." (Halkın Yolu, sayı:1, s.7,8,9)

Platform, son olarak, "Emperyalizmden, sosyal-emperyalizmden Bağımsız Demokratik Halk İktidarı", "Bütün Topraklar Köylüye", "Tüm Halka İş ve Can Güvenliği" şiarlarını "bütün demokratların ve halk devriminin temel sloganları" olarak ilan ediyordu. (sayı:2, s.12)

Yine ilk sayıda, platformun güncel bir siyasi açıklaması niteliğindeki, "Şimdiki Durum ve Görevlerimiz" başlıklı başyazıda, "çıkarları, iki süper devlet ve işbirlikçilerinin çıkarlarıyla çelişen bütün sınıf ve tabakaların yurtsever anti-faşist eylemini yükseltelim" (abç) deniyordu.

Daha sonraki sayılarda, bu platformun bir gereği olarak, işçilere "İş ve Can Güvenliği Komiteleri", işyerlerine "Yurtsever Anti-faşist Direniş Komiteleri" öneriliyordu. Sosyalizmden ise, ya ancak teorik yazılarda, ya da uzak bir hedef olarak, kazara bazen satır aralarında sözediliyordu. Hepsi bu!

Yukarıda genişçe aktardığımız pasajlardan anlaşıldığı gibi, "devrimci demokrat", "yurtsever", "anti-faşist" tanımlamaları, eyleminin içeriğinin bunlar olduğu bizzat hareketin kendi kendini tanımlaması, kendi kendine atfettiği niteliklerdir. Öz budur ve bu hep kendini korumuştur; Marksist-Leninistlik ise, bütün popülist hareketlerde olduğu gibi sadece bir yanılsamadır. Burjuva Türkiye'de işçi sınıfına sunulan, burjuva demokratik içerikli yurtsever demokrat bir çizgi-programdır. Oysa komünist hareket, bu anlamıyla, ne demokrattır, ne de yurtseverdir. Bir Marksist için tüm burjuva egemenlik biçimleri gibi, bu biçimlerden bir olan faşizmin karşıtı da proletarya iktidarıdır, sosyalist demokrasidir; bir küçük-burjuva demokratı için genel olarak demokrasidir, burjuva demokrasidir. Bir Marksist için anti-emperyalist eylem, uluslararası sermaye cephesini yarıp dışına çıkmayı amaçlayan anti-kapitalist bir eylemdir; bir küçük-burjuva demokratı için ise "bağımsızlık"tır.

Platform, epeyce zorlanarak, Çin formüllerini, Mao Zedung'un feodal, yarı-feodal Çin için öngördüğü formülleri burjuva Türkiye'ye uydurmaya çalışmıştır. Ya da, Lenin'in "İki Taktik"ini geriden yorumlayarak, Çarlık Rusya'sında, otokrasiye, toprak soyluluğunun egemenliğine, yani ortaçağ kurumlarına ve iktisadına karşı öngörülen demokratik devrim stratejisi, burjuva iktidarın, sermaye egemenliğinin hüküm sürdüğü bir ülkede, burjuvaziye, tekelci kapitalizme karşı ileri sürmüştür.

Bu yüzden de tarihi, iktisadi, toplumsal gerçekler zorlanmış, "geri bir tarım ülkesi", "yarı-feodal" tanımlamaları ile nesnel olarak liberal tarihçi ve iktisatçıların bile gerisine düşülmüştür. Oysa Türkiye'de, daha '70'lerin başında, sanayi üretimi tarımı geçmiş, tekelci, büyük burjuvazi siyasal iktidarda kesin hakimiyetini çoktan kurmuştu.

Bu kuşağın teorisyenleri, kapitalizmin gelişmesi ve egemenliğini kurmasını dahi, emperyalizme bağımlı olduğu gerekçesiyle, tamamlanmamış demokratik devrim görevlerinin program edinilmesinin, üçüncü bir burjuva demokratik devrim görevini "çok daha mümkün, acil, ertelenmez hale getirdiği"nin kanıtı olarak sunuyorlardı. Bu açmazdan kurtulmak ve demokratik devrim programını gerekçelendirmek için de, dünya kapitalist ekonomisinde tarihsel ve hiyerarşik bir ilişki olan bağımlılık ilişkisinden -ki kapitalist dünya ekonomisinde başka türlü olması da düşünülemez- hareketle, birbirinin anti-tezi "iki tür

(*)1976'daki bu görüş, eklektizmine rağmen, sözkonusu yöneticimizin 1988 Türkiye'sinde ileri sürdüğü demokratik cumhuriyet hedefinden ileridir.

kapitalizm" yarattılar. "İşbirlikçi tekelci kapitalizm", "kapitalizmin özgürce gelişmesinin önündeki kapitalizm", ki bu, geri mülkiyet ilişkisini temsil ediyordu, ekonomik olarak gericiydi. "Milli kapitalizm", ki bu, kapitalizmin, üretici güçlerin özgürce gelişmesini temsil ettiğinden ekonomik olarak ilericiydi, "yeninin", "yeni demokratik devrimin bir unsuru"ydu. Yani, örneğin, Bursa'daki küçük,ilkel dokuma tezgahları ya da İstanbul'daki demir çekme atölyelerini temsil eden orta halli kapitalistler milli kapitalistlerdi ve bunların temsil ettiği kapitalizm, "üretici güçlerin gelişmesini", "üretimin toplumsallaşmasını" ifade ettiği için ileri bir mülkiyet ilişkisiydi. Ancak Sabancıların modern teknolojiyle kurduğu ve binlerce işçinin çalıştığı dev tekstil fabrikaları, Koçların dev demirdöküm işletmelerini temsil eden büyük ölçekli, tekelci kapitalizm, bu kapitalizm uluslararası tekelci kapitalizme bağımlı olduğu için -kapitalist dünya ekonomisinde başka türlü olabilirmiş gibi- ve "üretici güçlerin gelişmesini, üretimin toplumsallaşmasını engellemeyi" ifade ettiği için geri bir mülkiyet ilişkisini temsil ediyordu. Bu baştan aşağı saçma, gerici, "ulusal" teori hareketin teorik yayın organı Devrimci Teori'nin 1.sayısında, "Mao Zedung'un Yeni Demokratik Devrim Teorisinin İnkarına Karşı Çıkalım" başlıklı uzun bir yazıda ince ince işlenmiştir. Tekelci kapitalizme karşı demokratik devrim önerilmiştir!! Ancak şunlar da söylenmek zorunda kalınmıştır:

"Yeni Demokratik devrimle emperyalizme bağımlı tekelci sermayeye el konulacak ve o yeni demokratik ekonominin ("yeni demokratik ekonomi"!?) sosyalist sektörünü oluşturacaktır. O üretimin toplumsallaşmasını temsil ettiği için, sosyalist sektörü oluşturacak. Ama o üretimin toplumsallaşmasının önünde engel olduğu için demokratik devrimin hedefi olacaktır." (Devrimci Teori, sayı:1, s.66)

İşte burjuva Türkiye'de, demokratik devrim programının açmazı burda açık seçik görülüyor. Büyük burjuvazi mülksüzleştirilecek ve bu mülkiyet sosyalist mülkiyete dönüştürülecektir, ama devrim yine de demokratik olacaktır!

Büyük burjuvazinin mülkiyeti + devlet işletmeleri + bankalar + dış ticaret vb. -sosyalist mülkiyet; ama bu, Türkiye'de iktisadi hayatın %80'inini kontrol altına almak demektir. Ve zaten bir sosyalist devrim, ileri kapitalist ülkelerde dahi ilk hamlede (sadece büyük sermayeyi hedefler) bundan başka nedir ki? Türkiye'de bir sosyalist devrim programı ilk hamlede bundan başka neyi hedefler? (Merak edenler ya da kuşkusu olanlar Lenin'in Komintern tezlerine ve Komintern Programına bakabilirler.) Tarihsel, toplumsal zorunluluklar, bu kuşak teorisyenlerinin iradesine rağmen, kendini kabul ettirmiş, sosyalist istemler, demokratik devrim programına demokratik istemler olarak girmiştir. Aynı durum TDKP Programında da sözkonusudur. (Bkz. Kongre Belgeleri, s.292, 293) İşte, "sosyalist istemlerin demokratik devrim istemleri olarak sunulması" derken bunu anlatmaya çalışıyoruz. Demek ki, tanımlamalarımız bu noktada da keyfi ve yakıştırma değildir. Demokratik devrim programında ısrar edenler, örneğin TKP/ML Hareketi, bugün artık bu açmazı mantıki sonucuna vardırarak, "demokratik kapitalizm", küçük-burjuva "demokratik iktidar" noktasına ulaşmış bulunuyorlar. (Bkz. Partinin Yolu, sayı:9, Kasım 1986; sayı:11, Mayıs 1987) Böylece devrim anlayışları onları, kaçınılmaz olarak, '80'ler Türkiye'sinde '70'lerdeki programların gerisine itmiş bulunuyor. TKP/ML-Hareketi ve yöneticilerinden iyi öğrendiği anlaşılan yeni yöneticimiz de aynı yere gitti.

Türkiye'de temel çelişme o gün de bugün de emek-sermaye (proletarya-burjuvazi) çelişmesiydi. (Bunu bugün en "geri kalmışlar" bile reddedemiyor.) Bütün diğer çelişkiler bu çelişmenin çözülmesine bağlıydı, dolayısıyla Marksist bir program bu çelişmenin çözümü eksenine oturtulabilirdi.

Türkiye'de devrimin özü ve dayanacağı temel anti-feodal bir toprak devrimi değildi. Aslolan, gelişen görülmüyor, gözler iktisadi evrimle gittikçe dönüşen ve önemsiz hale gelen geri ilişkilere dikiliyor, hemen artık sadece Türkiye Kürdistan'ında varolan ve giderek kapitalizme tabi olan yarı-feodal kalıntılar abartılıyordu. Onyıllardır Türkiye'de köylülüğün ciddi bir toprak hareketi görülmemişti, olamazdı, olamaz da. Zira, Türkiye tarımı daha çok küçük ölçekli köylü üretimi ve orta ve büyük ölçekli kapitalist tarımdan oluşuyor.

Köylülük diye yekpare bir sınıf yoktu. Bu kavram Türkiye'de artık ancak coğrafi ya da demografik anlamda kullanılabilirdi. Zira "köylülük" sınıflardan oluşuyordu, karşıt sınıflara bölünmüştü. Bu nedenle, bir "işçi-emekçi köylü ittifakı"ndan sözedilebilir, ama bir "işçi-köylü ittifakı"ndan sözedilemezdi.

O günün Türkiye'sinde, "milli burjuvazi" diye devrimde yeralabilecek ya da devrime kazanılması gereken homojen bir sınıf yoktu. Böyle bir sınıf "yeni demokratik devrim teorisi"nin gereği olarak muhayyilede yaratılmıştı. "Milli burjuvazi" denilen, büyük burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin dışındaki kent ve kır

orta burjuvazisi, büyük burjuvaziye gerek iktisadi, gerek siyasi olarak yüzlerce bağla bağlıydı; onunla çelişkisi varlığını sürdürme ve artı-değerden pay alma savaşından kaynaklanıyordu ve sömürücü bir sınıf olduğundan asıl çelişkisi proletaryaylaydı. Temsil edildiği siyasal partilerin politikaları bunun açık kanıtıydı.

Tam bir kendiliğindencilikle ve "kitlelere", "bağımsızlık", "demokrasi", "kurtuluş demokratik halk devrimindedir" temalarıyla ilerlemeye çalışan, içinde yeralabildiği kadarıyla işçi hareketini de, asıl üzerine oturduğu küçük-burjuvazinin anti-emperyalist, anti-faşist hareketine ve ufkuna tabi kılmaya çalışan THKP-C/ML, liberalizmle, kişiliksizlikle, hareketin ihtiyaçları karşısındaki acz ve yetersizliğiyle karakterize olan önderliğinin "üç dünya teorisi" tartışması ile sağ cereyana teslim olup Aydınlık'a iltihak etmesiyle çöktü. Yıkıntıları üzerinde THKP-C/ML'yi yeniden canlandırmaya çalışan az sayıdaki kadro dönüp bu çöküşün nedenlerini irdelemedi, o günkü koşullar ve kavrayışla irdeleyemezdi de. "Eski tarz" devam edildi.

1978 SONRASI

Haziran 1978. "Üç Dünya Teorisi"nin eleştirildiği Devrimci Teori'nin 2.sayısında, "Proleter Devrimci Hareketi Nasıl İncelemeliyiz?" başlıklı yazıda, bu teorinin Halkın Yolu platformundaki etkileri arındırılmaya çalışılıyor ve şöyle deniyordu:

"Proleter devrimci hareket emperyalizmle yerli gericilik arasındaki ilişkiyi, ülkemizin yeni demokratik devrim aşamasında olduğunu, devrimin özünün toprak devrimi olduğu, baş çelişki, faşizm ve proleter devrimci hareketin önünde duran bir dizi meselede esas olarak doğru (abç.) tahliller yaptı." (s.98)

"Özellikle Devrimci Teori'de yayınlanan yeni demokratik devrim anlayışının kapsamlı bir ifadesi, oportünist üç dünyacılığa tayin edici darbeyi indirmeye hizmet etti. Oportünistler Devrimci Teori'nin "Üç dünyayı red perspektifi ile yazılmış" olmasını eleştiriyorlardı. Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung düşüncesi tabii ki oportünizmi reddediyordu." (s.-105) (Kastedilen Devrimci Teori, sayı 1'deki yazıdır ki, daha önce bundan kısmen sözetmiştik.)

Devrimci Teori sayı 3 (Temmuz 1978), "Halkın Yolu Platformunun Değerlendirilmesi" başlıklı yazı:

"Esas yönüyle Marksizm-Leninizm yolunda ilerleyen..." "HY gazetesi yayınını bu platform doğrultusunda sürdürdü, geniş kitlelere demokratik halk devriminin propagandasını yaptı. Bazı sayılarında on maddelik programı (bazı biçim rotüşlarıyle ve maddelerinin kısaltılarak sekize indirilmesiyle bugüne kadar muhafaza edilen ve içinde Türkiye'de çoktan yasalaşmış "8 saatlik işgünü" talebi de bulunan -öyle ya, Bolşeviklerin demokratik devrim programında da 8 saatlik işgünü talebi vardı!- ilk sayıda yayınlanmış program kastediliyor -AA) propaganda etmeye ağırlık verdi. H.Y. taraftarları da siyasi çalışmalarında sık sık buna başvurdu, kitlelerin maruz kaldığı baskı ve acıların çözümünün proletarya önderliğindeki demokratik halk devrimiyle son bulacağı propaganda edildi." (abç.) (s.21, 22) (Görüldüğü gibi burjuva demokratik içerikli bir devrim, örneğin işçilerin maruz kaldığı baskı ve acılara son veriyordu! Bu yazı hareketin en yetkin ve '78'den itibaren çizgisini oluşturmada asıl ve tayin edici olan teorisyenin kaleminden çıkmıştır. Ve hareketin teorik düzeyi ve ufkunun kanıtıdır. bu fikir bütün popülist hareketlerce yıllarca propaganda edildi.)

"... HY'nin platformu doğrudur ve izlediği siyasete temel teşkil etmiştir. Bundan sonraki yayınlar için de temel teşkil edecektir. Dolayısıyla platformu yeniden yazmaya gerek duymuyoruz. Bu konuda HY birinci sayısındaki platform, özellikle Devrimci Teori'nin birinci sayısındaki temel çelişki yazısı, HY'na bundan sonrası için de yol göstermektedir." (abç) (s.22)

1979 bir dönüm noktası. "Mao Zedung Düşüncesi" reddediliyor. Ancak, THKP-C/-ML'nin temel çizgisi ve platformu Mao Zedung'un yeni demokratik devrim teorisi temel alınarak oluşturulduğu halde, bu çizginin temel noktalarda Mao Zedung'un etkisini kırarak ilerlediği söyleniyor!

Devrimci Teori sayı 5 (Mayıs 1979), "'Mao Zedung Düşüncesi' Küçük-Burjuva Anti-Marksist Bir Teori" başlıklı yazının son ve "Özeleştirimiz" bölümü:

"Halkın Yolu, Marksizm-Leninizmin klasiklerini incelemeye, işçi sınıfı ile birleşmeye büyük önem verdiği için, Mao Zedung'u savunmaya çalışmasına rağmen, Türkiye'de devrimin ilerletilmesine ilişkin temel noktalarda, Maoculuğun etkisini kırdı, doğru kavrayışlar getirdi." (s.80)

Bu bir şey değil, dahası var:

"'Mao Zedung düşüncesi'ni eleştiren bu yazımız, Aydınlık-TİKP revizyonizminin ideolojisinin onun teorik temellerinin eleştirisi... olduğu kadar... Maoculuktan beslenen, etkilenen onun sayesinde kendisini 'Marksist'leştirmeye çalışan veya çizgisine dayanak bulan 'Partizan', 'D.Halkın Birliği', 'Halkın Kurtu-

luşu' hatta 'Devrimci Yol' gibi akımların teorik temellerinin de eleştirisidir" deniyordu! (age., s.83)

Bu acaiplik nasıl açıklanabilir? Tebessüm edip ya da hastalıklı bir düşünce hali denilip geçilebilir mi? Şüphesiz ki hayır.

Birincisi, herkes kendine bir sistem, bir dünya yaratmış ve onun kölesi olmuştu; onun ötesinde bir kavrayış yoktu. Mao Zedung'un adı atılmış, ama bu sistem korunmuştu. Mao olmasa da "İki Taktik"te bolca alıntı bulunabilirdi.

İkincisi, grup, ve bu tür bütün gruplar, küçük-burjuva bir sosyal tabana dayanıyordu; "her zaman en doğru" olmak gerektiğine inanan, güce, gösterişe vb. tapan küçük-burjuvalar topluluğu. Böyle şeyler söylemeksizin, "çok farklı" olduğunu göstermeksizin grubu ayakta tutmak oldukça güçtü. Bu en iyi düşünen, en sağduyulu yöneticileri bile o tiksindirici küçük-burjuva rekabetin girdabına itiyordu. Dolayısıyla, bilim, bilimsel tutum, nesnellik, sağduyu kaybolup gidiyordu. Oysa ki, o dönem çok sözü edilen "küçük-burjuva baskısı"ndan ve grubun geleceği endişesinden kurtulup biraz sukunetle düşünme olanağı bulunsaydı, belki daha o zamandan ileri adımlar atılabilirdi.

Ama hayır biz çok farklıydık! Örneğin TDKP ile en ciddi (!) ayrılıklarımızdan biri şu "baş çelişki" tartışması döneminden miras kalan, emperyalizm ve işbirlikçileri birlikte mi hedef alınacak, yoksa asıl hedef iç gericilik midir? Bizim grup uzun süre bu temayı işledi. Mao Zedung düşüncesinin reddinden sonra buna "sosyalizm perspektifinden yoksunluk", "işçi sınıfını temel almamak" vb. bir kaç şey daha eklendi ve TDKP Maoculukla suçlandı. Oysa Mao Zedung tarihin gördüğü en tutarlı ve en kapsamlı demokratik devrimlerden birinin yaratıcısıydı. Sorun sosyalizmden sözetmek de değildi. Bunlar Mao Zedung'da fazlasıyla vardı. Mao Zedung feodal, yarı-feodal bir ülkede tutarlı bir demokratik devrime önderlik edip zafere ulaştırmakla kalmamış, bu devrim sosyalizan tedbirlere de varmıştı. Oysa biz burjuva Türkiye'de yarı-feodal kalıntılar, "yabancı boyunduruk" gerekçeleriyle demokratik bir programla onun gerisine düşüyorduk.

Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi, Mao Zedung Düşüncesi'nin eleştirisi, teoride ve pratikte bazı ilerlemeler yarattı. Sosyalizmden, sosyalist görevlerden, demokratik devrim ile sosyalist devrimin içiçeliğinden sözedilmeye başlandı. "Özgürlük ve Sosyalizm" sloganı temel slogan olarak kullanılmaya başlandı. Diğer gruplarla, örneğin TDKP, bir reklam ve rekabet aracı haline getirilip yozlaştırılmasına rağmen, işçi sınıfı içinde çalışma öne alındı. Bu yönelişte örgütün 1977'de küçük-burjuva tabanını yitirmesi ve bu alanda cazibesini ve şansını yitirmesinin de payı olduğunu belirtmek gerekir. Temel çizgi ve program rötuşlarla özünü korudu, ama epeyce zorlandı.

İzlemeye devam ediyoruz.

1979 sonbaharı. Yeniden kaleme alınan THKP-C/ML örgüt programında epeyce ileri ifadeler var. Hatta bu tahlillerin sonucu programın bazı demokratik görevleri de yerine getiren bir proleter devrim hedefi sonucuna varması gerekirdi. Ama tersine sistem korunuyor, bütün toplumsal siyasal ilerleme, eski anlayışın gerekçesine dönüştürülüyordu; 1976 Platformundaki gibi:

"Toplumumuzun başlıca özelliği kapitalist meta üretiminden oluşmasıdır... nüfusun çoğunluğu sürekli veya geçici olarak işgüçlerini satmak zorunda bulunan, kendilerini ücretli işçiler olarak kapitalistlere bağlayan ve onların gelirlerini, maddi serveti yaratan proleterler ve yarı-proleterlerden meydana gelmektedir."

"Üretim araçlarının tekelleşmesi sermayenin hakimiyet alanı büyürken buna paralel olarak üretim araçlarının özel mülkiyeti ile üretimin sosyal karakteri arasındaki çelişki de büyümektedir."

Bu tahlilerden çıkarılan sonuç şudur:

"Meta üretiminin hakimiyet alanının gelişmesi bir yandan emperyalizme bağımlı büyük burjuvazi ve toprak ağalığını ya da yarı-sömürge, yarı-feodal yapının kuşatılmasına, bu yapı ile üretici güçlerin gelişme isteği arasındaki çatışmanın büyümesine ve onun yıkılmasını çok daha mümkün, acil, ertelenemez hale getirmektedir. Öte yandan kırda ve sanayide proleterlerin sayısı, bütünleşmesi ve öfkesinin büyümesine, sömürücülerle olan mücadelesinin keskinleşmesine; sosyal kurtuluşun (sosyalist devrimin) güçlerinin büyümesine, maddi şartlarının daha da olgunlaşmasına yol açmaktadır."

Görüldüğü gibi, şu "bağımsızlık" ("yabancı boyunduruk", "yarı-sömürge" yapı) ve en azından T.Kürdistanı'nda soyu hala tükenmemiş toprak ağaları ("feodalizm", "yarı-feodal" yapı) olmasa, bir proleter devrim programı gündeme gelebilir! Ama hayır;

"Bu yüzden sosyal kurtuluş için mücadele eden THKP-C/ML bunun elde edilmesi için ilk görev olarak emperyalizm, büyük burjuvazinin ve toprak ağalığının yıkılması onun yerine demokratik bir cumhuriyetin kurulmasını koymaktadır.

Ocak 1980.

"Devrimi nasıl, hangi hedefe ilerletece-

(...)

"Devrimci proletaryanın kendi programı vardır. Bu program, sosyalizmin yolunu açacak olan, her türlü emperyalist köleliği ve baskıyı, onun dayanağı her türlü gericiliği yıkacak olan özgürlük (bağımsızlık, demokrasi veya demokratik cumhuriyet) proletaryanın asgari programıdır. Devrim bugün özellikle iki süper devlet olmak üzere emperyalizme, faşist diktatörlüğe, sosyal-faşizme ve her türlü gericiliğe yönelmelidir." (Halkın Yolu, sayı:94)

12 EYLÜL SONRASI VE 1984...

Haziran 1984. Örgüt 1.Genel Toplantısı Kararları. (Bu toplantıya, kimi hapiste olduğundan, diğerlerine de MK üyesi oldukları halde haber dahi verilmediğinden -tuhaf ama böyle!, ama gelin görünki, örgüt tarihinde benzer bir örneği daha olmayan bu marifetin sahibi sözkonusu yöneticimiz bugün bize Leninist örgüt normlarından sözedebiliyor- 1980'e kadar örgütün ideolojik-siyasi işleriyle görevli hiç kimsenin katılmadığını belirtmek gerekiyor.)

12 Eylül sonrası, TKİH de şiddetli darbeler yedi, hatta bir ara tamamen dağıldı. Yöneticilerinin çoğunluğu tutuklandı. Gerçi tutuklanan TKİH üyelerinin ezici çoğunluğu poliste direndi, ancak bu örgütün ana gövdesinin gitmesini önlemedi. Yeni bir tutuklama dalgası karşısında örgütü koruma adına paniğe kapılan TKİH yöneticileri, birinin ayaküstü istemesi diğerlerinin de onaylaması ile örgüt faaliyeti durduruldu, organlar dağıtıldı. Yaklaşık iki yıl süren bu dönem aslında bir tasfiye dönemi oldu; bu tutum, moral bozukluğuna, bireyciliğe, bazılarının örgütten kopmasına vb. neden oldu. 1983 başlarından itibaren örgüt toparlandı, mücadeleye sokuldu. 1984'de sözkonusu toplantı yapıldı.(*)

Toplantı Kararları, "malzeme eksikliğinden" genel olarak sol ve işçi hareketinin değerlendirilmesinin yapılamadığını, sadece kendi geçmişlerinin değerlendirildiği açıklamasıyla başlıyor.

12 Eylül genel olarak bütün sol için bir yıkım dönemi oldu. THKP-C/ML'nin sol içinde özel bir yeri yoktu, hatta önemsizdi. Ona benzer, programı, temel siyasal çizgisi ve pratiği bakımından özde ondan ciddi hiçbir farkı olmayan birden fazla grup vardı. Bu nedenle genel olarak bu yıkım ve nedenleri incelemeksizin ciddi bir değerlendirme yapılamazdı. Dolayısıyla değerlendirme daha baştan kendi dar grup dünyasıyla sınırlı, sağlıksız olmaya mahkumdu.

Nitekim öyle olmuştur. Yanlışlar, doğrular, olumluluklar, olumsuzluklar şeklinde döküm yapılıyor nedenleri irdelenmiyordu. Örneğin "Örgütsel durum"a ilişkin bölüm vahim tabloyu sayıp dökü yor, ama sonunda sorun kişiselleştirilerek, suç "kudretli elin sahibi"ne yıkılıyordu. Ama düşünülmüyordu ki, tarihsel olarak bakıldığında, kişiler ne kadar kudretli olurlarsa olsunlar, son tahlilde olayların, zorunluluğun figuranlarıdırlar. Evet biz bu "kudretli elin sahibi"nin iradesine tabiydik, ama o da bize tabiydi, bize mahkumdu. Hareketi ayakta tutmak ve ilerletmek için yırtınan bize bağımlı bir figurandı sadece. Ve o kudretli elin sahibi olmasaydı, 1977'deki yıkımdan sonra belki de bu örgüt var olmayacaktı.

"Örgütümüzün geçmişine kısaca bir göz attığımızda, 1975'lerde Marksizme yönelme çabamıza rağmen, 1979'da Mao Zedung düşüncesinin mahkum edilmesiyle küçükburjuva dünya görüşünün çemberini parçalayabildiğimizi, açık ve belirgin olarak Marksizme yöneldiğimizi görüyoruz." (İşçinin Yolu, sayı.5)

Eh, "açık ve belirgin yönelme" dışında daha gerçekçi bir değerlendirme. Gerçekten de, "geçmişin değerlendirilmesi" iddiasını taşıyan, karar uslubuyla değil de, bir makale tarzında kaleme alınmış bu uzun yazı, plansızlığına, düzeyinin geriliğine, yüzeyselliğine, yerli yersiz alıntılara -ki biz, bütün bunları anlayışla karşılamıştık- ve bir dizi yanlışlığına rağmen eleştirici bir ruh taşıyordu. Bizim için hiçbir zaman bundan öte bir değeri de olmadı. "İdeolojik İnşa" ve "Yayın Faaliyetindeki Eksiklikler" bölümlerine bakıyoruz; özetle:

* Uluslararası komünist hareket yoktur (yanlış). Bunun olması için Komintern

---

(*)Biz bu çabaları coşkuyla karşıladık ve takdir ettik. Ve neyi ifade ettiğinin farkında olalım olmayalım, ister kafa sallamakla, ister sessiz kalarak onaylamış olalım -bütün bunlar önemsizdir- konumumuz nedeniyle sözkonusu oportünist tutumdaki -faaliyetin durdurulması- payımızı ve sorumluluğumuzu da açık yüreklilikle kabul ettik. Ama gelin görün ki, söz konusu ciddiyetsiz ayaküstü konuşmada tutumu bizden hiç farklı olmayan, konumu nedeniyle de -ki o zaman bizden önemliydi- kendisi de birinci dereceden sorumlu olan sözkonusu yöneticimiz, kişiliğindeki bazı ciddi bozukluklar nedeniyle, ve yoldaşların bilgisizliğinden yararlanarak, bu olayda kendini masum göstermeye ve bununla puan toplamaya çalıştı, çalışıyor.

tipi bir örgüt olması lazım (yanlış). Marksist-Leninist parti ve gruplar vardır ve zayıftır (doğru). Onlardan öğrenmek lazım, ama şabloncu bir tarzda değil; eleştirici olmak, kişilikli olmak gerekir (doğru). Komünist partilerin uluslararası bir örgütlenmeye ihtiyacı vardır. "Dolayısıyla pek haddimiz olmadan (o nasıl söz, hani kişilikli olmak gerekiyordu!) biz kardeş partilerin böyle bir örgütlenmesinin gerekli olduğunu düşünüyoruz." (agy.) (Neden olmasın; hatta, bu kararları kaleme alan şu "sonradan aydınlanmış" yöneticimizi ulaştığı "olgunluk derecesi" nedeniyle böyle bir örgütün yürütme kurulu sekterliğine atanması dahi tavsiye olunur ki, örneğin Yunanistan veya İspanya'da kazara bir darbe olur demokrasi giderse, oradaki partilere, demokrasi sorunu nedeniyle, program değişikliğine gitmelerini, sosyalist devrim programını askıya alıp, demokratik devrim programını gündeme almalarını karar altına aldırtabilsin... Reformlar yoluyla da olsa, burjuva demokrasisi geri gelirse, o zaman yeniden gereği düşünülürdü!)

* "Ayrıca... üzerinde çok laf edilmesine rağmen bir türlü doğru çözümlenemeyen bir kaç sorun...":

"a) Faşizm"

"b) TKP" (eski TKP)

"c) Kemalizm" (agy.)

Kararlara göre çözümlenmesi gereken ideolojik sorunlar da bunlardı! Eski tarz tartışmalara, beylik konulara, 1970'lere geri dönülüyordu. Sonra da, bu sonradan aydınlanmış yöneticimiz, M.Kemal'in nasıl "alçak" bir adam olduğu, "Kel Ali" ile İstiklal Mahkemelerinde ne dalavereler çevirdiği üzerine tarih ve anı kitaplarından derlediği hikayeleri bize ciddi ciddi tahlil yazıları olarak sunuyordu! Hatta cumhuriyet döneminin tarihini yazmak için bütün hazırlıklarını tamamlamışken... Biz bütün bunları yadırgamış, ama anlayışla karşılamıştık. Bu da yöneticimizin ulaştığı "olgunluk derecesi"ydi! Ama ikide bir "'84 Kararları" diye şişinip durulunca kendimizi alamadık.

Kararlarda, çizginin asıl kurucusu, örgüt kurallarına ve normlarına pek saygılı (!) yöneticimiz tarafından habersiz, iddianamemiz, savunmasız gıyabında yargılanıp ipe çekildikten sonra, eski ideolojik-siyasi çizgi "ideolojik, siyasi planda olumlu adımlar" diye alt alta sıralanıp, onaylanıyordu. (agy., s.21)

ARTIK DENİZ BİTİYOR

Aralık 1985, İşçinin Yolu sayı 12. "Demokrasiyi Kazanmak İçin" başlıklı başyazı.

Artık ekonomik toplumsal gelişmenin düzeyi reddedilemiyor. Teorinin gücüyle kavranamayan, görülemeyen nesnel gerçek, üzerilerine yürüyerek en "geri kalmış"lara bile kendini kabul ettirdiği koşullarda, "yarı-feodal" vb. kavramlar nihayet açıktan atılmaya başlanıyor. Ama yine de demokratik devrim programı; fakat artık böyle bir devrim programının hemen tek gerekçesi kalmıştır: "Demokrasi" ya da "siyasal toplumsal sistemin demokratikleştirilmesi". O da, eğer sistem, yıkılmaksızın kendine özgü bir burjuva demokrasisine dönüşürse gereksiz hale gelebilir. Tam bir tutarsızlık ve çelişkiler yumağı. Bir yandan, "özgür bir kapitalist gelişme tasarlamak" halk devriminin gerekçelerinden biri oluyor, öte yandan "proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi"nden sözediliyor.

Dayanaklar tek tek çöküyor, nesnel gerçek zorluyor, bu zorlama gerekli sonuçlarına vardırılamayınca, teorik-programatik ve siyasi olarak geriye, eskinin bile gerisine gitmek kaçınılmaz hale geliyor. Bir ucu burjuva demokrasisi veya demokratik cumhuriyet, bir ucu proletarya demokrasisi, sosyalizm; birinden uzaklaşmak diğerine yakınlaştırıyor.

İşte sözkonusu makaleden bazı bölümler:

"Emperyalizm", "büyük burjuvazi", "Kürdistan bölgesindekilerin belli ölçüde feodal özellikler taşıdığı büyük toprak sahipleri sınıfı";

"Siyasal ve sosyal sistemin demokratikleştirilmesi için tasfiye edilmesi gereken engeller işte bir bütün olarak bunlardır." (agy., s.2-3)

Daha önce sözünü ettiğimiz, eskiden on, sonradan sekiz maddelik program halk devriminin unsurları olarak özetlendikten sonra şöyle devam ediliyor:

"Ancak bu şekilde, üzerinde başka hiç bir güç ve iradenin olmadığı tam bir halk egemenliği, muhtevası bakımından burjuva demokratik hak ve özgürlükler (abç.) gerçekleşmiş olur. ... Bütün halk sınıf ve tabakaları, henüz kapitalizm tasfiye edilmeksizin (abç) iş ve yaşam koşulları ne kadar iyileştirilebilirse, o kadar iyileştirme sağlanabilir." (agy., s.3)

Büyük burjuvazi tasfiye edilmeyecek miydi? (Bunun ne anlama geldiğini daha önce açıklamıştık.) Programın hedeflediği özetlenirken kullanılan "devletleştirme" ifadesi bilinçli olarak seçilip "demokratik kapitalizm" türünden bir şey kastedilmiş olmasın? "Özgür kapitalist gelişme"den sözedildiği gözönüne alınınca akla ister istemez bu geliyor. Yeni yöneticimiz ise açıkça "ulusallaştırma"dan sözediyor. Bu noktada da, 1976'lardaki tekelci kapitalist mülkiyetin sosyalist mülkiyet haline getirilmesi fikrinin gerisine gidili-

yor.

Devam ediyoruz.

"Elbette mevcut devlet aygıtı, emperyalizm, büyük burjuvazi ve toprak sahipleri egemenliği parçalanmaksızın da demokratik haklar, demokrasinin mevzileri şu veya bu oranda gerçekleşebilir. Hatta rejimin kendine özgü bir burjuva demokrasisine dönüşmesi ve bu kez işçi sınıfının önüne bazı anti-emperyalist, demokratik yanları olan doğrudan sosyalist devrim görevi gelmesi mümkündür." (abç.) (agy., s.3)

Görüldüğü gibi, reformlarla, yönetici sınıfların zorlanması ya da başka nedenlerle gerçekleşebilecek bir tür burjuva demokrasisi, demokratik devrim programını ve stratejisini gündemden çıkarabiliyor. İşte burada küçük-burjuva demokratik öz kendini açığa vuruyor. Ve biz, burjuva bir ülkede, demokrasiyi kendine program edinen, onu amaçlaştıran devrimci demokrasinin, son tahlilde, burjuva demokrasinin sol kanadı olduğunu söylerken bunu anlatmaya çalışmıştık.

Öte yandan, biz programın ve onun tarafından belirlenen stratejinin köklü tarihsel değişiklikleri öngören belirli bir tarihsel dönemi kapsadığını, ve tüm bu dönem boyunca özünün değişmeden kaldığını sanıyorduk. Oysa, görüldüğü gibi, bize nesnel toplumsal koşullarımızın bilimsel ifadesi olarak sunulan halk devrimi programı ve stratejisi, rejimin manevralarıyla, ya da şu veya bu nedenle biçim değiştirmesiyle ıskartaya çıkabiliyor; ya da yeni bir biçim değişikliğiyle, örneğin bir askeri darbeyle yeniden gündeme gelebilir!..

"Bir halk devrimi, işçilerin, topraksız köylülerin, öğrenci gençliğin, dürüst aydınların toplumsal ilerlemeden yana olan herkesin menfaatlerinin çakışmasının ifadesidir ve siyasal ve toplumsal sistemi demokratikleştirmenin yeğane yoludur. ... O halde yalnızca sosyalizmin kurulması için değil, buna karşı dahi olsa, Türkiye'nin hangi yolu tutması gerektiğini özgürce tartışabilmek, özgür bir kapitalist gelişme tasarlayabilmek için de (abç) böyle bir devrim zorunludur." (agy., s.4)

Ardından da şu satırlar:

"Türkiye'de isteyen tarımın 'yarı-feodal' olduğunu ve bundan hareketle 'yarı-feodal yarı-sömürge' tekerlemesini ileri sürsün. ... Bizim gerçeğe ihtiyacımız var. Gerçek, kapitalizmin hakimiyetinin kaçınılmaz olarak derinleşmeye devam ettiğidir. (abç)... Sömürülenlerle sömürenler, toklarla açlar ayrımı çok çarpıcı hale gelmekte, yığınların zihninde ister istemez kökleşmektedir. İşçi sınıfının toplumsal önemi sürekli artmaktadır. (abç) Sınıfın mücadelesinin ikili görünümü (demokratik ve sosyalist) daha fazla içiçe geçmektedir. ... Zaten halk devriminin unsurlarıyla sosyalist devrimin unsurları da içiçe geçmiş durumdadır. İşçi sınıfının bilinç ve örgütlenme seviyesine göre, halk iktidarı, proletarya diktatörlüğünün (proletarya demokrasisinin) özgül bir biçimi ve bu devrim sosyalizmi kurmanın ilk adımı olacaktır. Bugün Türkiye'de sanayi, tarım bir bütün olarak işçilerin, yoksul köylülerin ve yoksul tabakaların, yani çıkarları sosyalizme tekabül eden güçlerin ve yegane çözümünün sosyalizm olduğu işsizliğin genel nüfusa oranı oldukça yüksektir. (abç.) (agy., s.6)

Görüldüğü gibi bir proleter devrimin nesnel koşullarının temel unsurları sayılmıştır. Ama buradan çıkarılan sonuç yine de bir halk devrimidir. İşte biz bu tutarsızlığa son vermeye, bu çelişkiler yumağını çözmeye çalıştık. Demokratik görevler olsa dahi, sosyalist ve işçi hareketini, bütün bu görevleri sermaye egemenliğini devirmeyi hedefleyen bir proleter devrimine tabi kılan, onun manivelaları haline getiren bir perspektiften alıkoyan popülist devrim anlayışını ve bunun tarihsel, uluslararası, ulusal köklerini kavramaya ve sergilemeye çalıştık.

"Sonradan aydınlanmış" yöneticimiz buna ayak uydurmadı. THKP-C/ML-TKİH'in öncellerinden devaldığı, rötuşlarla, ama göstermiş olduğumuz gibi, özü ve esasını hep koruyarak sürdürdüğü temel çizgi ve programa, halkçı devrim anlayışına sarıldı; onu komünist teori ilan etti. Üstelik kendisi tarafından daha da liberalleştirilmiş bir biçimini.

Yöneticimiz aynı gerekçeleri yineliyor. "Demokrasi", özü burjuva ya da küçük-burjuva "demokratik cumhuriyet", "işçi-Köylü iktidarı" diyor. Yanısıra, TKP/ML hareketinden öğrendiği, her tarafından dökülen halkçı devrim stratejisinin şu yeni ve son gerekçesi, "küçük-burjuvazi" gerekçesine can havliyle sıkı sıkıya sarıldığı görülüyor. Ama artık deniz bitmiştir. (DEVAM EDECEK)

*

İSTANBUL

TEKSTİL İŞKOLU VE AKSU'DAKİ GELİŞMELER

Tekstil Türkiye'nin en gelişmiş sanayi dalı olarak bilinir. Pamuk, yün, tiftik, ipek vb. tekstil hammaddesinin bolluğu, işgücünün çok ucuz oluşu, el tezgahlarından başlayarak gelişen bir dokumacılık geleneğinin varlığı vb. vb. emperyalist tekellerin bu alana daha fazla yatırım yapmasına neden olmuştur.

İleri kapitalist ülkelerin tekstil sanayisindeki gelişmeler sonucunda önemini yitiren eski makinaları Türkiye'ye ileri teknolojinin ürünleri olarak sunulmakta, bu da zaten yok sayılabilecek işgücünün değerini daha da azaltmaktadır. Diğer yandan makinalaşmaya paralel olarak işten çıkarmalar da artmaktadır.

Emperyalist tekellerin tekstil alanına yatırdığı sermaye Türkiye'de özel (Sabancılar, Narinler vb.) ve devlet (Sümerbank) tekellerini yaratmıştır. Tekstildeki tekeller arasında birbirlerini yoketme savaşı sürerken, bu rekabetten tekstil işçilerinin payına düşen de daha fazla sömürülmek olmaktadır.

Tekstil işkolundaki sözleşmeler grup sözleşmesi olarak yapılmakta ve bu sözleşmelerin altında, işçiler adına, Türkiye'nin en kaşarlanmış sendika patronu olan Şevket Yılmaz'ın imzası bulunmaktadır. Bugünkü Türk-İş'in en büyük sendikası Şevket Yılmaz'ın başında bulunduğu TEKSİF'dir.

Günümüz koşullarında 7-8 yıllık tekstil işçileri 70-80 bin lira civarında aylık ücret almakta ve sözleşmeye bağlı olarak (kaşıkla) verilen ücret artışı, "süper emeklilik" aldatmacasıyla (kepçeyle) geri alınmaktadır.

Teksif'in gerici sendika patronları tekstil işçilerinin haklarını savunmak için değil, işçilerin mücadelesini bastırmak için işbaşındadırlar. İşyerlerinde vahşet halini alan emek sömürüsüne ve baskılara karşı en küçük kıpırdanma işverenden önce sendika tarafından tespit edilmekte ve "gereken yapılmaktadır".

Geçtiğimiz günlerde bu durumun somut bir örneği AKSU İPLİK FABRİKASI'nda yaşandı.

Aksu 2500 dolayında işçinin çalıştığı belli başlı iplik fabrikalarından biri. Yeni üniteleri de Çerkezköy'de kurulan Sanayi Merkezinde açıldı. Aksu işçileri (6-7 yıllık işçi olanlar bile) 60-80 bin lira arasında aylık ücret almakta, usta durumunda olanlarda ise bu, en fazla 150 bin lirayı bulmaktadır. Yaşadığımız dönem koşullarında bu kadar ücretle geçinmek mümkün olmadığı için, işçiler ya ek işler yapmakta ya da fazla mesai yapmak zorunda kalmaktadırlar. Ancak bu da yetmemekte ve işçiler haklarını alma doğrultusunda bir şeyler yapmaya çalışmaktadırlar.

Ocak 1988 ayı başlarında Aksu işçilerinin mücadelesinin en büyük engeli haline gelen Teksif sendikalarına karşı bir muhalefet hareketi başladı. Bunu haber alan sendika yöneticileri ve işveren önce bir işçiyi çağırarak Çerkezköy'e gitmesi için zorladılar. Evli, çoluk çocuk sahibi işçilerin Çerkezköy'de çalışmasının mümkün olmadığını bilen patron ve sendikacılar bunu en iyi işten atma bahanesi olarak kullandılar ve ilk çağırdıkları işçi Çerkezköy'e gitmediği için işten atıldı. Patron ve sendika istihbarat görevlileri, mevcut mekanizmaya karşı muhalefet hareketinin sadece o atılan işçiden ibaret olmadığını biliyorlar ve tüm işçileri gözaltında tutuyorlardı. Bu sırada muhalefet hareketi canlandı ve işçilerin ilk istemi, kendilerine sigara içebilecekleri bir yerin gösterilmesi oldu. Bu basit istem bile patronu çileden çıkarmaya ve "elebaşlarının" tespit edilip atılmasını istemesine yetti. Sonuçta elebaşı olarak görülen üç işçi, paydos saatinde bir köşede sigara içtikleri gerekçesiyle işten atıldı. Bu durum karşısında Aksu işçilerinin bağlı olduğu Teksif Şubesi başkanı işçilerin "tazminatlarını alıvererek" büyük bir "ağalık" yapmış oldu. Patronun amacı zaten onları işten atmaktı. Tazminat verip vermemek ikincil bir sorundu. Sonradan aynı olaylarla ilgili iki işçi daha atıldı. Ve sayısı belirtilmeyen bir listenin varolduğu, sırası gelenin atılacağı haberi yayıldı ortalığa. Şimdi Aksu'da işçiler her gün işten atılma sırası kimde diye merakla bekliyorlar. Aktif muhalefet hareketi şimdilik önlenmiş gibi görünüyor. Fakat bu önlemlerin hiç de kalıcı ve etkili olamayacağı açık. Aksu işçisi patlamaya hazır bir barut fıçısı gibi durmaktadır.

İşten atılmalar karşısında sessiz kalınması (hatta destek olunması), ücret sömürüsüne karşı hiçbir önelem alınmaması işçileri Teksif Sendikasına karşı harekete geçiriyor. Tuvalet kapılarına "kahrolsun satılmış sendika temsilcileri", "kahrolsun Teksifin sendika ağaları" vb. sloganlar yazılıyor. Bu yazılar bile aşırı bir korku yaratmış olmalı ki, her kısmın tuvaleti ayrıldı ve kimlerin hangi tuvalete gireceği belirlendi.

Tokatlı, Erzincanlı, Karslı vb. türden bölgecilik ayrımlarıyla işçiler arasında güvensizlik tohumları ekilmeye çalışılıyor. Ama bunların hiçbirisi Aksu işçilerinin mücadelesinin yükselmesini engelleyemeyecektir.

M.TAŞÇI

FEDERAL ALMANYA: REINHAUSEN ÇELİK İŞÇİLERİNİN DİRENİŞİ SÜRÜYOR

Batı Almanya'nın en önemli çelik üretim merkezlerinden olan Duisburg-Reinhausen'da Krupp Çelik Kompleksindeki işçiler kitlesel işten atılmalara ve işyerinin kapatılması planına karşı eylemlerini sürdürüyor. Reinhausen çelik işçilerini bölgedeki diğer çelik işçileri, diğer üretim kollarından sendikalar, işçiler, Reinhausen'daki çeşitli halk komiteleri, öğrenciler, sanatçılar, dernekler vb. yasal ya da yasadışı eylemlerle destekliyorlar.

* Ocak ayı sonunda Kuzey Ren Westfalen eyaletindeki orta ve yüksek öğrenimdeki öğrenciler çelik işçilerini desteklemek amacıyla bir günlük eyleme giriştiler. Öğrenciler, elele tutuşarak oluşturdukları insan zinciriyle Krupp çelik işletmesinin etrafını sardılar. Öğrenciler, bu destek eylemini, SPD'li Kuzey Ren Eyalet Hükümeti Milli Eğitim Bakanının yasaklamasına rağmen gerçekleştirdiler.

* 23 Şubat 1988'de, işçiler ve onları destekleyenler Duisburg-Dortmund-Düsseldorf arasında 80 km'lik bir insan zinciri oluşturdular.

* Doğrudan Reinhausen çelik işçilerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantılar, meşaleli yürüyüşler, tartışma toplantıları, köprü işgali ve ulaşımı durdurmalar vb. eylemlerin hemen hemen tümü mevcut iş yasalarına göre suçtur, yasaktır.

Alman Sendikalar Birliği (DGB) ve Metal İşçileri Sendikası (IG-Metall) işçileri olabildiği ölçüde yasal sınırlar içinde tutmaya, işçilerin öfkesinin ve bilincinin mevcut burjuva sisteme ve sermaye hakimiyetine yönelmesini engellemeye çalışıyor. Sendikanın bildirilerinde kapitalist sömürünün yokedilmesi, tekellerin egemenliğinin yıkılmasını andıran, bir bilinç kırıntısına bile rastlanamamaktadır. Sendika, işçi eylemeleri sırasında işçi muhalefetinin, diğer devrimci örgütlerin faaliyelerini tepkiyle karşılamaktadır.

Sendikanın tavrıyla, işçiler arasında gelişen muhalefetin taleplerinin çelişkisini gösteren önemli bir örnek 17.2.1988'de Reinhausen'de yapılan toplantı ve gösteridir.

15 bin dolayında işçinin ve IG-Metall Sendikası başkanının katıldığı bu toplantıda IG-Metall sendikası başkanının konuşması işçiler tarafından yuhalanarak protesto edilirken, sendikanın tavrına karşı çıkarak onları teslimiyetle suçlayan, işçilerin Düsseldorf'daki Eyalet Parlamento Binasını işgal etmesini isteyen işçinin konuşması alkışlarla kabul görmüştür. Ve bu işçi, işçi muhalefetinin lideri haline gelmiştir.

Evet, çelik işçileri bugüne kadarki yasal, yasadışı, bu düzenin sınırları içinde kalan eylemlerle bir yere varılamayacağını görüp, sezmeye başlamışlardır. "Parlamentoyu işgal" önerisinin böylesine destek görmesi önemlidir. Artık talepler ve işçi eylemlerinin boyutu sendikayı aşmıştır. Sendikanın tavrı ve eylem biçimleri mücadelenin ihtiyaçlarına cevap vermek bir yana onu engeller hale gelmiştir Öyle ki, sendika yöneticileri sendikanın eylem öneri ve tavrına karşı çıkan, işçilerin muhalefetini dile getiren çelik işçisinin toplantılarda konuşmasına izin vermemeye başlamışlardır.

Bütün eylem ve protestolara karşın, Reinhausen Krupp Çelik İşletmesi yönetimi kitlesel işçi çıkarma ve işyerini kapatma planından bir adım bile geri adım atmadı. Son alınan bilgilere göre, işveren en son '88'in ortalarından ilk planda 2000 işçiyi işten atma ve giderek tüm işletmeyi kapatma yönünde işleri düzenlemektedir.

23 Şubat 1988'de Bonn'da yapılan başbakan Kohl, Kuzey Ren-Westfalen Eyalet Başbakanı Rau, Çalışma Bakanı Blüm ve diğer ilgililerin katıldığı Reinhausen sorununu çözme toplantısında, "Reinhausen Krupp çelik işvereninin planını değiştirme yönünde tek söz bile edilmemiştir." Eyalet hükümetine verilecek 1 milyar markla, Duisburg'da yeni bir serbest liman yapılacak, devletin bazı yeni yatırımları bu eyalete kaydırılıp finanse edilecektir.

Reinhausen işçileri 23 Şubat toplantısı kararlarını iş bırakarak protesto ettiler. Sorunlarına hiçbir çözüm getirmediğini açıkladılar.

*

Reinhausen çelik işvereninin, Krupp tekelinin, eyalet ve federal hükümetin bugüne kadarki tavrında, kararlarını değiştirmeme yönündeki inatlarında şaşılacak bir yan yoktur. Yöneticiler sermayenin yasalarının bekçiliğini ve yürütmesini yapmaktadır. Krupp tekeli de işçilerin gözyaşlarına değil, kar oranlarının ve rekabet yasalarının gereklerine bak-

(Devamı s.36'da)

GERÇEK NEVROZLARA!

Nevroz kelime anlamıyla "yeni gün" demektir.

Halkların bahara, yeniye özlemini anlatır. Zulme karşı direnişi, başkaldırıyı ve nihayet özgürlüğü sembolize eder Nevroz.

Yaklaşık M.Ö. 621 yılında cerayan eden ve Nevroz'a anlamını veren olay bir efsaneye dayanır ve günümüze dek gelir.

Efsaneye göre, sözkonusu tarihte, Kürt, Fars ve Arap ve Beluci halklarının yaşadığı bölgede (İran-Ortadoğu) Dehak adlı zalim bir hükümdar yaşamaktadır. Dehak adı halk için zulmün, acının ve korkunun sembolüdür. Günlerden bir gün zalim Dehak'ın iki omuzunda onulmaz yaralar açılır. Onun onulmaz yaraları halk için yeni acıların kaynağı olmakta gecikmez. Zira, doktorların tavsiyesine göre yaraların iyileşmesi ve Dehak'ın ölmemesi için her gün iki genç insanın (çocuk) beynini yemesi gerekmektedir. Dehak etrafa dehşet saçmaya başlar. Her gün yeni iki insanın beyni tepsiler içinde Dehak'a sunulur. Bu, böylece sürüp gider. Nihayet, Dehak'ın vezirlerinden biri, iki genç insandan birinin yerine bir hayvan beyni koymaya başlar. Kurtardığı gençleri ise bir mağarada saklar. Halkın bir kısmı ise çocuklarını alarak dağlara kaçarlar.

Hoşnutsuzluk hat safhaya ulaşır. Halk adeta zulme karşı isyan ateşinin yakılmasını beklemektedir. Ve o gün gelip çatar. Dehak'a beyin yedirme sırası efsanenin sembolü haline gelecek olan demirci KAWA'ya gelmiştir. Demirci KAWA halkı etrafında toplayarak "zulmün Kalası"na isyan eder. Dehak'ın dayanılmaz zulmü altında inleyen halk KAWA'nın önderliğinde saraya yürürler. Ellerinde meşaleler olduğu halde saray işgal edilir, yakılıp yıkılır. İsyanın başında yürüyen KAWA'nın yukarıya kaldırdığı demirci önlüğü adeta bu isyanın bayrağı olmuştur. Ve kimilerine göre emeği sembolize eder.

Kimi tarihçiler ve araştırmacılara göre Dehak beynine çiviler çakılarak öldürülür. Böylece "zulmün Kalası" yerle bir edilmiş ve yeni bir gün başlatılmıştır. Her tarafta ateşler yakılır, ateşlerin şavkı dağlara vurur. Bu şekilde zalim Dehak'ın öldürüldüğü müjdelenir etrafa.. Dağlara kaçanlar geri dönerler. Halaylar çekilir, kutlamalar yapılır.

Tarihçiler efsaneye dayanarak olayı 21 Mart olarak kaydederler. Kürtler de dahil Ortadoğu halklarının her 21 Martta değişik anlamlar yükleyerek Nevroz'u kutlamaları işte bu nedenledir.

Nevroz kimi zaman, doğanın kıpırdanışını, uyanışını ve hareketlenmesini anlatan, baharı müjdeleyen bir olay olarak algınır. Kimi yerde ise adeta bir şenlik olarak kutlanır. Aylar öncesinde hazırlıkları yapılır, ziyafetler verilir. Ancak onun özgünlüğü, herkes açısından, zulme karşı başkaldırıyı, eskiye karşı yeniyi, yeni bir günü, özgürlüğe tutkuyu sembolize etmesindedir. Dahası da Nevroz halkların zulme karşı kader birliğinin ve kardeşliğinin vurgusudur.

Bugünün, 21 Mart ırkçılığa karşı mücadele günü ile çakışması ise Nevroz'a ayrıca zengin bir politik içerik kazandırıyor.

*

İnsanlık günümüze değin büyük tarihsel önemde toplumsal altüst oluşları yaşadı. Tarih, üretici güçlerin muazzam ilerlemelerine tanıklık ederek hep ileriye doğru evrildi. Hiçbir güç tarihsel ilerleyişi tersine çeviremedi ve çevirmez.

"Zulmün Kalası"nın sonsuza dek yıkılmadan durduğu ise görülmemiştir.

Yüzyılımızın başlarında çağımızın çağdaş KAWA'ları olan Rus proletaryasının, Çarlığın kışlık sarayını fethederek, Parisli işçilerin 1871'de Versailles'e yönelik yarım kalan yürüyüşlerini tamamlaması ile halkların özgürlüğe ve yeniye olan özlemleri efsane ülkesinden gerçekler ülkelerine indirildi. Bu tarihsel olay her zaman insanlığın kurtuluşu davasında esin kaynağı oldu ve olmaya da devam ediyor.

Besbelli ki, dünyanın çok büyük bir bölümünde, çağdaş bir sömürgecilik (emperyalist sömürgecilik) ve onunla birleşerek (ve içiçe geçerek) yaşayan, sermayenin tek tek ülkelerdeki baskıcı iktidarlarının sömürü ve zulmü altında inleyen proleterler ve ezilen halklar, ancak EKİM'in açtığı bu yoldan ilerlerlerse gerçek ve kalıcı bir zaferi umabilirler.

Kürt halkı, Kürt işçi ve emekçileri, bu yolda, Rus proleterlerinin, EKİM'in açtığı bu yolda ilerlemelidir. Zira günümüzün Dehaklarının baskıcı iktidarı sermayenin, artık bir utanç abidesi haline gelen sömürü ve yağma düzeni ancak EKİM'in yolundan yürünerek yerle bir edilebilir. Özgürlük ve sosyalizm ancak "yeni bir EKİM"le gerçeklik haline getirilebilir.

Efsanedeki Nevroz'u "yeni bir EKİM"le yeniden kutlamak... işte Nevroz'un çağdaş yorumu budur.

Diyarbakır direndi ve kazandı

Şubat ayı içinde, Diyarbakır Cezaevi, 7:Kolordu Sıkıyönetim Mahkemesinin 20 PKK savaşçısını idamla cezalandırmasının ardından, yeni bir direnişe sahne oldu. 12 Eylül'den beri Nazi kamplarını aratmayan ve çoğu kez ölümle yaşam arasındaki sınır çizgilerinin silindiği bu cezaevindeki direnişin başını, yine 35. ve 36.koğuşlar çekti. Direniş, anında bini aşkın yurtsever ve devrimcinin katılımıyla genel bir direnişe dönüştü.

PKK'lı 20 savaşçıya verilen idam kararının protestosunu ve idam cezalarının kaldırılmasını da kapsayan direniş; görüş esnasında Kürtçe konuşmanın serbest bırakılması, tutukluların avukatlarıyla doğrudan ve yüzyüze görüşesinin sağlanması, görüş süresinin uzatılması, cezaevinde kültürel ve sosyal faaliyetler üzerindeki yasakların kaldırılması, Tutuklu Temsilciliği Kurumunun kabul edilmesi, ve önemli olarak da, TTE uygulamasına son verilmesi vb. taleplerle başladı. Tutuklu ailelerinin aktif katılımı, iki milletvekilinin ve daha birçok cezaevinin destek eylemleriyle ülke çapında yaygınlaştı. Direnişin kendinden de öte siyasal yankılar yaratacağını düşünen diktatörlük geri adım atmak zorunda kaldı. Sonuçta, bini aşkın yurtsever ve devrimcinin bir ölüye malolan bu eylem hemen bütün önemli taleplerini elde ederek zaferle sonuçlandı.

Hükümet, Diyarbakır direnişine boyun eğmekle kalmadı, bir kaç gün sonra yaptığı açıklamayla, tek tip elbisenin ülke çapında kaldırıldığını açıkladı.

Belirtilmelidir ki, eylemi asıl önemli kılan kimi taleplerinin elde edilmesi değildir. Onun gerçek önemi yarattığı siyasal sonuçlar ve öğrettikleridir.

TC, Diyarbakır önlerine "Ne Mutlu Türküm Diyene!" yazdırmış. Ne gam! Yıllardır binlerce yurtsever cezaevinde ve mahkemelerde "biz Kürdüz" diye bağırıyorlar. Kimilerinin siyasal kimliğini gizleyip "partisiz devrimcilik edebiyatı" yaptığı koşullarda bu yurtseverler "biz bir ulusuz, Kürdüz ve bir ulusu temsil ediyoruz" dediler. "Kürdüz ve Kürtçe konuşmak istiyoruz" diye direttiler. "Biz siyasal savaş esirleriyiz, savaş esiri muamelesi görmek istiyoruz" dediler. Kimi kez yalnızlığın acısını çektiler ama yılmadılar, direndiler. "Kişilik" ve "kimlik" kavgası yürüttüler. Sonuçta bu eylemin şahsında, diktatörlük Diyarbakır önlerine yazdırdığı "Ne Mutlu Türküm Diyene"yi kendisi tekzip etti. "Kürtseniz Kürtçe konuşun" demek zorunda kaldı. Daha önce parlamentonun kapısından girip kürsüye çıkan Kürt sorunu, bu kez çok daha geniş bir tartışma alanı buldu.

12 Eylül dönemi boyunca, Diyarbakır Cezaevindeki politik tutuklular akla hayale gelmeyen zulüm örnekleriyle karşılaştılar. Ama direndiler. Ve şimdi elde edilenler, işte bu yıllardır sürdürülen direnişlerin sonucudur. Özverileri boşa gitmedi. Mazlum Doğan'ın bir Nevroz günü, ihaneti görmek ve yaşamaktansa kendisini tutuşturup oluşturduğu alevler etkisini işte böyle gösterdi. Kimileri zamanında bu tür bir ölümün "yanlış"lığı üzerine çokça tartıştı. Yine tartışabilirler! Peki bu tür bir ölümün, Paulo Kondor'da salt ölümden korkmadıklarını kanıtlamak için işgalcilerin ve zalimlerin gözlerinin önünde kafalarını duvara vura vura ölümü kucaklayan Vietnamlı yurtseverlerin ölümünden ne farkı var?

Diyarbakır kazandı. Fatih Öktülmüş, Haydar Başbağ, Hasan Telci ve Abdullah Maralların şahsında METRİS kazandı. Yıllardır inançla direnen tüm politik tutuklular kazandı. Ve bu zafer, tüm Türkiye ve Kürdistan'daki politik tutukluların uzun, soluklu ve dişediş mücadelelerinin sonucudur.

Zafer hepsinin ortak malıdır.

SOSYALİZMİN Mİ?...

(Baştarafı s. 42'de)

ilgisi olmayan, burjuvazi ile ittifaklar, reform ve uzlaşmalar temelinde inşa edilen oportünist ve tampon görevi yapan düşünceleri hiçe sayıyor ve reddediyoruz.

Partimizin devrimci gelişimi, bütün teorik ve pratik faaliyeti sosyalizmin bir kriz içinde olduğunu göstermiyor. Aksine Marksist-Leninist öğretinin büyük, yaratıcı, hayat verici gücünü, bu öğretiye riayet edip, onu gerçekleştirmek için mücadele edenlerin bilincinde oluşan eğilmez ve yaratıcı mücadele ruhunu gösteriyor.

Albanien Heute 1987/5 Çev: M.ÇETİN

Teorinin yoksulluğu-3

H.FIRAT

KUYRUKÇULUĞUN TEORİSİ VE PRATİĞİ

D.Sesi yazarının bizi çektiği soyut alanda yeterince kaldık, artık oradan ayrılabilir, sorunu daha somut planda tartışabiliriz.

Sınıf mücadelesinin "öznel" bir etken olduğu, insan bilincinin ve iradesinin ürünü olduğu üzerine, bütün o görmüş olduğumuz idealist yavanlıklar, gelip kendiliğinden hareketin kutsanmasına, onun nesnel değil öznel olduğu, "bilinçli" ve "iradi" olduğu düşüncesine, yani kuyrukçuluğun teorisine varıyor.

Bu kuyrukçu görüş kendini somutta şöyle ifade ediyor: "İşçi sınıfının kendiliğinden mücadelesinin (abç) komünist partisinin iradesi dışında ve ondan bağımsız olarak ortaya çıkması, onun bir nesnel olgu olduğunu göstermez." (D.Sesi, sayı.59, s.31)

Bunca tartışmadan sonra, teorisyenimizin görüşlerini bu kadar yakından inceledikten sonra, artık yersiz bir davranış gösterip, ya neyi gösterir diye sormuyoruz. Zira, her mücadelenin "iradi" ve "bilinçli" olduğunu, bu nedenle "öznel bir olgu" olduğunu ve bu aynı nedenle de, "kendiliğinden hareketin" de "öznel bir olgu" olduğunu, biz artık ondan öğrenmiş bulunuyoruz.

Önce Stalin'i dinleyelim: "kendiliğindenlik 'teori'si, oportünizmin teorisidir, işçi hareketinin kendiliğindenliğini yüceltme teorisidir; bu eylemde işçi sınıfı öncü güçlerinin, işçi sınıfı partisinin yönetici rolünün yadsınması teorisidir."

"..."

"Kendiliğindenliği yüceltme teorisi, kendiliğinden harekete, bilinçli, planlı bir nitelik verilmesine karşı çıkar; bu teori, partinin işçi sınıfının başında yürümesine, partinin kitlelerin siyasal bilinç düzeyini yükseltmesine, partinin harekete klavuzluk etmesine karşıdır. ...kendiliğindenlik teorisi, hareket içindeki bilinç öğesinin rolünün azaltılmasının teorisidir, 'kuyrukçuluk' ideolojisidir; bu teori, tüm oportünizmin mantıksal temelidir." (Leninizmin İlkeleri, s.26)

Yüzyılın sonundayız; ve hiç kuşku yok, kuyrukçuluğun teorisi, artık yüzyılın başındaki gibi kaba yapılmıyor. Artık bazı şeyler açıktan yadsınamıyor, bazı şeylere açıktan karşı çıkılamıyor. Ortada bir Ne Yapmalı varken, koca bir tarihsel mücadele varken, birilerinin, üstelik kendilerine Marksist-Leninist diyenlerin, kendiliğindenliğin teorisini yüzyılın başındaki gibi yapmalarını beklemek safdillik olur. Ne var ki, benzer kafa yapısı, benzer sınıfsal ve ideolojik önyargılar, temelde aynı olan felsefi anlayışlar, başka başka biçimlerde, ama neticede ve kaçınılmaz olarak aynı yola kapı aralıyor.

Stalin, "kendiliğindenlik teorisi, hareket içindeki bilinç öğesinin rolünün azaltılması teorisidir" diyor. Stalin, teorisyenimiz gibi sokaktaki adamın kavramlarıyla değil, Leninizmin kavramlarıyla düşünür. Onun dilinde "bilinç öğesi", kendiliğinden mücadeleye yolaçan "bilinç", ya da şu grevci işçinin taşıdığı "bilinç" değil, siyasal sınıf bilincidir. İşçi sınıfının öncü partisi tarafından temsil edilen ve her yolla, her vesileyle sınıfa taşınan bilinçtir.

Lenin ve Stalin, proletarya hareketinin önderlik sorunlarını tartışırken, her zaman, nesnel unsur kavramını kendiliğinden unsur, öznel unsur kavramını bilinçli unsur anlamında kullanırlar. Nesnel olan kendiliğinden olandır, öznel olan bilinçli olandır.

Ama teorisyenimiz bu kullanımları tepe takla ediyor. Ona göre, işçi sınıfının kendiliğinden hareketi öznel unsurdur. Bu, kendiliğinden hareket bilinçli harekettir, demenin başka kelimelerle ifade edilişidir.

Proletaryanın devrimci öncüsünün görevi, kendiliğinden hareketi bilinçli hareket düzeyine yükseltmek, nesneyi öznelleştirmek, kendiliğinden sınıfı kendisi için sınıf haline getirmek için azami çaba sarfetmek, bu süreçleri kolaylaştırmak ve hızlandırmak için her yolla proletaryaya yardımcı olmak, önderlik etmektir.

Kendiliğinden hareketi öznel unsur

olarak görmek, kendiğinden hareketi bilinçli ve örgütlü bir hareket düzeyine çıkarma görevini gözardı etmektir, hareketin öznel yönünü geliştirmeyi ihmal etmektir.

Bu kadar kaba bir yanlışa ve yanılgıya teorisyenimiz nasıl düşebilir, ilk bakışta anlaşılması güç görünüyor.

Fakat, sınıf mücadelesini insan iradesinin ürünü, siyasal süreçleri bilincin bir fonksiyonu olarak gören o idealist yavanlıklar, bu kaba yanılgının, bu kuyrukçu görüşün temelidir.

D.Sesi yazarına göre, mücadele hep bilincin ürünüdür; işçiler önce bilinçlenir sonra mücadele ederler; bilinç olmadan mücadele de olmaz. Kısaca bilinç, mücadeleden hep bir adım öndedir, onun kaynağıdır. Mücadele bilincin türevidir. Burada sözü edilen bilincin, devrimci sınıf bilinci, öncü tarafından temsil edilen ve taşınan siyasal sınıf bilinci olmadığını belirtmeye gerek bile yok. Hayır, teorisyenimiz düpedüz kendiliğinden kazanılan bilinci kastediyor. Kısaca, işçiler önce kendiliğinden bilinçlenir, sonra bu bilincin ürünü, türevi olarak kendiliğinden mücadeleye girerler.

O beş sayfalık nispeten kısa yazısında, D.Sesi yazarı, bu kuyrukçu görüşün çok sayıda örneğini sunuyor bize.

Bazı örneklerini görelim:

"İşçiler ve emekçiler, korkup sindikçe, baskı ve sömürünün daha da arttığını görerek, kavrayarak, 'korkunun ecele faydası olmadığı'nın bilincine vardıklarında, faşizmin korkutucu etkisinin azaldığı dönemde, faşizme karşı direnişe geçerler." (s.28)

Önce bilincine varırlar, sonra direnişe geçerler!

"Sınıflar mücadelesinde, yani devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmada, işçi ve emekçilerin burjuvaziye ve faşizme karşı mücadeleye girme bilinci kendiliğinden oluşur."

Geriye ne kalıyor demeyin, teorisyenimiz devam ediyor:

"Onun kendiliğinden elde edemeyeceği bilinç, siyasi bilincidir." (s.29)

İşçiler ve emekçiler burjuvaziye ve faşizme karşı mücadele bilincini ediniyorlar; üstelik bilincin bu kadarını kendiliğinden ediniyorlar; ama her ne kadar faşizme ve sermayeye karşıysa da, bu henüz siyasal bilinç değil!

Fikir değil, "seçmeci dilenci çorbası"!

"Bir komünist için, en başta gelen görev, devrim ve sınıf mücadelesinin kanunlarını iyi bilmektir." (s.29)

Çok doğru! Ama şimdi bu "çok doğru" sözün iki cümle sonrasına bakalım.

"Çünkü ekonomik olguların yarattığı sınıf çelişkilerinin çatışmaya dönüştüğü alan siyasi alandır, yani bilinçtir."

"Yani bilinçtir"! D.Sesi yazarı siyasal mücadeleyi onun ideolojik biçimleriyle özdeş tutuyor derken, en ufak bir zorlamada bulunmuyor, yalnızca gerçeği dile getiriyoruz.

Sıra bir sonraki cümlede: "Faşizmin korkusundan kurtulma bilincine erişmeyen işçiler, faşizme karşı mücadeleye girmezler."

Bu "korku" lafı neden böyle çok diline takılıyor D.Sesi yazarının dersiniz?

Önce korkmamak gerektiği bilinci, sonra mücadele!

Bunu izleyen bir de inci: "Ekonomik mücadelenin özünde siyasi bilinç yatar." Z.Ekrem'in kulakları çınlasın: "Bu da ne demek ola?"

İşçiler ve emekçiler "faşizme ve sermayeye karşı mücadeleye girme bilinci" kazanacaklar, ama bu henüz siyasi bilinç olmayacak! Ama öte yandan, "ekonomik mücadelenin özünde siyasi bilinç yatar" olacak!

Bir kere daha: Fikir değil, "seçmeci dilenci çorbası"!

Bitmedi, devam ediyoruz.

"(H.Fırat) burjuvaziye karşı, ücret talebiyle greve giden işçinin eyleminin, onun mevcut bilincinden bağımsız oluştuğunu söyleyebiliyor." (s.30)

İşçi ücret talebiyle burjuvaziye karşı değil, işverene karşı greve gider. Bu tüm ekonomistlerin ve kuyrukçuların hep unutageldikleri çok önemli bir farktır. İşverene karşı ücret talebiyle greve giden işçi SHP'li, DYP'li ya da RP'li olabilir, kısaca grevci işçi gerici burjuva bilincinin şu veya bu biçiminin etkisinde olabilir. Buna rağmen işçi greve gider; bu, grevin, işçinin güçlü sınıf içgüdüsünün kendiliğinden bir ifadesi olduğunu anlatır bize. Teorisyenimizin ve tüm kuyrukçuların sandığının aksine, işçinin ücret talebiyle greve gidebilmesi için belirli bir bilince sahip olması gerekmez. Ama grevin kendisi onun için eğitici olur, kafasında bilinç kıvılcımları yeşertir. H.Fırat'a gelince, o "grevci işçi" örneğini ağzına bile almamıştır. Bu örnek, teorisyenimizin kendi kuyrukçu önyargılarının dile gelişidir. Fakat H.Fırat, bir kere daha önemle altını çizer: Kendiliğinden hareket, proletarya hareketinin nesnel yönüdür, ve bunu kavrayamayan her kimse, iflah olmaz bir ekonomist ve kuyrukçudur.

Kapitalist ekonominin krizinin artışı, sömürünün, baskının yoğunlaşmasını birliğinde getirir. Bu işçi ve emekçilerin bilincine hemen yansımaz. Bir süreç sonucunda burjuva sömürüsüne ve baskısına karşı başkaldırabilme bilincine erişir. Bunun için, ekonomik krizin

başlamasıyla veya derinleşmesiyle, işçi ve emekçiler hemen burjuva sömürüsüne karşı mücadele edebilme bilincine erişmezler. Bir bilinçlenme sürecini gerekli kılar. Bu bilinçlenme süreci, esas olarak, sınıfın kendiliğinden elde ettiği bir şeydir. Marksist öncü partisi olsa da olmasa da, sınıf kendi kendine bu bilince erişebilir." (s.31)

Yine önce bilinç, tabii hep o kendiliğinden elde edilen bilinç, ve sonra da mücadele!

Aforizma: Önce bilinç vardı!

Soyut planda teorisyenimizi izlerken, onun, sınıf mücadelesini insan bilincinin bir fonksiyonu olarak gören felsefi idealist anlayışını yeterli açıklıkta görmüştük.

Şimdi somut bir alandayız, işçi sınıfının ve emekçilerin kitle mücadeleleri alanında teorisyenimizi izliyoruz. O bize diyor ki, kitleler önce kendiliğinden bilinçlenirler, bilincine varırlar, sonra mücadele ederler. Böylece felsefi idealizm, kendini, proletarya hareketinin ve devrimci sınıf mücadelesinin sorunlarında kendiliğinden bilincin kutsanması, en bayağı bir kuyrukçuluk olarak ortaya koyuyor.

Şaşırtıcı ve akılalmaz gelecek ama, yüzyılın başındaki ekonomistler, teorisyenimizden bir adım ilerideydiler. Onlar saf idealist değil, kaba materyalistti. Madde bilinci belirler basit gerçeğinden hareketle, proleter sınıf mücadelesinin sosyalist bilinci yaratacağını iddia ediyorlar, ve böylece işçi hareketine sosyalist sınıf bilinci taşınmasına karşı çıkıyorlardı. Bu kendiliğinden mücadelenin yarattığı kendiliğinden bilincin kutsanmasıydı. Onlara kuyrukçu denmesinin nedeni, kendiliğinden mücadele içinde doğan, ama kaçınılmaz olarak burjuva bilincin sınırları içinde kalan kendiliğinden bilincin kutsanmasıydı.

Lenin ve Marksistler, kendiliğinden hareketin tohum halinde bilinçlenmeyi ifade ettiği gerçeğini reddetmediler ama, bunu kutsamanın, bunu abartmanın, bununla yetinmenin ekonomizm ve kuyrukçuluk olduğunu döne döne vurguladılar. Bu vurgu, aynı zamanda, öncünün rolüne, öncünün temsil ettiği "bilinçli unsur"un rolüne, öznel etkene bir vurguydu.

Bizim teori yoksulu ve karmakarışık kafalı teorisyenimiz ne yapıyor? Kendiliğinden bilinci, kendiliğinden mücadelenin önüne koyuyor. İşçiler önce kendiliğinden bilinç edinecekler, "sonra" kendiliğinden mücadeleye girecekler diyerek, ekonomistlerin bile bir adım gerisine düşüyor.

Yüzyılın başında ekonomistlerle tartışma, sınıf mücadelesinin maddi kökleri üzerine değildi. Onlar da tıpkı Marksistler gibi, proleter sınıf mücadelesinin modern ekonomik ilişkilerden, kapitalizmin yığınlarda yarattığı yoksulluk ve sefaletten doğduğunu kabul ediyorlardı. Ama onlar, bu mücadelenin kendi sınıf konumuna uygun bilinci, yani sosyalist sınıf bilincini de yarattığını, yaratacağını iddia ederek yoldan çıkıyor, kendiliğindencilik önünde yerlere kapanıyor, işçileri burjuva bilincin etkisine terk ediyorlardı.

Buna karşı Lenin ve Marksistler, sosyalizmin ve sosyalist sınıf bilincinin proleter sınıf mücadelesinden değil, onun yanısıra doğduğunu, bu nedenle onu mücadele eden proleter yığınlara taşımak gerektiğini belirtiyorlardı. Popülist teorisyenlerimizin hiç kavrayamadığı, sosyalizmle sınıf hareketinin birleştirilmesi tarihsel görevi de buradan doğuyordu.

D.Sesi'nin teorisyen yazarı, ikide bir sınıf siyasal bilinci kendiliğinden kazanamaz (ama "burjuvaziye ve faşizme karşı mücadeleye girme bilincini kendiliğinden kazanır"!) diyerek, ekonomizme karşı sözümona tedbirini alıyor; ama işçiler önce kendiliğinden bilinç kazanırlar, sonra bu bilinçle mücadeleye girerler diyerek, ekonomistlerin bir adım gerisine düşüyor.

Ekonomistler kaba materyalistti, teorisyenimiz idealisttir.

Ekonomistler kendiliğinden eylemin yarattığı tohum halindeki bilinci kutsayarak, işçileri burjuvazinin ideolojik etkisine terk ediyorlardı; teorisyenimiz işçileri kendiliğinden eylemler öncesinde bilinçlenmiş sayıyor.

Üstelik mücadele öncesi bu bilinçlenmeyi, "burjuvazi ve faşizme karşı mücadele bilinci" (s.29), "burjuva baskı ve sömürüsüne karşı mücadele bilinci" (s.31) mertebesine çıkararak öncünün, "bilinçli öğe"nin önemini ve rolünü karartıyor. Ekonomistlerle aynı kapıya çıkarak, işçileri ve emekçileri burjuvazinin ideolojik etkisine terk ediyor. Bu karışık kafa, o dilinden düşürmediği, ona buna, olur olmaz, yerli yersiz bir suçlama, bir küfür olarak fırlattığı "ekonomizm" kavramının içeriğini gerçekte hiç anlamamıştır. Bundan sonra da anlayacağını sanmıyoruz.

12 Eylül sonrasında baskıyla, terörle, burjuva propagandanın ve demagojinin binbir çeşitiyle, ikiyüzlü gerçek dışı vaadlerle, oyalamalarla işçiler ve emekçiler bir dönem dizginlendiler. Ama baskı, yoğunlaşan sömürü, gün geçtikçe daha da kötüleşen ve ağırlaşan yaşam koşulları işçilerin ve emekçilerin hoşnutsuzluklarını içten içe mayaladı. Genellikle olduğu gibi, bilinçleri hoşnutsuzluklarının çok çok gerisindeydi. Bu arada 1983

seçimleri yapıldı, burjuva partiler kitlelerden geniş bir oy desteği elde ettiler; ANAP gibi cunta uzantısı bir parti büyük şehirlerde oyların büyük bir kısmını aldı. Burjuva basını bunu, işçiler 24 Ocak mimarı Özal'ı destekliyor, diye sundu. Böylece derin hoşnutsuzluğu kararmaya çalıştı.

Bu yalanla savaşarak, geri bilince rağmen yağınların hoşnutsuzluğunun ileri safhada olduğunu vurgulamak; yığınlara iktisadi tavizler vermeye bile tahammülü olmayan bir rejimin, kitlelerin hoşnutsuzluğunu dizginleyemeyeceğini, bunun mücadele halinde uç vereceğini vurgulamak; seçim sonuçlarının aldatıcı görüntüsünün yarattığı/yaratacağı umutsuzluk, teslimiyet, reformist burjuvazinin eteklerine tutunma, umudunu ona bağlama eğilimleriyle savaşmak- bunlar komünistlerin ve devrimcilerin canalıcı görevleriydi o dönem.

İşte böyle bir dönemde, 1984, teorisyenimiz aldı eline kalemi, "rejim oturmuştur", "faşizmin kitle tabanı genişlemiştir","toplum sağa kaymıştır" vb. gerici tespitler yaparak teslimiyetin, pasifizmin ve ikisinin somut bileşkesi olarak DSP kuyrukçuluğunun teorisini yaptı. Bilimsel bir teorik ufuktan yoksun olduğu için, kitleleri ezen, yoksullaştıran, açlığa ve işsizliğe terkeden, yıkıma sürükleyen bir rejim, gerçekten kitle temeli bulabilir mi, varolanı genişletebilir mi, kitleleri uzun süreli dizginleyebilir mi, diye kendine sormadı bile. O seçim sonuçlarına baktı, ANAP gibi partilerin şehirlerde yaptığı "oy patlaması"na baktı ve kararını verdi. Rejim oturmuştur, faşizmin kitle tabanı genişlemiştir, toplum sağa kaymıştır.

Ne var ki, çok geçmedi, yılların biriktirdiği içten içe mayaladığı hoşnutsuzluk, tahammül sınırlarına vardı. Rejimin de bu durumun baskısıyla nispi bir geri çekilme içine girdiği bir dönemde, hoşnutsuzluk kendini belirli biçimlerde dışa vurmaya, kendiliğinden eylemler olarak ifade etmeye başladı. Çeşitli grevler, küçük çaplı direnişler, barışçıl yürüyüşler vb. oldu. Yıllarca yaşadıkları, özellikle işçilerin bilincinde belirli bir gelişme sağlamıştı ama, bu henüz belli belirsiz, içgüdüsel, sezgisel bir şeydi. Bu belli belirsiz bilincin, işçilerin grevlere, direnişlere geçmesinde belirli itici bir rolü vardı ama, bu rol taliydi. Onların kıpırdanışlarının gerçek temeli dayanılmaz maddi yaşam koşullarıydı, tahammül sınırlarının aşılmasıydı. Bir kere daha bilinçleri hoşnutsuzluklarının çok gerisindeydi. Onları "harekete geçiren ne varsa, hepsi zorunlu olarak onların beyninden geçiyor"du; "ama, bunun beyninde alacağı biçim, koşullara çok bağlı"dır (Engels) gerçeği de, bir kez daha doğrulanıyordu. Pratik davranışlarıyla "faşizme ve sermayeye karşı", "burjuva sömürüsüne ve baskısına karşı" tepkilerini ortaya koyan işçiler ve emekçiler, bilinç planında geride, burjuva bilincin şu veya bu biçiminin yörüngesinde kalıyordu. Onları harekete geçiren şeyler, onların beyninden, burjuva bilincin şu veya bu biçiminin prizmasından geçerek yansıyordu.

"Türkiye kapitalizminin yaşadığı köklü ve çözümsüz sorunlara, burjuvazinin siyasal açmazlarına, işçi hareketindeki ilk gelişmelere ve Kürt halkının dışa vurmaya başlayan birikmiş öfkesine" (İstikrar Olanaklı mıdır?, Ekim, sayı:2) dikkati çekip devrimci iyimserliği güçlendirmek, ama öte yandan, gelişen mücadeleye bilinçli ve örgütlü bir nitelik kazandırma, mayalanmakta olan devrimci bunalımın "öznel etken"lerini hazırlama görevine, "Komünistlerin Görevleri"ne dikkat çekmek -işte yapılması gereken buydu.

Ama bakın ne oldu? DSP Broşürünün yazarı, yani şu bizim teorisyen hamkafa, işçilerin hoşnutsuzluğunun mücadeleye dönüştüğünü görünce, yeniden eline kalemi aldı ve yazdı: "işçi ve emekçilerin burjuvaziye ve faşizme karşı mücadeleye girme bilinci kendiliğinden oluşur" (s.-29). "(işçiler ve emekçiler) Bir süreç sonucunda burjuva sömürüsüne ve baskısına karşı başkaldırabilme bilincine erişirler... Bu bilinçlenme süreci, esas olarak, sınıfın kendiliğinden elde ettiği bir şeydir. Marksist öncü partisi olsa da olmasa da, sınıf kendi kendine bu bilince erişebilir." (s.31) Peki bütün bunların anlamı ne? Kısaca şu: İşçiler ve emekçiler bugün sermayeye ve faşizme karşı mücadele ediyorlarsa, bu onların bu düzeyde bir bilinci, üstelik kendiliğinden kazanmalarından dolayıdır! İşçilerin bu düzeyde bir mücadele <u>bilinci</u> kazanmak için H.Fırat gibilerine ihtiyaçları yok!

Kuşkusuz sorun H.Fırat sorunu değil. Sorun öncünün rolü, sorun "bilinç öğesi", sorun komünistlerin görevleri sorunudur. Bunun her küçümsenmesi, her aşağılanması, kendiliğinden hareketin <u>bilinç</u> olanaklarının her abartılması, dosdoğru kuyrukçuluğa, elleri böğründe bağlamaya, arkadan bakmaya, kısaca pasifizmin teorisyenliğine ve pratiğine götürür. "Kendiliğindenlik teorisi, hareket içindeki bilinç öğesinin rolünün azaltılması teorisidir, 'kuyrukçuluk' ideolojisidir; bu teori, tüm oportünizmin mantıksal temelidir." Dahası var: "Bazıları, Lenin'in ve Bolşeviklerin düşüncesine göre sosyalist ideolojiyle birleşmeyen işçi hareketinin yok olmaya

doğru gideceğini ve toplumsal devrime ulaşamayacağını öne sürüyorlar. Fakat bu bir uydurmadır". Bu uydurmanın dayanaksızlığını sergiledikten sonra, Stalin, devam ediyor: "Bundan başka Lenin, kendiliğinden hareketi araştırmayı hiçbir zaman amaç edinmemiştir, o sadece pratikçilere bilinçli olarak ne yapmaları gerektiğini göstermek istiyordu." (Bütün Eserler, C.I, s.123-124)

Bu, gerçek Leninistlerle tüm ekonomistler ve kuyrukçular arasında çok önemli bir ayrım noktasıdır. Demek ki, 8.Kuruluş yıldönümü bildirisinde, "Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in Görüşlerine Tam Bir Sadakat!" sözlerini iri harflerle yazmak, gerçeği değiştirmiyor. Böyle yeminler etmek, kimseyi, en pespaye burjuva görüşleri teori ve politika diye ileri sürmekten alıkoyamıyor. Sorun iyi niyet sorunu değil. Bir kere daha: Tüm ünlü oportünistler gerçekte iyi niyetli kimselerdi. İlerlemenin tek yolu var; Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in adı üzerine daha az ruhsuz yeminler etmek, ama her vesileyle onlardan daha çok şey öğrenmek.

EGEMEN BİLİNÇ VE EZİLEN SINIF

"Egemen sınıfların bilinçleri mücadelelerine denk düştüğü, ya da hemen hemen denk düştüğü halde, ezilen sınıflar açısından, daha sonra göreceğimiz gibi, durum farklıdır. Ekonomizm ya da kuyrukçuluk, genellikle bu farklılığı anlamamak ya da önemsememekten doğar."

Bunlar geçen bölümde söylenmişti. (Ekim, sayı:5, s.17)

Mücadele ve bilinç birbirinden ayrılmaz. Her mücadeleye, onu şu veya bu şekilde, şu veya bu yönde etkileyen belirli bir bilinç eşlik eder. Her mücadele, belirli maddi dürtülerle belirli bir bilincin birleşip kesişmesinin ürünüdür. Fakat bütün sorun mücadeleye eşlik eden bilincin ne tür bir bilinç olduğudur. Zira, ezilen ve sömürülen yığınlar sözkonusu olduğunda, genellikle, bilinç eylemin gerisindedir; kimi zaman da onunla çelişki halindedir.

Neden?

Nedenine geçmeden önce, tanımlanan durumu, çok bilinen ve daha önce de sözü edilen bir olayla örnekleyelim.

15-16 Haziran Direnişinde, işçiler parlamentonun çıkardığı bir yasaya başkaldırmışlardı. Bu direniş, esasta, baskı ve sömürünün o güne kadar işçilerde biriktirdiği öfke ve hoşnutsuzluğun, hükümetin sendikal hakları hedef alan keyfi bir tutumu karşısında, bu tutumun da baskısıyla eyleme dönüşmesiydi. Bunda, işçilerin, o güne kadar oluşmuş sınırlı, dar, kendiliğinden bilinçleri elbette belirli bir harekete geçirici rol oynadı. Fakat bunun etkisi taliydi ve zaten bilinç eylemin çok çok gerisine düştü. Eylemi ilerleten, genişleten değil, tersine, gerileten, sınırlayan, daraltan bir rol oynadı. Direniş, nesnel olarak, bilinci çok çok aşıyordu. Faşist devletin önlerine ördüğü polis, asker ve tank barikatlarını aşarak, düpedüz bu barikatlarla çatışarak ilerleyen işçiler, ellerinde bu faynı devletin simgesi bayraklar taşıyorlardı.

Bu çelişki, tüm gerçek Marksistler için anlaşılır bir şeydir. Bu çelişkiyi anlayamayan, ya da, TDKP'nin karışık kafalı teorisyeni gibi şu veya bu biçimde küçümseyip karartan her kimse, bilincinde olsun olmasın, tastamam bir kuyrukçudur. İşçiler önce bilinçlenir, sonra da mücadele ederler anlayışı, bu çelişkiyi karartan kuyrukçu bir anlayıştır.

Marksist yazında, işçi sınıfının kendiliğinden bir sınıf olması durumu ile kendisi için bir sınıf haline gelmesi sorunu arasında açık, net ve çok temel bir ayrım yapılır. Bu ayrım keyfi değil, nesneldir. Üretim içindeki yeri ve özel mülkiyet karşısındaki konumuyla, proletarya, kapitalist toplumun en devrimci ve tek tutarlı sınıfıdır. Kapitalizmden sosyalizme geçişte ifadesini bulan temel tarihsel değişimin öznesidir. Ne var ki, işçi sınıfı kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkıp, kendisi için bir sınıf haline gelebildiği ölçüde bu rolünü bilinçle ve başarıyla oynayabilir.

Kapitalizm koşullarında, işçi sınıfının nesnel sınıfsal konumu ve çıkarlarıyla, taşıdığı bilinç arasında hep bir çelişki vardır. Bu çelişkinin kaynağı, Alman İdeolojisi'nde bir genelleme olarak şöyle açıklanır:

"Egemen sınıfın düşünceleri, bütün çağlarda, egemen düşüncelerdir de, başka bir deyişle, toplumun maddi(*) gücü olan sınıf, egemen manevi(*) güçtür de. Maddi üretim araçlarını elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda, entellektüel üretim araçlarını da emrinde bulundurur, bunlar o kadar birbirinin içine girmiş durumdadırlar ki, kendilerine entellektüel üretim araçları verilmeyenlerin düşünceleri de aynı zamanda bu egemen sınıfa bağımlıdır..." (S.E., C.1, s.55, abç)

"Kendiliğinden sınıf", "kendiliğinden hareket vb. kavramların toplumsal-nesnel temeli budur. Maddi yaşam koşulları, baskı, sömürü, yoksulluk işçi sınıfını mücadeleye iter. Öte yandan burjuva bilincin değişik biçimleri, her adımda

(*) Altı orijinalinde çizili

işçi sınıfının yolunu keser, eylemini sınırlar ya da saptırır. Kimi zaman şu veya bu burjuva akımın yedeği haline getirir. "İşçi sınıfının kendiliğinden sosyalizme çekildiği sık sık söylenir... İşçi sınıfı kendiliğinden sosyalizme çekilir; ne var ki, en yaygın (ve sürekli olarak ve çeşitli biçimler altında canlandırılan) burjuva ideolojisi, kendisini, işçi sınıfı üzerinde kendiliğinden daha da büyük ölçüde kabul ettirir. (Lenin, Ne Yapmalı, s.56)

İşçiler önce egemen bilincin etkisinden kurtulup, sonra mücadele etmezler. Genellikle bunun tam tersi olur. Maddi yaşam koşulları, maddi dürtüler, onları mücadeleye iter. Bu mücadele, işçilerin burjuva bilincini, önyargılarını sarsar, bilinç kıvılcımları, tohum halinde bilinç öğeleri yeşertir. Fakat bu henüz devrimci sınıf bilinci değildir. Bu bilinç kıvılcımlarından da yararlanarak, işçilerin sınıf bilincini geliştirmek, kendiliğinden hareketi bilinçli ve örgütlü bir düzeye yükseltmek, bilinçli ve ileri hedeflere yöneltmek proleter öncünün görevidir.

İşçiler önce kendiliğinden bilinçlenirler, sonra mücadele ederler anlayışı, mücadele eden yığınların bilinçleri ile eylemleri arasındaki çelişkiyi, ve bu çelişkiyi gidermede ifadesini bulan proleter öncünün hayati rolü ve önemini kavrayışı ve pratiği, proleter öncünün gerçek misyonu açısından tartışılıyor.

"İstikrar Olanaklı mıdır?" yazısında, "iktisadi-sosyal-siyasal dinamiklerin Türkiye'yi devrimci bir bunalıma hazırladığı" gerçeğine dikkat çekilerek, proleter öncünün, bilinçli öğenin rolü ve önemi, öznel etkeni hazırlama hayati görevi vurgulanıyor.

TDKP teorisyeninin incelemekte bulunduğumuz yazısı, bu kitaba ve bu yazıya karşı kaleme alınmıştır. Tüm görüşleri şu ortak paydaya çıkıyor: Kendiliğinden hareketin ve kendiliğinden bilincin abartılması; bilinçli öğenin, proleter öncünün, öznel etkenin küçümsenmesi. Bu küçümseme, tüm kuyrukçuların ortak ve tipik bir özelliği, her türlü kuyrukçu görüşün de ortak paydasıdır.

TDKP'nin popülist günahlarını, popülist anlayış ve pratiğini mazur göstermek kaygısıyla giriştikleri çabalar, TDKP teorisyenlerini, geçmişte savunmadıkları ya da normal durumlarda savunamayacakları bazı gerici ve kuyrukçu görüşleri bile savunmaya hatta teorize etmeye götürüyor.

İki nolu teorisyenin önümüzdeki yazısı, her satırında kuyrukçuluğun teorisi ve savunusudur. TDKP'yi kusursuz ve günahsız göstermek kaygısı, teorisyenimizi, kendiliğinden hareketi ve kendiliğinden bilinci kutsamaya, handiyse, bilinçli öğe olmasa da olur demeye götürüyor.

Komünist partisi, proleter öncü, subjektif bir etkendir, bilinçli öğedir; tartışma onun rolü, misyonu üzerinedir. Böyle bir tartışmada, bize kendiliğinden hareketin, kendiliğinden bilinçlenmenin olanakları üzerine vaazlar vermek; komünistler olsa da olmasa da işçi sınıfının kendiliğinden neyi, ne ölçüde ve nasıl yapabileceği üzerine içi boş zevzekçe laflar etmek, iflah olmaz kuyrukçuların, elleri böğründe "arkadan bakan"ların işi olabilir ancak.

Biz, hareketin gelişiminin nasıl kolaylaştırılıp hızlandırılabileceğini, örgütlü hale getirilebileceğini, bilinçli ve planlı hedeflere yöneltilebileceğini, doğacak devrimci bir bunalımın muzaffer bir devrime dönüştürülebileceğini, kısaca, devrimci komünizmin, proleter öncünün rolünü tartışıyoruz; öznel etkeni tartışıyoruz.

D.Sesi'nin teorisyen yazarı bize, hareketin nasıl geliştiğini ve ilerlediğini, ve gelişip ilerliyorsa bunun zaten kendiliğinden kazanılmış bir bilincin ve iradenin varlığını kanıtladığını, "işçi ve emekçilerin burjuvaziye ve faşizme karşı mücadeleye girme bilincinin kendiliğinden oluştuğu"nu, "burjuva sömürüsüne ve baskısına karşı başkaldırabilme bilincinin" kendiliğinden kazanıldığını, "Mark-

Küçük-burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi kitabında, kendini sınıfın öncü partisi olarak niteleyen TDKP'nin

sist öncü partisi olsa da olmasa da, sınıf(ın) kendi kendine bu bilince erişebilir"liğini vb. vb. anlatmaya çalışıyor.

Kısaca, biz dünyayı nasıl değiştirebileceğimizi tartışıyoruz; teorisyenimiz ise, kuşkusuz niyetiyle değil ama, nesnel tutumu ve mantığıyla, aslolan değişmekte olan dünyayı yorumlamak ve arkaya geçip elleri böğründe bakmaktır, demeye varıyor.

DEVRİMCİ KOMÜNİZMİN MİSYONU

Komünist Manifesto'nun temel fikri proletaryanın tarihsel rolü üzerinedir. Manifesto proletaryayı kapitalizmden sosyalizme geçişte ifadesini bulan tarihsel hareketin öznesi ilan eder.

Fakat, proletaryanın kendiliğinden bir sınıf olması durumu ile kendisi için bir sınıf haline gelmesi süreci arasındaki ayrımı gözeten Manifesto, "Proleterler ve Komünistler" ara başlığı altında şunları yazar: "(Komünistler), işçi sınıfının burjuvaziye karşı savaşımının geçmek zorunda olduğu çeşitli aşamalarında, her zaman ve her yerde, tüm hareketin çıkarlarını temsil ederler."

Aynı konuda, IV. ara başlık altında şunlar söylenir: "Komünistler işçi sınıfının ivedi hedeflerine ulaşması ve o andaki çıkarlarının gerçekleşmesi için savaşırlar, ama mevcut hareket içerisinde, bu hareketin geleceğini de temsil eder ve gözetirler."

Manifesto, komünistlerin şahsında sınıfın bilinçli ve devrimci öncüsünü, bu öncünün önemini ve misyonunu tanımlar.

Her sınıf mücadelede ve devrimde kendi rolünü oynar. Bu rolü kendi kendine değil, kendi siyasal öncüsünün, partisinin şahsında, onun aracılığıyla oynar.

Komünistlerin görevi, proletarya hareketine tarihsel ve güncel görevler doğrultusunda önderlik etmektir. Bunda başarılı olunabildiği ölçüde, proletarya mücadelede, kendi uzak ve yakın hedeflerine göre hareket etmekle kalmaz, kendi dışındaki devrimci sınıflara önderlik etme güç ve yeteneğine de kavuşur. Bunda başarısız kalındığı ölçüde, bu görev ihmal edildiği ölçüde ise, işçi sınıfı kendi uzak ve yakın hedefleri doğrultusunda hareket etmek ve başka sınıflara önderlik yapmak bir yana, kendisi, şu veya bu sınıf siyasal hareketinin eklentisi ya da yedeği haline gelir.

Küçük-Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi kitabında, Z.Ekrem'le tartışılan, Z.Ekrem'e anlatılmaya çalışılan, kısaca buydu.

Orada, devrimci küçük-burjuvazinin damgasını taşıyan bazı devrim ya da devrim mücadeleleri örneklerinden sözedildikten sonra şunlar söyleniyordu: "Bu devrimlerin ya da devrim mücadelelerinin her biri, insanlık tarihinin, dünya devrim sürecinin şanlı birer sayfasıdır. Fakat bu devrimler ya da devrim mücadeleleri, bilinçli proletaryanın (bu ifadeye dikkat edilsin!) damgasını taşımıyor. Oysa devrimci komünizmin devrimci popülizmden farklı amacı, farklı misyonu, farklı hedefi budur. Z.Ekrem'in gözden kaçırdığı bütün bunlardır." (s.134, abç.)

Şimdi de, D.Sesi yazarının o keyfi ve hastalıklı muhayyilesinin ürünü yorumu okuyalım:

"Sınıf mücadelesi, bir iç savaşa doğru yol alacak, hatta ve mutlaka küçük-burjuva devrimciler işçi sınıfını da peşlerine takıp, devrim yapacaklar, H.Fırat da söylev çekip, mücadele dışında 'işçi hareketinin siyasi gelişmesini' sağlayacak!" (s.31)

Aynı yerden bir başka örnek; yine o bozuk ve seviyesiz üslupla:

"H.Fırat'a göre ise, Nikaragua'da, Çin'de devrimler oluyor ama, 'bu devrimlerde işçi sınıfı yer almıyor' (bu cümle D.Sesi yazarının uydurması, ama her zamanki ahlaksızlığın yeni bir örneği olarak, yine tırnak içinde!). Yani toplum altüst olurken proletarya suya sabuna dokunmadan, sessiz sedasız fabrikasında çalışmaya devam edecek!" (s.31)

Bir devrime işçi sınıfının önderlik etmesi, bir devrimin "bilinçli proletaryanın damgasını" taşıması ile bir devrimde işçi sınıfının yer alması öylesine farklı şeylerdir ki, bu farkı anlayamayan bu hamkafa kendine Marksist diyebiliyor.

Bu farkı anlayamadığını göstermekle, artık tanıdık olan o kuyrukçu kafa yapısı, kendini bu kez de devrim sorununda sergiliyor.

Geçtik Çin, Nikaragua vb. çağdaş halk devrimlerini, 19.yüzyılın tüm büyük burjuva devrimleri bile, ancak işçilerin katılmasıyla ve savaşmasıyla gerçekleşmiştir. İşçiler savaşmış, burjuvalar meyvelerini devşirmiştir. Çağdaş halk devrimlerine proletaryanın katılmadığını iddia etmek, ancak D.Sesi yazarının hastalıklı muhayyilesinin ürünü olabilir.

Sorun proletaryanın devrime katılıp katılmaması sorunu değildir, sorun proletaryanın devrimdeki yeri ve rolüdür. Popülistlerin karartmaya çalıştığı budur; komünistlerin teoride netleştirmeye, pratikte gerçekleştirmeye çalıştıkları canalıcı sorun da budur.

Lenin, daha 1894'de, Rus Narodnikleriyle bu temel ayrım noktasını tartışıyordu:

"İşçinin mutlakiyete karşı harekete geçirilmesi gerektiği sonucuna iki yoldan

(abç) varılabilir: ya işçiye sosyalist sistem için savaşımın tek savaşçısı gözü ile bakarak ve bu yüzden siyasal özgürlüğü, onun savaşımını kolaylaştıran koşullardan biri olarak görerek; bu, sosyal demokratların görüşüdür; ya da ona yalnızca mevcut sistemde en çok acı çeken, kaybedecek daha fazla şeyi olmayan ve mutlakiyete karşı savaşta en büyük kararlılığı gösterebilen biri olarak başvurarak. Ama bu, işçiyi, tüm 'halkın' mutlakiyete karşı dayanışması ardında, burjuvazi ile proletarya arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı görmeyi reddeden burjuva radikallerinin dümen suyuna girmeye zorlamak anlamına gelecektir." ("Halkın Dostları" Kimlerdir... s.190)

Tartışmanın özü budur. "Devrimci komünizmin devrimci popülizminden farklı amacı, farklı misyonu, farklı hedefi" sorunudur. Yalnız Narodniklerle de değil, daha sonra ekonomistlerle, ardından Menşeviklerle yapılan tartışma, hep proletaryanın bir devrime hangi perspektifle hazırlanacağı, proletaryanın devrimdeki yeri ve rolü üzerinedir. Devrimde önderlik sorunu, hegamonya sorunu üzerinedir.

Kuyrukçu hamkafa için, bu çok da önemli bir sorun değildir. Bu popülist bakışladır ki, teorisyenlerimiz, kendilerine Marksist yaftası astıkları halde, yıllarca mücadele eden proletaryaya sırtlarını dönüp, mücadele eden küçük-burjuvazi içinde oyalandılar, sözde komünist partilerini küçük-burjuvazinin bağrında inşa ettiler. Yenilgi ve yıkım, küçük-burjuva perspektif ve pratiğin iflasını sergiledi. Buna rağmen, ancak yıllar sonra yapabildikleri yüzeysel değerlendirmelerde, yıllarca neden işçi hareketinin uzağında ya da ancak kıyısında kaldıklarından, bunun ideolojik-siyasi nedenlerinden doğru-dürüst sözetmezken, yana yıkıla küçük-burjuvazi içinde daha neler neler yapabilecekleri üzerine döktürdüler. (*)

Komünistler, devrimin proletaryanın önderliğinde gerçekleşmesi, tüm sonuçlarına varması, sosyalizmle taçlanması için çalışırlar. Bunun için, proletaryanın kendi önderlik rolünü oynaması, devrime damgasını vurması için her türlü çabayı sarfederler.

Fakat bilinçli proletaryanın damgasını taşımıyor diye de, hiçbir halk devrimini küçümsemezler. Ona kendi sınırları içinde gerekli tarihsel ve siyasal değeri vermekten geri durmazlar.

Tersi bir tutum yalnızca bayağı bir küçük-burjuva inkarcılığı olur.

O bayağı ve seviyesiz üslubuyla, bugün bizi Nikaragua ya da Çin Devrimini küçümsemekle suçlayan D.Sesi yazarı ve kafadarlarına, bakın biz daha EKİM'in 2.sayısında neler söylemiştik:

"Türkiye'de bazı gruplar yıllarca Mao Zedung ve ÇKP savunuculuğu yaptılar. Fakat bu aynı gruplar, Mao Zedung'un popülist teori ve pratiğinin eleştirisinin AEP tarafından gündeme getirilişi ile birlikte, Mao'nun devrimci kişiliğini ve onun önderlik ettiği büyük Çin Devrimini anmaz oldular. Mao ve Çin Devrimi ile ilgili ölçüsüz küçük-burjuva yüceltme ve övgü yerini bir tür küçük-burjuva inkarcılığına ve suskunluğuna bıraktı. Oysa Çin Devrimi 20.yüzyılın büyük devrimci eylemlerinden biri olarak tarihteki yerini layıkıyla almıştır. Geçmişte ve bugün olduğu gibi, gelecekte de, Mao Zedung'un adı ve Çin Devrimi emperyalistler ve gericilik için bir korku ve nefret kaynağı olacaktır. Bu gerçeği görmezlikten gelmek, suskunlukla geçiştirmek, devrimci halk direnişinin ve kahramanlığının sembolü olan Çin Devrimine sahip çıkmamak en kabasından, en bayağısından bir küçük-burjuva inkarcılığı olur. Çağımızda emperyalizme ve gericiliğe karşı her devrim, özel olarak Çin Devrimi, dünya proleter devrim sürecinin bir parçası, bir bileşenidir. Çin Devrimi önderliğinin küçük-burjuva popülist teori ve pratiğinin eleştirisi bu gerçeği unutturmamalıdır." (EKİM, sayı:2, s.41, Kasım 1987)

Popülist teori ve anlayışları kıskançlıkla koruyanlar, Çin Devriminin devrimci siyasal mirasını bir kalemde inkar ettiler. Yıllar sonra yeniden ancak bizim sayemizde hatırladılar. Fakat yine devrimci tarzda değil gerici tarzda; yalnızca kendi popülist anlayış ve pratiklerini mazur göstermek için, yalnızca bu sınırlar içinde. TDKP teorisyenlerinin aynı suskunluğu ve inkarcılığı, devrim öncesi bazı gazete haberleri hariç, Nikaragua Devrimi ile ilgili de gösterdiklerini eklemeye gerek bile yok.

EKİM'in aynı sayısında, Çin proletaryası hakkında şunlar söyleniyor:

"Ve biz inanıyoruz ki, demokratik anti-emperyalist Çin Devriminin devrimci okulundan geçmiş Çin proletaryası, yeni Çin burjuvazisine karşı gelecekteki sosyalist devrim mücadelesinde, bu devrimin birikiminden ve deneylerinden fazlasıyla yararlanacaktır." (EKİM, sayı:2, s.41)

Demek ki, Çin işçi sınıfının devrime

(*)(Dipnot)"TDKP'nin 12 Eylül öncesi silahlı direniş eylemlerinin uzağında kalması, çabasını ve zamanını işçi sınıfına hasretmesinden değil, sağcı ve pasifist zaaflarındandı. 12 Eylül sonrası bu gerçeği daha açık gösterdi." (Küçük-Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi, s.134)

katılmadığı, "suya sabuna dokunmadan, sessiz sedasız fabrikasında çalışmaya devam etti"ği yakıştırması, teorisyenimize özgü hastalıklı bir hayal ürünüdür yalnızca.

BİTİRİRKEN...

Kişinin muhakemesi bir bozuldu mu, bu, kişiyi bir sayfa önce söylediğini bir sayfa sonra unutma ya da tam karşıtı bir şey söyleme durumuna düşürmekle kalmaz, Marksizm adına bir dizi idealist söz ya da kuyrukçu düşünce de söyletir. Kuşkusuz sorun muhakeme bozukluğundan ibaret değil; D.Sesi yazarında temelde bozuk olan, teorik perspektiftir. Her şey bir yana, o, en temel bilimsel kavramların bilgisinden bile yoksundur. Buna bir de muhakeme bozukluğu eklendi mi, ortaya bir dizi ipesapa gelmez saçmalık çıkar.

Peki ama, bu saçmalıklarla bu kadar uğraşmak gerekli miydi?

Bu, saçmalayan kişiye bağlı. Bu kişi herhangi biriyse, kimsenin ilgisini çekmez, kimseye pek bir zararı da olmaz. D.Sesi yazarının TDKP tabanında bile fazlaca ilgi çekmediği biliniyor. (*) Zararı da, olduğu kadarıyla, bugün hayli daralmış bu tabana oluyor. Geçmişte aynı saflarda birlikte bulunduğumuz bu insanlara karşı manevi-siyasi bir sorumluluğumuz var elbet.

Ama dahası var. D.Sesi gazetesinin sayfaları son 9 aydır bizimle -özel olarak da benimle- ilgili bir dizi seviyesiz saldırı ve spekülasyonla dolup taşıyor. Biz bunlara dönüp bakmadık bile. (Bundan sonra da dönüp bakmayacağız) Yalnızca, Z.Ekrem imzasıyla yayınlanan küçük bir broşürde belirli bir düzey vardı ve görüşlerimiz hedef alınıyordu. Biz de yalnızca onu muhatap aldık, cevapladık. D.Sesi yazarının 59.sayıda yayınlanan yazısı ise, bizim görüşlerimiz diye kendi imalatı olan görüşleri hedef alıyor. Bunu yaparken de, daha önce de belirtildiği gibi, bir dizi temel teorik-felsefi kavram ve politik soruna ilişkin kendi tanım ve görüşlerini sunuyor. "Derinlemesine teorik kavrayışa sahip" bir teorisyen ekibin mensubu ve bir dönem bir hayli çığırtkanlığı yapılmış "bütünlüklü çizgi"nin mimarlarından olan birinin kaleminden çıkmış bu tanım ve görüşleri incelemek, D.Sesi yazarını cevaplamış olmaktan öteye yararlar sağlayacaktı.

Son olarak, birinciyi tamamlayan bir husus vardı; ilgili kişi, son 7 yıldır, TDKP'yi yıkım, tasfiye (*) ve siyasal yozlaşma sürecine sokan birinci dereceden sorumlular arasında yer aldığı halde, salt sözde eli kalem tutuyor diye, "Merkez Yayın Organı" alt ibaresini taşıyan bir gazetenin başına verilerek onurlandırılabiliyorsa, bir türlü vazgeçilemeyen bu yazarın söylediklerine dönüp biraz yakından bakmak ayrıca gerekliydi.

Bitirmeden önce, D.Sesi yazarının ideolojik mücadele "yöntem"inin iki özelliğine değinmek gerekiyor.

D.Sesi yazarı yalnızca bozuk bir muhakemeye değil, aynı zamanda, hastalıklı denebilecek keyfilikte bir muhayyileye de sahip.

Kişiye söylemediğini üstelik tırnak içine alarak söyletmek, ama kaynağını göstermemek D.Sesi yazarının "yöntem"idir.

Z.Ekrem'le tartışmada, onun iki yazısı hedef alınıyordu. Yazılarından birinin neredeyse üçte birini, sayfasını özenle göstererek bizzat aktarmış; öteki yazısını ise kitabın sonuna olduğu gibi koymuştuk. Bunun dışında kullanılan tüm eski TDKP yayınlarının ya da iç belgelerinin (genelge vb.) tarih ve sayfalarını özenle belirtmiştik. Şimdiki tartışmada, D.Sesi yazarının görüşleri uzun paragraflar halinde ve yazısının neredeyse yarısını oluşturacak kapsamda aktarıldı. Bu davranışımızda bir olağandışılık yok. Bunlar ideolojik tartışma ve mücadelenin her normal kimse tarafından uyulan alışılmış kurallarıdır. İdeolojik mücadele adabı ve ahlakının gerekleridir. Tartışılan ya da eleştirilen yazının sayfası verilir ki,

---

(*)İmzasının özenle gizlenmesi buradan geliyor; utancı hayli kabarık olanlar gizlenmek ihtiyacı duyuyorlar.

(*)"Tasfiyecilik" gibi, derin toplumsal kökleri ve ideolojik-siyasal içeriği olan bir kavram, akıldan ve bilimsel anlayıştan yoksun olanların elinde ona buna olur olmaz savrulan basit bir küfre dönüştü. TDKP tabanı tasfiyeciliği pratik olarak yaşadı, acısını duydu. Fakat ideolojik-siyasal muhtevasını henüz anlayamadı. Bu konuda bir fikir edinmek istiyorsa, D.Sesi yazarının kaleminden çıkan, kamuoyuna TDKP-MK imzasıyla sunulan, TDKP tarafından hala resmi olarak mahkum edilmeyen, dolayısıyla resmi olarak kamuoyu nezdinde TDKP'yi hala bağlayan "Türkiye'de Siyasal Durum" Broşürüne ("DSP Broşürü") baksınlar. Orada proletaryaya ve devrimci harekete reformist burjuvazinin kuyruğuna takılmak öneriliyor, bunun teorisi yapılıyor. İşte tasfiyecilik tastamam budur.

isteyen, tartışmada tarafların neler dediğini daha geniş kapsamıyla merak eden, dönüp bakabilsin. Aktarılan düşünceleri, bütünlüğü içinde görme ve değerlendirme olanağı bulabilsin.

Fakat her normal tartışmacının yaptığını D.Sesi yazarı yapmaz. Zira o anormal biridir. Kendi hayal ürünü bazı düşünceleri tırnak içinde verip veryansın eder. Bunlar nerede, hangi yazıda, hangi sayfada söylenmiştir? Bunu titizlikle okuyucudan gizler. Yalnızca yazısının sonuna şöyle bir dipnot koymakla yetinir." H.Fırat gurubunun yayınladığı 'Ekim' isimli derginin, Kasım saysında bu görüşler dile getirilmiştir." Hepsi bu! İnsan, bozulmuş da olsa, bu topluluk içinden, bir tek kişinin dahi çıkıp bu adama, bu ahlâk yoksunluğunu hatırlatmamasına yine de şaşıyor.

D.Sesi yazarının ideolojik tartışma "yöntem"inin ikinci belirgin özelliği, kendi kusurunu "kontr-itham" yoluyla muhatabına maletmektir.

Küçük-Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi kitabının taktik sorunlara ilişkin bölümünün temel fikirlerinden biri, mücadele biçimlerinin masa başında tespit edilemeyeceğidir. TDKP taktiklerini keyfi ve iradeci olarak nitelemesi bundandır.

Ama bakın D.Sesi yazarı neler söylüyor: "H.Fırat'a göre ise, mücadele ve biçimleri kendiliğinden değil, proletarya partisinin tayin edici fonksiyonundan doğar." (D.Sesi, sayı:59, s.28)

Yalnızca üç sayfa ötede, "sınıf mücadelesinin kendisi insan iradesinin ürünüdür" diyen kişinin de, bu aynı yazar olduğunu geçelim. Biz H.Fırat'a göre neyin ne olduğunu ondan dinleyelim:

"Ne tek başına ekonomik kriz, ne de bunun varlığında tek başına propaganda, ajitasyon devrimci bir yükseliş için yeterli değildir. Devrimci yükseliş nesnel ve öznel çok karmaşık bir dizi etkenin karşılıklı etkileşiminin sonucu olarak, tek tek grupların, partilerin ve sınıfların iradesinden bağımsız olarak meydana gelir. Ekonomik krizi bunun için yeterli saymak, '71 hareketinin kaba materyalist-iradeci anlayışının karşıtı değil ta kendisidir." (s.139, abç)

Yeterince açık olması bir yana, bu sözler TDKP'yi eleştirirken söylenir. Fakat TDKP teorisyeni, büyük bir pişkinlikle bunları gerisin geri H.Fırat'a yöneltiyor.

D.Sesi yazarından ikinci bir örnek:

"İşçi ve emekçilerin ne zaman eyleme geçeceğini H.Fırat belirleyecek" (s.27) "Sınıfın eyleme geçmesinin maddi koşulları olgunlaşmasına rağmen, pratik eylemin ne zaman doğacağı, önceden masa başında tespit edilmez." (s.29)

Bunları bize, salt ekonomik kriz olgusunu veri kabul ederek, "önceden masa başında tespit edilen" bir çağrıyla, "işçileri ve emekçileri", 1981 yılının, 1 Mayıs günü, sabah saatlerinde "üretimi durdurmaya" çağıran bir önderliğin birinci dereceden sorumlusu biri söylüyor. H.Fırat'ın kitabındaki temel eleştiri noktalarından biri, (Bkz. s.136-139) gerisin geri H.Fırat'a yöneltiliyor. Pişkinliğin de bir sınırı olmalı! Ama teorisyenimiz sınır tanımıyor.

Bu kadarı yeterli.

GÜNEY AFRİKA'DA COSATU VE UDF YASAKLANDI

Irkçı Güney Afrika rejimi, 24 Şubatta ülkede yıllardır sürmekte olan sıkıyönetim yasa ve uygulamalarının daha da sertleştirildiğini; ülkenin en güçlü ilerici işçi sendikası COSATU'nun ve Birleşik Demokratik Cephe'nin (UDF) yasaklandığını açıkladı.

COSATU, ırkçılığa ve kapitalizme karşı mücadele eden işkolu sendikalarının, 1985'de oluşturduğu bir üst örgüttür. Halen 600 bin dolayında üyesi vardır.

UDF ise 575 adet yasal kitle örgütlerinin sendikaların, vb. oluşturduğu, 3 milyon üyeli, Güney Afrika'nın en güçlü yasal örgütüdür.

Bu faşist ırkçı önlemlerin, Alman silah tekellerinin, atom endüstrisinin sözcülüğünü yapan Bavyera Eyalet Başbakanı faşist Strauß'un Güney Afrika, Angola, Mozambik'e yaptığı gezinin akabinde, meydana gelmesi basit bir tesadüf olmasa gerek.

İlk kez Strauß'un ziyaret ettiği, "bağımsız" bir Homoland'ın yönetiminin, Güney Afrika ordusunca değiştirilmesinin ardından ırkçı rejim Angola'ya saldırmıştır.

Botha, siyah işçilerin ve siyah halkın her türlü yasal eylem alanını yasaklayarak, başka bir deyişle, bir daha geri dönmemek üzere gemileri yakarak, siyah işçileri ve siyah halkı zorla savaşa davet etmektedir.

Nitekim ANC (Afrika Ulusal Kongresi) sözcüsü Tom Sebina, mücadelenin her yolla ve "devrimci zor"la birleştirilerek sürdürüleceğini açıklamıştır.

8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü

Nilgün EREN

Kadının sınıflı toplumları da önceleyen köleliği, analık hukukunun yıkılması sonucu ortaya çıktı, ve "kadın cinsinin büyük tarihsel yenilgisi" (Engels) oldu. Üretim sürecindeki yerini kaybeden kadın, yönetimdeki yerini de erkeğe devretmek zorunda kaldı; ekonomik etkinliğin dışına düşmesi de mülksüzleştirilmesini getirdi. Üretici güçlerin gelişmesi, artı-ürün, ticaret ve mülk edinmenin ortaya çıkması "tarihte kendini gösteren ilk sınıf çatışması", "ilk sınıf baskısı"na, kadınların ikincil konuma itilip cins olarak ezilmesine yol açtı. Maddi yaşam tarzındaki bu gelişme kendine uygun ideolojik biçimleri de oluşturdu. Ve birbirini izleyen tüm sınıflı toplumların tarihi, en barbarından en "uygar"ına, kadının baskı altına alınıp fiziki ve zihni tüm yeteneklerinin köreltilmesi, din, kültür, yasalar, gelenek ve görenekler, gerici değerler ve önyargılarla aşağılanıp bir cins olarak ezilmelerinin de tarihi oldu aynı zamanda.

Üretimden dıştalanan kadına toplumsal üretimin yolunu yeniden açan kapitalizmin gelişmesi, büyük sanayi oldu. Kadınların kitlesel bir biçimde üretime katılması tarihi bir ilerlemeyi, kadının toplumsal durumundaki gelişmeyi ifade eder. Ve daha çok da, kapitalist sanayileşmenin özellikle gelişme döneminde, özgür ve ucuz emeğe duyduğu ihtiyacın sonucudur.

"Kadının kurtuluşunun ilk koşulu, bütün kadın cinsinin yeniden toplumsal üretime dönmesidir". Kapitalizm bu temeli yarattı ama, kadının özgürleştirilmesi bir yana, onun kölelik zincirlerine yenilerini ekledi, ucuz emek gücü olarak azgınca sömürdü, maddi ve manevi olarak ezdi, en ağır koşullara ve sefalete mahkum etti.

Özellikle kapitalizmin ilk gelişim döneminde kadınlar öylesine insanlık dışı çalışma koşullarına mahkum edildiler ki, bir işgünü 18 saati bulabiliyordu. Öyle ki, 1857 yılı 8 Martında, Amerika'da bu koşullara başkaldıran kadın işçilerin talebi "10 Saatlik İşgünü"dür. Kapitalizmin bu vahşi sömürüsü, gittikçe daha çok kadını bir araya getirdi ve kapitalist sömürüye karşı başkaldırmaya itti. Ve Amerikan işçi hareketi tarihinde kadınlar, 8 Martın Uluslararası Kadınlar Günü olarak kutlanmasına da yolaçan, kapitalist düzene karşı mücadelelerinin en güzel örneklerini verdiler.

8 Mart 1886'da tekstil işçisi kadınların "Eşit İşe, Eşit Ücret", sendikalaşma ve oy hakkı için başlattıkları mücadele polis tarafından kana boğuldu.

8 Mart 1908'de ise özgürlük ve eşitlik talepleriyle New York'ta gösteriler düzenlendi.

Amerikan Sosyalist Partisi 1908 Kongresinde Şubat ayının son pazarını kadınlara oy hakkı ve diğer haklar için gösteriye ayırma kararı aldı ve bu kısa zamanda devamlılık kazandı. 1910 yılında Kopenhag'da II.Enternasyonale bağlı Uluslararası Sosyalist Kadınlar 2.Konferansında, Alman işçi hareketi önderlerinden Klara Zetkin'in önerisiyle, Amerika'da 8 Martta grev esnasında çıkan yangında ölen kadın işçilerin anısına, bugünün "Uluslararası Kadınlar Günü" olarak kutlanmasına karar verildi.

İnsanlık tarihinin tüm toplumsal alt-üst oluş dönemlerinde kadınlar mücadelede yerlerini aldılar; 1789 Fransız Burjuva Devriminde, Şehir Meclisinin kapılarını ekmek diye zorlayanlar, ve Versailles'e doğru 8000 kişiyle yürüyenler kadın işçilerdir. Ve 1871'de Paris Komününün kadınları, barikatların yiğit savaşçılarıdır. 1917 yılı 23 Şubat (8 Mart)ında ise Rus işçi kadınları Uluslararası Kadınlar Günü nedeniyle Petrograd yollarında barış ve ekmek isteyerek yürüdüler. Bu, çarlığı tümüyle tarihe gömecek gösterilerin ilki oldu ve Uluslararası Kadınlar Günü Rus Devriminin başlangıcına damgasını vurdu.

*

Kapitalizm kadına baskı, sömürü, sefalet, kölelik savaş ve yıkım getirdi. Ama diğer yandan da gitgide daha çok kadını üretim sürecine sokmakla, kendine karşı verilecek savaşta proletarya için daha güçlü ve daha sağlam bir birliğin ve mücadelenin, kadın ve erkek emekçilerin birlikte mücadelesinin koşullarını yarattı. "Proletaryanın cinsiyeti yoktur." Kapitalizmde proleter olarak erkeğe eşitlenen kadın bir sınıf olarak sömürülürken, ezilen cins olma konumunu da tüm ağırlığıyla taşımaya devam etti. Kapitalizm, kadını üretim sürecine sokmakla onun özgürleşmesinin önkoşullarını yarattı; ancak mülkiyetin ve sınıfların varlığı koşullarında, en "ileri" burjuva cumhuriyetlerinde bile "özgürlük", "eşitlik", "demokrasi" köleliği gizleyen bir aldatmacadır yalnızca.

Hem ezilen bir cins, hem de ezilen bir sınıf olarak kadını, geçmişin tüm zincir-

lerinden kurtaracak olan bir sosyalist devrimdir. Proletarya kendi kölelik zincirleriyle birlikte tüm kölelik zincirlerinin kırılmasının ve kendisini bir sınıf olarak ortadan kaldırırken tüm ayrıcalıkların da ortadan kalkmasının maddi temellerini yaratacak, her türden eşitsizliğin kaynağı özel mülkiyetin varlığına son verecektir. Kadının sınıf olarak ezilmesinin temelinde yatan olgu nasıl ki özel mülkiyet olmuşsa, onun cins olarak baskı altına alınıp, aşağılanmasına, ikincil konuma itilmesine yol açan da bu aynı özel mülkiyet koşulları olmuştur.

Bugün burjuva bir akım olan feminizm, bu olguyu görmezlikten gelmekte; sınıf çelişkisinin yerine kadın-erkek çelişkisini geçirerek tüm sınıflardan kadınları tek bir talep etrafında -cins olarak ezilmişlikleri temelinde bir araya getirmeyi hedefleyebilmektedir. "Bağımsız" bir kadın hareketini savunan bu akım, tarihsel temellerinden, toplumsal-sınıfsal içeriğinden koparılmış bir "erkek egemenliği" olgusuna tepki olarak ortaya çıkmakta, bağımsızlığı da bu çerçevede koymaktadır.

Kadın-erkek eşitsizliğinin kökenini insan neslinin yeniden üretiminde ve aile kurumunda gören ve bu temelde "erkek egemenliği"ne bayrak açan feminizm, mevcut kurumlara ve kültüre de, kadını sınıf olarak değil de, cins olarak eziyor olma noktasında karşı çıkmakta, ama bunların özel mülkiyetle, kapitalist üretim tarzıyla olan bağını görmemeyi tercih etmektedir. Açıktır ki, ne egemen sınıfların "kutsal" ailesi, ne de ideolojisi, kültürü kapitalizmin kendisi sorgulanmadan sorgulanamaz.

Tarihsel-toplumsal gelişim yasalarının bilgisinden ve sınıf çatışması perspektifinden bu yoksunluk, kadının ezilmişliğinin nedenlerine, kökeninde yatan olguya inmek yerine, sonuçlara bakmaya ve bu sonuçlar üzerine burjuva görüşler üretmeye yolaçmaktadır.

İster klasik anlamıyla feminizm, isterse "sosyalist" etiketli feminizm olsun; cins olarak ezilmişliği, sınıf olarak ezilmişliğin önüne çıkarmakla, emekçi kadınları sınıf kavgasından uzaklaştırmaya, bilinçlerini karartarak mücadelelerini hedeflerinden saptırmaya ve yozlaştırmaya hizmet etmektedir. Ve bugün bu akımın, en çok da küçük-burjuva yoz "aydın" ve "entellektüel" çevrelerde yankı buluyor olması, yaşanan bir dönemin ardından çok da şaşırtıcı olmasa gerek.

Kadın sorunu toplumsal bir sorundur. Tüm diğer temel toplumsal sorunların olduğu gibi, kadın sorununun da gerçek ve köklü çözümü, bu sorunu yaratan toplumsal koşulların yok edilmesiyle olanaklıdır. Bu bilimsel görüşü ortaya koyan Marksizm-Leninizm, birilerinin sandığı ya da iddia ettiği gibi, sorunun çözümünü hiç de maddi koşulların değişimine indirgemez. Özel mülkiyeti yok etme mücadelesinin, özel mülkiyetin, diğer tüm alanlarda olduğu gibi, kadın sorununda da yarattığı her türlü gerici fikirlere, değerlere kurumlara karşı ideolojik-kültürel mücadeleyle birleştirilmesini de bizzat Marksizm öngörür.

REINHAUSEN...

(Baştarafı s.22'de)

maktadır. Ama nereye kadar? İşverenin cesareti nereden gelmektedir?

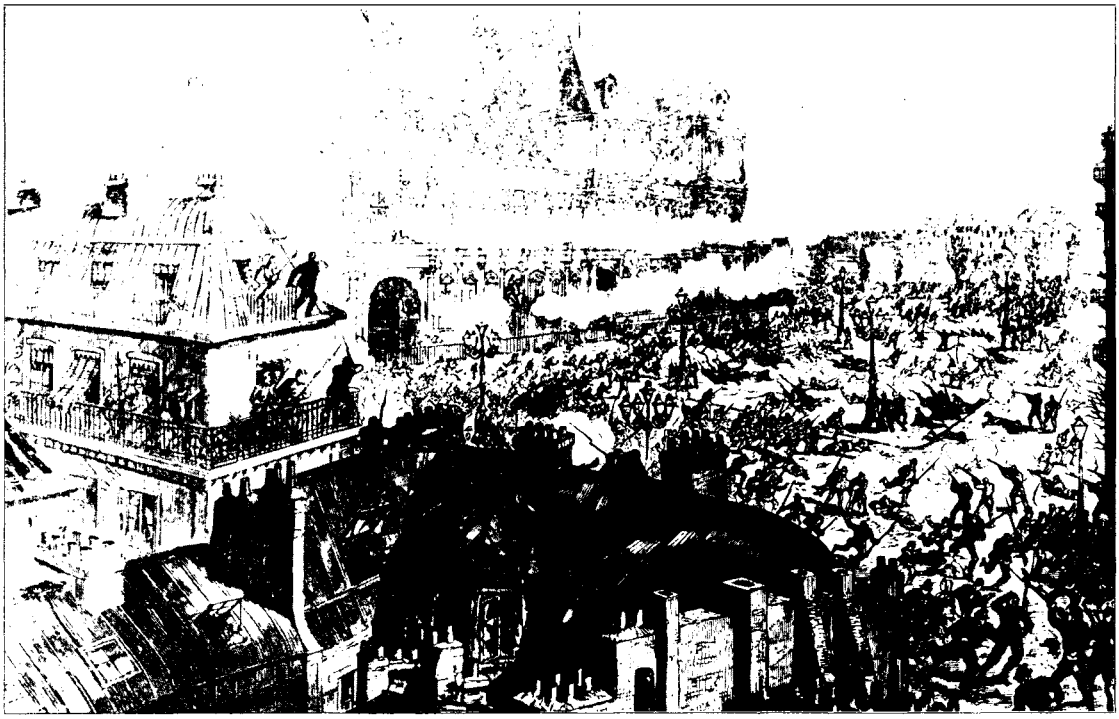
İşçilerin eylemleri, şimdilik düzenin temellerini, sermayenin güvenliğini sarsamamaktadır. "Parlamentoyu işgal etmek" talebi şimdilik alkışlarla karşılanan bir taleptir. Emperyalist Alman devleti, düzenin temellerine yönelecek bir eylemi bastırabilecek ve böyle bir durumda işçilere sus payı verecek kadar madden güçlü görmektedir kendini.

Öte yandan, Alman işçi sınıfı II.Dünya Savaşı sonrası reformist burjuva düşüncelerle beslenmiş, DGB işçilere burjuva reformist bilinci taşımıştır. B.Alman burjuvazisi, dünyayı sömürüsünden, emperyalist yağmadan bir kısmını işçi sınıfına vererek B.Alman işçi sınıfının imtiyazlı bir konuma gelmesine, bir işçi aristokrasisinin oluşmasına yolaçmıştır. Bu, DGB'nin burjuva reformist politikasının maddi temelini oluşturmaktadır.

Öte yandan Alman işçi sınıfını yönlendiren Marksist-Leninist bir komünist partinin olmaması işçi eylemlerinin gücünü zayıflatmakta, devrimci bir önderlikten yoksun işçi eylemleri vurucu etkisini yapamamaktadır.

Bütün bu etkenler nedeniyle eylemlere aktif katılmasına, ve en az 10-15 yıldır sendika üyesi olmasına rağmen, işçiler hala kendi güçleri dışındaki güçlere bel bağlayabilmektedir. Bunun tipik bir örneği, Reinhausen'de çalışan Türkiye'li işçilerden 800 kadarının Krupp hissedarı Humeyni rejiminden yardım dilemesidir.

Her şeye rağmen, Reinhausen, işçiler ile işveren ve hükümet arasında bir kuvvet denemesi, işçiler için önemli bir okul olmaktadır.

İsyancıların 22 Ocak 1871'de Paris Belediye binasına saldırısı.

Paris Komünü ve ilkeleri

T.GÖKER

"Biz güncel harekette
hepimiz Komüne dayanıyoruz"
LENİN

Tarihte zafer kazanmış ilk proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğünün somut örneği, Marksist teorinin zenginleşmesinde, devlet karşısındaki tutumun netleşmesinde dönüm noktası olan Paris Komünü'nün üzerinden 117 yıl geçti. 72 günlük yaşamına (18 Mart-28 Mayıs) rağmen Paris Komünü, proletarya hareketinin programatik sorunlarının her ele alınışında, proletaryanın egemen sınıf olarak örgütlenmesinin somut biçimlerinin çözümünde tekrar tekrar hatırlanılan bir örnek olmuştur.

Sosyalizm adına ortaya çıkan bütün akımlar, komünün ilkelerini benimsiyor olarak görünmelerine rağmen, onun ilkelerinin gerçek savunucuları günümüzde parmakla sayılacak kadar azdır. Bugün, gerek dünyada, gerekse de Türkiye'de sosyalizm teorileri içinde en etkin akım revizyonizm ve reformizmdir, proletarya devriminin burjuva yorumudur.

Paris Komünü, gerek ilkeleri ile, gerekse de toplumsal-politik içeriği ile, ulusal bir hareket değil, uluslararası bir harekettir. Sosyalizm tartışmalarının yoğun, sosyalizmin burjuva yorumunun egemen olduğu günümüz koşullarında, Komünün ilkelerini yeniden incelemek, öğrenmek her sınıf bilinçli proleterin görevidir.

Komün nedensiz olarak doğmadı; onu bir dizi nesnel zorunluluk doğurdu. Komünü hiç kimse bilinçli ve planlı olarak hazırlamadı. O proletaryanın kendiliğinden bir girişimi idi. Ne sistemli bir programa ve plana, ne de tutarlı öncü bir birliğe, devrimci teori ile silahlanmış sınıf partisine sahipti. Ama o, tarihte ilk kez, sermayeye karşı savaş ilan ediyor, emeğin kurtuluşu için savaştığını bayrağına yazıyor, büyük bir kahramanlıkla "cennetin fethine" girişiyordu.

Burjuva düzenin asalaklığının, yozluğunun kendini gösterdiği, III.Napoleon İmparatorluğu'nun burjuvazinin çıkarlarına bile yanıt vermediği, burjuvazinin artık yönetemediği, ama proletaryanın da henüz yönetecek durumda olmadığı uzun bir dönemin arkasından Komün, 18 Mart 1871'de kuruldu. Bunalımdan çıkış için Prusya'ya savaş ilan edilmiş, başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Bu koşullarda, 4

Eylül 1870'de, proletaryanın en önde savaşarak ilan edilmesini sağladığı cumhuriyetin kurulmasından sonra, fırsat kollayan eski devlet adamı Thiers ve general Trochu adamları ile birlikte Belediye Sarayını (Hotel de Ville) ele geçirdiler ve Ulusal Savunma Hükümetini kurdular. Ulusal Savunma Hükümeti kısa sürede ulusal ihanet hükümetine dönüşerek, Prusya ile Paris'i teslim anlaşmasını imzaladı ve ilk görev olarak ağırlığı proleterlerden oluşan Ulusal Muhafız'ı silahsızlandırmaya girişti. Bu olay, bardağı taşıran son damla oldu ve Komün ilan edildi.

Marx, daha cumhuriyetin yeni ilan edildiği, Prusya ordusunun Paris kapılarına dayandığı, proleter hareket üzerinde Blankistlerin ve Pruodoncuların egemen olduğu koşullarda erken bir ayaklanmaya girişmemesi için Fransa proletaryasını uyarmıştı. Marx'a göre o günkü koşullarda, proletaryanın zamansız bir ayaklanma girişimi "umutsuz bir çılgınlık olacaktı". Fakat, hareket başladığında, Komün kurulduğunda Marx, bu uyarısının sözünü bile etmeden "cenneti fethetmeye" girişen Paris proletaryasını selamladı ve bütün gücüyle savaşın teknik ayrıntıları da dahil, her konuda Komün savaşçılarına yardımcı oldu, uyarılarda bulundu, zaaflarını eleştirdi. Marx'ın Komün'ün kuruluşundan sonra, henüz yenilgiye uğramadığı koşullarda kaleme aldığı "Fransa'da İç Savaş" eseri, Komüncülere, teorik, politik, askeri konularda yardımın eşsiz bir örneği idi. Marx Londra'da yaşıyordu, ama sanki savaş Londra sokaklarında yaşanıyor gibi, komüncülere savaşın ayrıntıları üzerinde önerilerde bulunuyor, taktikler veriyordu.

Komünü ilan eden Ulusal Muhafız Merkez Komitesi kendini de geçici yönetim merkezi ilan etti ve daha sonra Marx tarafından erken bulunarak eleştirilen bir kararla 28 Martta seçimlerin yapılacağını açıkladı. Komün ilçelerden genel oyla seçilmiş temsilcilerden oluşuyordu. Komüncüler üzerinde Blankistler ve Pruodoncular etkindi.

Komün ulusal bir örgüt değil, enternasyonalist bir örgüttü. Komün savaşçıları arasında başka uluslardan bir çok devrimci de vardı; hatta Komün daha da ileri giderek bir Alman kökenli işçiyi kendine çalışma bakanı olarak seçti.

Komün proletaryanın sınıf çıkarlarına yanıt veren ve burjuva devletin tüm biçimlerinin anti-tezi bir örgüt olmasına rağmen, tüm sömürülen, başkasının sırtından geçinmeyen tüm sınıfları temsil ediyordu. Sermaye tarafından, onun koruyucusu devletin ordusu ve bürokrasisi tarafından yıkıma uğratılan, ağır vergilerle bunaltılan, savaşın yıkımının üzerine yıkıldığı sınıflardan biri olan küçük-burjuvazi ve iflas tehlikesi ile karşı karşıya olan diğer orta sınıf katmanları Komünü destekledi. Marx'ın ifadesi ile bu, "tarihte ilk kez" görülen bir olaydı. Zaten ekonomik koşulları gereği, küçük-burjuvazi gelişecek bir harekete önderlik edecek durumda değildi. Ya burjuva düzenin ya da proletarya devriminin destekleyicisi olarak davranmak zorundaydı.

Diğer yandan, yine tarihte ilk kez olarak, "eski rejime karşı ayaklanan proletarya, biri ulusal, öbürü toplumsal iki görev birden yüklendi: Fransa'nın Alman istilasından kurtarılması ile, işçilerin kapitalizm boyunduruğundan sosyalist kurtuluşu. Bu iki görevin biraraya gelmesi, Komünün en özgün özelliğini oluştur"uyordu. (Lenin, Komünün Dersleri, Paris Komünü Üzerine, Marx, Engels, Lenin. s.400)

Komün kurulur kurulmaz, bir dizi ekonomik ve politik önlem aldı. Politik önlemler arasında, sürekli orduyu dağıtarak yerine halkın silahlanmasını geçirmesi, bürokrasiyi dağıtarak, yöneticilerin toplumun denetimine sokulması, yöneticilerin seçimle işbaşına gelmesi ve gerektiğinde seçenler tarafından anında görevden alınması, Komün yöneticilerinin maaşının bir işçinin aldığı ücreti aşmaması ve 6000 Frank olarak sınır konması, 18 Mart Devriminden sonra tüm politik tutukluların serbest bırakılması, kilise ile devlet işlerinin ayrılması, parasız halk eğitiminin benimsenmesi en önemlileriydi.

Ekonomik önlemler arasında ise, fırın işçilerinin gece çalışmasının yasaklanması, para cezalarının kaldırılması, yüzüstü bırakılmış fabrikaların yazılması ve bu fabrikaların karşılığı ödenerek işçi birliklerine devredilmesi, ipoteklerin satışının durdurulması ve kira ödemelerinin ertelenmesi sayılabilir.

Fakat, bu önlemler içinde, hiç şüphesiz en önemlisi ve Komünün özsel niteliklerini belirleyeni, burjuva devletin yıkılması ile birlikte, işçi sınıfının nasıl bir devlet örgütleyeceğinin anahtarını veren ordu ve bürokrasi ile ilgili önlemlerdir.

Daha sonra, Komün deneyinden hareketle çıkartılan ve Komünist Manifesto'ya en önemli düzeltme olarak giren ilkeyi Marx şöyle özetliyordu: "Ama işçi sınıfı devlet makinasını olduğu gibi almak ve onu kendi hesabına işletmekle yetinemez" (Fransa'da İç Savaş, agk., s.95) Marx'a göre, proletarya egemen sınıf olarak örgütlenmek ve geçiş sürecinin devleti olarak proletarya diktatörlüğünü kurmak istiyorsa, devlet makinasını ve onun temel kurumları olan ordu ve bürokrasiyi

dağıtmak, parçalamak zorundaydı. Komün bunu ispatlamıştı. Peki, Marx'a göre, burjuva devlet makinası parçalandıktan sonra, işçi sınıfı bunun yerine, geçiş devleti olarak nasıl bir örgütlenmeye gidecekti, hangi kurumları oluşturacaktı? Marx bunun yanıtını da, Komün deneyinden hareketle veriyordu.

Bu kurum parlamento olamazdı. Çünkü, parlamentarizm bir kurum olarak, burjuvazinin sınıfsal çıkarlarına yanıt veren bir kurum olduğu gibi, işçi sınıfının sonal amacı olan sınıfsız topluma ulaşmasını sağlayan bir kurum da olamazdı. Marx'a göre bunun yanıtı Komündü. Peki Komünün özelliği ne idi?

"Komün parlamenter bir örgenlik değil, ama aynı zamanda hem yürütmeci hem de yasamacı, hareketli bir gövde olacaktı.

Ayrıca, "polis siyasal öz niteliklerinden hemen yoksunlaştırıldı ve komünün sorumlu ve her an görevden geri alınabilir bir aleti durumuna dönüştürüldü. Yönetimin tüm öbür dallarındaki görevliler (memurlar) için de aynı şey oldu. Komün üyelerinden aşama sırasının en alt düzeyine değin, kamu görevi işçi ücretleri karşılığı görülecekti.

"Öbür kamu görevlileri gibi, yüksek adalet görevlileri ve yargıçlar da seçilir, sorumlu ve geri alınabilir olacaktı.

"Paris, sadece kuşatma sonucu ordudan kurtulmuş, ve onun yerine çoğunluğu işçiler tarafındna oluşturulan bir Ulusal Muhafızı geçirmiş bulunduğu için direnebiliyordu. Şimdi sürekli bir kurum durumuna dönüştürülmesi sözkonusu olan şey, işte bu durumdu. Bu yüzden, Komünün ilk buyrultusu (kararnamesi) sürekli ordunun kaldırılması, ve silahlanmış halk ile değiştirilmesi oldu" (Marx, age., s.99-100)

Komünün bu ilkeleri, sosyalist devletin örgütlenme ilkeleriydi. Bu önlemler sadece proletarya diktatörlüğünü ayakta tutmanın, sosyalist demokrasiyi yerleştirmenin, düşmanları bastırmanın ilkeleri değil, aynı zamanda, görevlilerin bürokratlar olarak yozlaşmasını, toplumun üstünde bir güç haline gelmesini önleyen, yeni tip bir insan yaratmanın, işçi sınıfı ve diğer tüm emekçileri aktif bir şekilde devlet yönetimine katmanın, devlet yönetiminin ayrıcalıklı bir iş olmaktan çıkartılarak komünizme varmanın, devletin sönüşünü gerçekleştirmenin de ilkeleriydi. Şüphesiz ki, geriye dönüşler diğer şeylerin yanısıra, bu ilkelerin hayata geçirilmesindeki zaafların ürünüydü, revizyonistler tarafından bir kenara atılmasının ürünüydü. Yoksa, bazılarının sandığı gibi, politik çoğulculuğun olmamasının, proletarya diktatörlüğünün "aşırı terörü"nün sonucu değildi. Marx, daha Komünün yenilgisinin üzerinden henüz dört ay bile geçmeden, Komün deneyinin proletarya diktatörlüğünün zorunluluğunu ortaya koyduğunu belirterek, "işçi sınıfı kurtuluş hakkını savaş alanında kazanmalıdır" diyordu.

"Komünün gerçek gizemi şudur: O özsel olarak bir işçi sınıfı hükümeti, üreticiler sınıfının temellükçüler sınıfına karşı savaşımının ürünü, iktisadi kurtuluşunun gerçekleşmesini sağlayan en sonu bulunmuş siyasal biçim idi.

"Bu son koşul olmasaydı, komünsel kuruluş bir olanaksızlık ve bir aldatmaca olurdu." (Marx, age., .103)

Bu ilkeler, dün olduğu gibi, bugün de, değerinden bir şey kaybetmeyen proletaryanın toplumsal kurtuluşunun ölümsüz ilkeleridir.

KOMÜNÜN YENİLGİSİ

Komünün ilkerini savunmanın, yaşatmanın yolu, Komünün yenilgisine neden olan zaaflarının doğru bir şekilde anlaşılması ile olanaklıdır. Burjuva ve küçük-burjuva sosyalistleri, Marxizmin liberal yorumcuları Komünün zaaflarını fazilet olarak göstererek proletarya devrimine, proletarya diktatörlüğünün devrimci içeriğine ve uygulamalarına karşı savaşmışlardır. Tarihte ve günümüzde bunun bir dizi örneği vardır.

Komünün zaaflarından yararlanarak zaman kazanan Versay (Versailles) Hükümeti, Prusya burjuvazisinin de yardımıyla, 21 Mayıstan itibaren Komüne karşı açık saldırıya girişti. Bir hafta boyunca, Paris kanlı çarpışmalara, barikat savaşlarına sahne olmuş, burjuvazi kadın ve çocuk demeden vahşi bir katliama girişmişti. 30 bin kadar Parisli öldürülmüş, sonradan bir çoğu idam edilen 45 bin kadarı tutuklanmış, binlercesi zindana atılmış veya sürgüne gönderilmiştir. Paris, her meslekten binlerce en iyi işçi önderini ve savaşçısını kaybetti.

Marx, Komünün zaaflarından dolayı yenilgiye doğru gittiğin daha Komünün kurulmasından kısa süre sonra, Nisan başlarında görüyordu. Marx, 6 Nisan tarihli Liebknecht'e yazdığı mektupta, "Parisliler yeniliyor, bu açık, ve kendi kusurları ile, ama bu, en sonu aşırı bir dürüstlükten doğan bir kusur" diyordu.

Marx, en başta "Fransa'da İç Savaş" adlı eserinde ve diğer konu ile ilgili değerlendirmelerinde, Komünün zaafı olarak, "aşırı dürüstlük"ten, "vicdan titizliği"nden, "hoşgörü"den sık sık sözeder.

Engels de, C.Terzahi'ye yazdığı mektupta, Komünün zaafını bir cümlede toplar: "Paris Komünün yaşamına malolan şey, merkeziyetçilik ve otorite eksikliği oldu."

Lenin'e göre ise, "parlak bir zaferin meyvelerini iki yanılgı yoketti". Bunlardan biri, "proletarya yarı yolda durdu: Mülksüzleştiricileri mülksüzleştirmeye girişecek yerde, ülkede, ortak bir ulusal görev ile birleşmiş yüce bir adaletin kurulması üzerine düslere kapıldı... İkinci yanılgı, proletaryanın çok büyük yüce gönüllülüğü oldu; düşmanları ortadan kaldıracak yerde, proletarya onlar üzerinde manevi bir etkide bulunmaya çalıştı, iç savaştaki salt askeri eylemlerin önemini savsadı." (age., s.402)

Bütün bunların sonucu olarak, Komünü ilan eden Ulusal Muhafız görevi çabuk bıraktı, hemen seçimlerin örgütlenmesine girişti; Ulusal Muhafız Komün ilan edildikten hemen sonra, Versay'a kaçan hükümet üzerine gözüpek bir saldırı düzenlemedi, düşmanın zaman kazanmasına fırsat tanıdı; burjuvaziyi teslim olmaya zorlayacak en önemli önlem olarak bankalara el koymadı; gerekli askeri tedbirleri almadı, Versay Hükümeti savaş tutsaklarını idamlarla yok ederken, acımasızca kurşuna dizerken, Komün aynı şekilde karşılık vermedi, sonradan aldığı misilleme kararını hayata geçirmedi vb.

Kuşkusuz, Paris işçi sınıfının yeterli bilinç ve örgütlenme seviyesine sahip olmaması, en başta gerçek bir sınıf partisinden, devrimci teori ile donanmış öncü birlikten yoksun olması, Komünde Blankistlerin ve Proudhoncuların etkin olması, Komün örgütlenmesini ülkenin diğer alanlarında yaygınlaştırmaya zaman bulamaması gibi etkenler de, Komünün yenilgisinin belirleyici etkenler oldu.

Fakat, bütün bunlara rağmen, Paris işçileri en son barikatlarına kadar, gözüpek kahramanlık örnekleri sergileyerek mevzilerini savundu. Komüne sonuna dek bağlı kalan işçiler oldu. Komünü ilk başta krallığa dönüşten korkarak destekleyen burjuva cumhuriyetçileri, Komünün proleter niteliğini, sermayeye karşı bir hareket olduklarını gördükleri zaman, küçük-burjuvazi ise, Komünün yenilgisini kaçınılmaz gördüğü zaman terkettiler. Bir kez daha, her sınıf kendi konumuna uygun tavır sergiledi. Bu durumda müttefikleri tarafından yüzüstü bırakılmış, düşman tarafından her taraftan sarılmış ve destekten yoksun bırakılmış Komünün yenilgisi kaçınılmaz olacaktı, nitekim olan da bu oldu.

Zaafı ve eksiği ne olursa olsun, Paris Komününün anısı sadece Fransız proletaryası için değil, dünya proletaryası için de kutludur. "Paris toplarının gürlemesi, proletaryanın en geri katmanlarını derin uykulardan uyandırdı ve sosyalist devrimci propagandaya her yerden yeni bir atılım verdi. Bu nedenle Komünün yapıtı ölü değil, şimdiye değin her birimizde yaşadı o. Komün davası, toplumsal devrim davasıdır, dünya proletaryasının davasıdır. Ve bu anlamda ölümsüzdür o."

"Paris'teki yazgısı ne olursa olsun, o dünya turu yapacaktır"!

(Başlarafı s.2'de)

AYRIMLAR...

Sosyalist propaganda ve ajitasyon için temel bir araç olan gazetemiz EKİM'in yayın hayatına girmesi bize güç verdi. EKİM tarafından ortaya konan Marksist-Leninist görüşler TDKP'nin oportünist kanadında paniğe ve moral bozukluğuna yolaçtı. Kendi tabanlarında siyasal tartışmayı yasakladılar. Öte yandan komünistler, işçiler ve genç devrimciler EKİM'i ilgiyle okuyorlar. Onun fikirlerini tartışıyorlar ve kitlelere yayıyorlar. Gazetemizin etkisi gittikçe güçlenip yaygınlaşıyor.

Bir ideolojik ayrışma ve saflaşma döneminin yaratmış olduğu karmaşıklığı geride bırakıyoruz. Fakat bu karmaşanın izleri hala vardır ve bir süre daha devam edecektir. Gelinen yerde küçük-burjuva devrimciliği ile ayrım noktalarımız somutlanmış ve anlaşılır hale gelmiştir. Başlangıçta siyasal önyargılar ve bilinen bazı spekülatif saplantılar dışında kalabilen, gelişmelerin objektif olarak irdeleme ve ona göre tavır alma sağduyusunu göstermiş olan arkadaşların hemen hepsi, Leninist yöneliş ile küçük-burjuva tutuculuğu arasındaki ayrım çizgilerini anlayabiliyorlar.

Küçük-burjuva devrimciliğinin karşı-devrim dönemindeki kolay yenilgisi, illegal örgüt ve faaliyetten kaçış eğilimini güçlendirdi, legalizme yolaçtı. '80 öncesinde illegal bir sınıf örgütü zaten yaratılamamıştı. Devrimci hareketin yenilmesiyle, bu doğrultuda atılmış bazı ilk adımlar da hedefinden şaştı. Reformist ve revizyonist çevre ve gruplara gündoğdu. TİKP'li revizyonislerin önderliğinde geliştirilen Sosyalist Parti kurma faaliyetine revizyonist cephenin öteki kanadında TBKP'nin legalleştirilmesi çabası eşlik etti. Böylece diktatörlük tarafından yaratılmaya çalışılan devrimden umudunu kesme ve legal partiler kurarak burjuvazinin izin verdiği ölçüde siyaset yapma düşüncesi revizyonist çevreler tarafından hayata geçirilmiş oluyor.

Bu durum karşısında biz komünistlerin önünde yenilgi döneminin yarattığı illegaliteden kaçış ve yasal olana ilgi eğilimini kırmak, burjuvazinin rızası hilafına varolacak, yığınları eğitme, örgütleme ve seferber etme görevlerini yerine getirecek illegal bir sınıf örgütü yaratmak gibi ciddi ve ağır bir görev durmaktadır.

K.YAYLA Ocak 1988

Sosyalizmin mi yoksa sosyalizm sahtekarlarının krizi mi?

AEP 9.Kongresinde Ramiz Alia Yoldaş şunları söylüyordu: "Marksizm-Leninizmi ve sosyalizmi karalayıp, saldırmak için yoğun kampanya başlatıldı. Burjuva ideologları bugünkü kapitalizmin Marks ve Lenin dönemindeki kapitalizm ile aynı olmadığını, onun büyük ölçüde ekonomik, sosyal, politik ve başka bir çok alanlarda değişikliğe uğradığını öne sürerek Marksist teorinin eskidiğini ve geçerliliğini yitirdiğini, kapitalist toplumdaki gelişmeyle proleter sosyalist devrimin gereksiz hale geldiğini ve günümüzde artık bilimsel-teknik devrim ile kapitalizm ve sosyalizmden daha ileri bir toplum yarattığını iddia ediyorlar. Bilinçli olarak Marksizm ile modern revizyonizmi aynı kefeye koyarak, ikincinin kriz ve hezimetlerini Marksizm-Leninizm ve sosyalizmin kriz ve hezimetleri olarak göstermeye çalışıyorlar."

Marksizm-Leninizme karşı yürütülen bu anti-komünist karalama kampanyasının içeriğini sonuç olarak gerçek bilimsel sosyalizmle ilgili burjuva spekülasyonları oluşturuyor.

Özellikle bir dizi değişiklik ve yeni olgunun ortaya çıktığı İkinci Dünya savaşı sonrası dönem şiddetle bir çok hayati önemde sorunu toplumsal güçlerin gündemine dayatmıştı. Bu problemler araştırılmalı ve çözülmeliydi. Mülk sahibi sınıflar, emperyalist burjuvazi ve revizyonistler Marks ve Lenin'in devrimci öğretisinin bir çok temel prensibi üzerinde şüpheler uyandırmak ve onları demode ve aşılmış oldukları iddiasıyla reddetmek için bu durumu istismar etti.

Bu dönemler "koruyucularının" burjuva toplumunu güya içinde kapitalizmle sosyalizmin kaynaşıp birleştiği "genel refah" toplumu, "tüketim toplumu", "kapitalizm ötesi" toplum veya "endüstri ötesi" toplum olarak pohpohladıkları dönemlerdi. Burjuvazi devrimci sınıf mücadelesinin gereksiz ve anlamsız olduğunu ispatlamak için bütün ideolojik yalan makinesini harekete geçirdi. Buna rağmen burjuvazinin yoğun demagojisi kapitalist toplumun sert ve acı gerçeğini, derin sınıf çelişkilerini, kapitalist sömürünün biçimini ve boyutunu gizlemeyi başaramadı. Siyasal ve toplumsal gerginlikler zorunlu olarak sosyalizmin sorunları, onun zaferinin yolları, onun gerçek toplumsal, ideolojik ve ahlaki özellikleri, belirtileri ve karakteristiklerinin ortaya çıkmasına yol açacaktı. Merkezinde sosyalizmin bulunduğu bu tartışmada bütün ideolojik akımlar sosyalizmin özelliklerine, onun örgütsel, ekonomik ve ideolojik yapısına sınır koyma çabalarında birleşiyorlardı.

Eurokomünistlerin hayalini kurduğu sosyalizm, altyapı ve üstyapısında kapitalist ve sosyalist unsurların sınıf mülkiyeti ve politik partiler alanında içiçe geçtiği iki karakterli bir toplum olarak ortaya konulur. Yani söz konusu olan bütün sınıfların, bütün partilerin ve bütün ideolojilerin bir devleti ve toplumudur.

Benzer bir sosyalizm fikrine Fransız revizyonistleri de sahiptir. Onlara göre bu toplum özel mülkiyet temelinde bir ekonomi sektörü ve toplumsal mülkiyetin diğer biçimleri yanında demokratik millileştirmelerden oluşan yeterli bir bütünlüğe ihtiyaç duyuyor. Carillo'ya göre bu sistem ekonomi alanında, içinde mülk sahiplerinin sadece ekonomik olarak değil, aynı zamanda çıkarlarını temsil edecek bir çok politik partinin de örgütlendikleri bir siyasi rejimi niteleyen karışık bir karaktere sahip olacak. Bu durum politik ve ideolojik çoğulculuğun bir parçası olacaktır. Buradan ortaya çıkıyor ki, böyle reçetelerle sosyalist karakterli bir toplumsal oluşumun ortaya çıkması şöyle dursun, herhangi bir toplumsal oluşum bile inşa edilemez.

Modern revizyonistler tarafından da "sosyalist" oluşumlara "özyönetimli sosyalizm", "milli sosyalizm", "gelişmiş sosyalizm", "gerçeklikte varolan sosyalizm", "olgunlaşmış sosyalizm", "çok olgun sosyalizm" gibi yeni, sözümona sosyalist etiketler yapıştırıyorlar.

Marksizm-Leninizmin klasiklerince formüle edilen ve savunulan gerçek bilimsel sosyalizm vaktiyle Sovyetler Birliği ve bir takım ülkelerde gerçekleşti ve oralarda bir süre hayat buldu. O, bugün sosyalist Arnavutluk'ta yaşıyor ve gelişiyor. Gerçek sosyalizmin hiçbir zaman hiçbir ülkede var olmadığını, Lenin ve Stalin tarafından Sovyetler Birliği'nde inşa edilen toplumun güya "sosyalizmin bir deformasyonu", evet hatta bir "hilkat garibesi" olduğunu, Arnavutluk sosyalizminin de geri bir ülkedeki biçimsel,

ilham verici olmaktan uzak bir deney olduğunu ispat için oportünistlerin, yani Eurokomünistlerin denemeleri, kısaca, bir öğreti ve tarihi tecrübe olarak sosyalizm karşısında düşman zihniyetli bir tavrın, varolan burjuva düzenini rahatsız edici şeylerden koruma çabalarının ifadesidir.

Bu spekülasyon çabalarından kolayca sosyalizm düşmanlarının bir kaç temel niyetini ortaya çıkarabiliriz. Birinci olarak: Onu kendisinden farklı hatta zıt karakterli diğer toplumsal biçim ve sistemlerden ayıran, sosyo-ekonomik bir formasyon olarak sosyalizmin genel, gerçekten zorunlu özelliklerini inkar etmek için sosyalizmin inşasının ve devrimin genel kanunları inkar edilmeye çalışıldı. İkinci olarak; işçi sınıfının ve onun devrimci politik partisinin yönetici önder rolünü inkar etmeye ve onsuz eski toplumu yıkmanın ve toplumu komünist temellerde inşa etmenin mümkün olmadığı, proleter devrim reddedilmeye çalışılıyor. Üçüncüsü; bilimsel sosyalizm "topyekün kriz" içindeymiş gibi gösterilmeye çalışılıyor. Sanki sosyalist düzen ve onun öğretisinin bir ideoloji ve doktrin olarak dayanabileceğimiz hiç belirli ve birleştirici kesin temelleri yokmuş, buna uygun bir gerçeklik, genel geçerli bir tecrübe ve dünya çapında kabul gören ve üzerinde birleşilen gerçek bir örnek yokmuş gibi.

Burjuva ve revizyonist ideologlar kapitalizmin krizine paralel sosyalizmin "kriz"inden bahsediyorlar.

Zaman zaman uluslararası sempozyumlarda, konferanslarda sosyologlar, tarihçiler, filozoflar ve her renkten burjuva ve revizyonist akımlar "sosyalizmin krizi"nden sosyalizmin kendi değerlerini yürürlüğe koyma başarısızlığından söz ederek kendi bilgi kurumlarına dayanan çoğulculuğu ve "açık marksizm"i öğütlüyorlar. Bu "gayretkeş teoriler" uluslararası komünist ve işçi hareketindeki kargaşalık, Sovyetler Birliği ve başka ülkelerdeki "sosyalist" yol ve modellerin çokluğu temelinde inşa ediliyor. Burjuvazi "sosyalist sistemin krizi"nin bir ifadesi olarak da geçenlerde Mihail Gorbaçov'un SBKP MK Plenumunda gürültülü bir şekilde açıkladığı ekonomik, siyasi reformları ve yeniden yapılanmayı gösteriyor. Bu plenumdaki Sovyet revizyonist partisi genel sekreterinin sansasyonel demagoji ve yalanları Sovyetler Birliği'ndeki, her geçen gün günümüzde kapitalist ülkelerde hüküm süren krize daha çok benzeyen, çok yönlü bunalımı gizleyemez. Batı burjuvazisinin Sovyetler Birliği'nde "sosyalizmin krizi" olarak nitelediği şeyin gerçekte bu ülkede çoktan restore edilmiş kapitalist sistemin krizi olduğu son derece açık görülüyor.

Burjuvazi ve oportünist yaltakçıları "sosyalizmin krizi"nden sözediyorlar. Onların amaçladıkları bütün dünya halkları ve emekçileri arasında şaşkınlık yaratmak, mücadele perspektiflerini karartmak, sosyal ve milli kurtuluş için doğru devrimci yoldan alıkoymak, sosyalist düzenin üstünlüğü ve sosyalizm ideali üzerindeki çalışanların ümit ve güvenlerini sarsmak, onları Marksist-Leninist ideolojinin nüfuz alanından koparark ideolojik alanda silahsız bırakmaktır. İşte burjuvazinin esas amacı budur. Aynı zamanda bu revizyonist ve karşı-devrimci spekülatörlerin ona en büyük yardımlarıdır.

Bir takım ülkelerin yaşadıkları revizyonist geri dönüşler bir tecelli, bir zorunluluk değildir. Bu, tarihsel gelişim sürecinde sosyalist inşa, devrimin temel yasaları, sosyalist ilke ve normların çiğnenmesi ve ihlal edilmesinin sonucu oluşan bir sapmadır. Bu yaklaşım devrimci süreci keserek karşı-devrimci, anti-sosyalist süreci yürürlüğe koydu. Marksizm-Leninizmin yasaları, ilkeleri ve normları savunulup hayata geçirilseydi sosyalizm davası garanti altına alınır ve yenilmez olurdu.

Enver Hoca yoldaş, "günümüzde ne revizyonistlerin sözde sosyalizmin taklit etmek ne de yeni bir sosyalizm keşfetmek sözkonusudur. Sosyalizm mevcuttur, pratik ve teorik olarak kendisini geliştirmektedir. Sosyalizm Marksist-Leninist teoride ifadesini bulan bir dizi tarihi tecrübelere sahiptir ve bunlar hayatın içinde kendilerini kanıtladılar. Devrimci güçler bu teoriye dayanarak ve onu her ülkenin kendi şartlarına uygulayarak sosyalizme giden doğru yolu bulacaklardır. İşte, her türlü varyantıyla revizyonistlerin sözde sosyalizmi ve sahte "öğreti"leri politik, ideolojik, ekonomik, manevi bütün yönleriyle bataklığın içinde çırpınıp duruyor.

Arnavutluk Emek Partisi ve Enver Hoca yoldaş böyle bir sınırı yalnızca Marksizm-Leninizmin klasiklerinin devrimci düşünceleri temelinde kanıtlamadılar, onlar bu sınırı sosyalist Arnavutluk'un tecrübeleri ve devrimci gerçekliğinde, ölmez öğreti ve yapıtlarında da somutlaştırdılar.

Devrimci mücadele süreci boyunca sosyalizmin avantajlarının ve sosyalist değerlerin bilinç ve inancını kazanan Arnavutluk halkı, sosyalist düzenin eski kapitalist düzen karşısındaki üstünlüğüne olduğu kadar emperyalist sadakalarla ayakta duran modern revizyonizmin sahte sosyalizmdeki başarısızlığını, onun büyük fiyaskosunu da öğrendi. Biz bu melez modelleri ve bilimsel sosyalizmle hiçbir

(Devamı s.24'de)

Berthold Brecht

BRECHT 90 YAŞINDA...

OKUMUŞ BİR İŞÇİ
SORUYOR

Yedi kapılı Teb şehrini kuran kim?
Kitaplar yalnız kralların adını yazar.
Yoksa kayaları taşıyan krallar mı?
Bir de Babil varmış boyuna yıkılan,
kim yapmış Babil'i her seferinde?
Yapı işçileri hangi evinde oturmuşlar
altınlar içinde yüzen Lima'nın?
Ne oldular dersin duvarcılar Çin Seddi bitince?
Yüce Roma'da zafer anıtı ne kadar çok!
Kimlerdir acaba bu anıtları dikenler?
Sezar kimleri yendi de kazandı bu zaferleri ?
Yok muydu saraylardan başka oturacak yer
dillere destan olmuş koca Bizans'ta?
Atlantid'de, o masallar ülkesinde bile,
boğulurken insanlar uluyan denizde bir gece yarısı,
bağırıp imdat istedilerdi kölelerinden.
Hindistan'ı nasıl aldıydı tüysüz İskender?
Tek başına mı aldıydı orayı?
Nasıl yendiydi Galyalıları Sezar?
Bir ahçı olsun yok muydu yanında onun?
İspanyalı Filip ağladı derler
batınca tekmil filosu.
Ondan başkası acaba ağlamadı mı?
Yedi Yıl Savaşını İkinci Frederik kazanmış ha?
Yok muydu ondan başka kazanan?

Kitapların her sayfasında bir zafer yazılı.
Ama pişiren kimler zafer aşını?
Her adımda fırt demiş fırlamış bir büyük adam.
Ama ödeyen kimler harcanan paraları?

İşte bir sürü olay sana
Ve bir sürü soru.

(Çeviren: A. Kadir)

M. Çayan ve arkadaşlarını anıyoruz

30 Mart 1972

Bu tarih, THKP-C lideri Mahir Çayan ve dokuz arkadaşının oligarşi tarafından Kızıldere'de katledilişinin tarihidir.

Savaşçıların ağzından "biz buraya dönmeye değil, ölmeye geldik" şiarına dökülerek, günümüzün kuşaklarına ihtilalci bir gelenek bıraktı Kızıldere.

O dönemin devrimci hareketinin tarihsel önemi; bir ilk adım olarak, reformizmden sert bir kopuşu ifade etmesindedir. İcazet sınırlarının dışına çıkarak oligarşiye cepheden saldırıldı.

Devrimci-demokrasiyi temsil eden o dönemin devrimcileri düşünceleri ve inançları konusunda tam bir içtenliğe sahiptiler. Sosyalist olduklarını ve proletarya adına hareket ettiklerini düşünüyorlardı. Ancak, onların bu yöndeki içtenliklerine karşın, savundukları sosyalizm anlayışı bir tür küçük-burjuva sosyalizmiydi.

Ciddi ihtilalcilerdi ve siyasal mücadeleyi ciddiye aldılar. Düşündükleri gibi davrandı, düşündüklerini uyguladılar.

Özverileri boşa gitmedi. Ardlarından gelen kuşağa umutsuzluk değil, umut taşıdılar. Karamsarlığı değil, iyimser olmayı öğrettiler. Teslimiyet ve ihaneti değil, dövüşmeyi miras bıraktılar.

Görev, bu kez, proletarya ihtilacisi bir kuşak yetiştirmektir.

EKİM'İ GÜÇLENDİRMEK İÇİN GÖREV BAŞINA!

EKİM, yeni kurulmuş Marksist-Leninist bir örgütün illegal yayın organı. Düzenli bir periyodla 6.sayısı çıkmış bulunuyor. İleri işçilere ve devrimcilere hitap ediyor. Coşkuyla karşılandı, ilgiyle okunuyor.

EKİM, sadece bir propaganda ve ajitasyon aracı değil, ihtilalci bir işçi örgütünü inşa etmenin de aracı. EKİM, sadece bir yayın organı değil; bugünkü koşullarda geçici olarak, komünist bir örgütü, örgütümüzü de simgeliyor.

EKİM, ihtilalci bir işçi partisi, sosyalist bir işçi hareketi yaratma yolunda bir umut, bir ışıktır. O'na sıkı sıkıya sarılmak, desteklemek, güçlendirmek tüm gerçek komünistlerin, işçi sınıfı davasına bağlı devrimcilerin ve tüm sınıf bilinçli işçilerin görevidir.

EKİM'in güçlendirilmesi okuyucularının manevi ve maddi desteğine bağlı. Bugüne kadar örgütün yakın çevresinin maddi desteğiyle yürüdü. Ancak şimdi bütün okuyucularının maddi desteğine ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle bir BAĞIŞ KAMPANYASI açıyor. Böyle bir kampanyayı açmak zaten gündemimizde olmasına rağmen, talep okuyuculardan geldi. Bu oldukça sevindirici.

İşçilerimizin muazzam ekonomik sıkıntılar içinde olduklarını, düpedüz fiziki yaşama savaşı verdiklerini biliyoruz. Zaten bu durum gözönüne alınarak, gizli basım hayli masraflı olmasına rağmen, EKİM'in fiyatı 500 TL olarak saptanmıştı. Ancak, birkaç gün aç kalma pahasına da olsa, sınıf bilinçli işçilerin EKİM'i desteklemeyi bir görev sayacaklarını da biliyoruz. Komünist örgüt ve komünist basın, işçi sınıfının ücretli kölelikten kurtuluşu mücadelesinde en önemli iki silahtır. Sınıf bilinçli işçi bunu asla unutmamalıdır. Bunları kurmak, güçlendirmek, yaşatmak görevi en başta ona düşer.

Bu bakımdan ekonomik durumu buradaki işçilerden çok farklı olan yurtdışındaki işçilerden, maddi olarak en fazla desteği beklemek hakkımızdır; onların da nispeten kolay yerine getirebilecekleri bir görevdir bu. Maddi destek, diğerleriyle kıyaslandığında, sıradan bir destek sayılır. Yurtdışındaki işçiler buradaki yoldaşlarının maddi destekle hiç kıyaslanmayacak fedakarlıkları da göze alarak çalıştıklarını kuşkusuz biliyorlar.

EKİM'e yapılacak maddi katkıların yalnızca gazetemizin yaşaması için değil, hatta daha çok örgütsel inşa ve siyasal faaliyetimizde kullanılacağını belirtmeye gerek bile yok.

İşçi sınıfı geleceğini ancak kendi elleriyle hazırlayabilir. EKİM geleceği kazanmak, sosyalizmi kurmak için savaşıyor.

O halde EKİM'i dağıtmak, yaygınlaştırmak, her türlü katkı ile zenginleştirmek, güçlendirip kalıcı kılmak için

GÖREV BAŞINA!